

3374

MILIK PERPUKKAAN
KANTOR GUBERNUR KDH,
TK. I JAWA-TIMUR

DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL
IN NEDERLANDSCH-INDIË.

713

728

JAARVERSLAG

VAN DEN

BURGERLIJKEN VEEARTSENIJKUNDIGEN DIENST

OVER

1931

23

OR GUBERNUR
A TIMUR

Gedrukt door drukkerij F. B. Smits
in opdracht van de Landsdrukkerij,
Batavia 1933

3374

MILIK PERPUKKAAN
KANTOR GUBERNUR KDH,
TK. I JAWA-TIMUR

DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL
IN NEDERLANDSCH-INDIË.

713
728

JAARVERSLAG

VAN DEN

BURGERLIJKEN VEEARTSENIJKUNDIGEN DIENST

OVER

1931

PERPUKKAAN KANTOR GUBERNUR K.D.H.
TIMUR

Nummer : 11-1-76
No. Fendaft : 4444/76
Notasi : 636/Powr/1931

Gedrukt door drukkerij F. B. Smits
in opdracht van de Landsdrukkerij,
Batavia 1933

INHOUDSOPGAVE.

	Blz.
Personeel	1
Besmettelijke veeziekten	3
Onderzoek en behandeling	26
Diverse onderzoekingen	42
Andere veeziekten	43
Quarantaine (veevervoer)	45
Hygiëne	51
Veeteelt	54
Handel	98
Bijlage	
I. Sterkte van den veestapel op Java en Madoera ultimo 1931	102—103
II. Idem in de Buitengewesten	104—105
III. Besmettelijke veeziekten gedurende 1931 op Java en Madoera	106—111
IV. Idem in de Buitengewesten	112—117
V. Opgave van het aantal in 1931 door de Gouvernements- en Provinciale veeartsen verrichte malleïnaties en het bedrag der uitbetaalde schadeloosstelling	118—119
VI. Opgave van het aantal in 1931 door de Gouvernements-, Provinciale- en Gemeente-veeartsen verrichte ophthalmotuberculinaties	120—121
VII. Invoer van vee, honden en andere dieren over zee over het jaar 1931	122
VIII. Uitvoer van vee, honden en andere dieren over zee over het jaar 1931	123
IX. Opgave geslacht vee, gewone slacht en noodslacht van Java en Madoera 1930 en 1931	124—125
X. Idem van de Buitengewesten	126
XIa. Uitvoer van runder- en buffelhuiden van Java en Madoera over het jaar 1931 en van de Buitengewesten over het jaar 1930	127—128
XIb. Uitvoer van vellen van Java en Madoera over het jaar 1931 en van de Buitengewesten over 1930	129—130
XII. Castratie van vee op Java en Madoera van 1929 t/m 1931	131

„	XIII.	Castratie van runderen, buffels en paarden in de Buitengewesten van 1929 t/m 1931	132
„	XIV.	Staat van dekstieren en fokkoeien op Java en Madoera op ultimo 1931	133
„	XV.	Staat van het op de veepassars aangebracht vee in 1931	134—135
„	XVIa.	Prijzen van vee, vleesch en huiden op Java en Madoera in 1931	137—138
„	XVIb.	Idem in de Buitengewesten	139
„	XVII.	Opgave van het aantal runderen op 31 December 1931 gehouden in melkerijen op Java en Madoera en in de Buitengewesten	140—141

DISPERPUSIP JATIM

Burgerlijke Veeartsenijkundige Dienst, met inbegrip van de provinciën West-, Midden- en Oost-Java.

PERSONEEL.

Einde 1930 bestond het personeel uit:

- 1 Hoofd van den dienst,
- 6 Inspecteurs, waarvan 1 titulair,
- 39 Gouvernements veeartsen, waarvan 25: 1e klasse,
 - 1 Landbouwconsulent voor de pluimveeteelt,
- 53 Gouvernements Indische veeartsen, waarvan 13: 1e klasse,
- 5 Opzichters,
- 198 Mantri's, waarvan 19 hoofdmantri's, 114 mantri's 1e klasse en
- 30 Schrijvers, waarvan 16: 1e klasse.

Van dit personeel waren:

- 4 Inspecteurs (waarvan 1 titulair), 18 Gouvernements veeartsen (waarvan 14: 1e klasse), 25 Gouvernements Indische veeartsen (waarvan 10: 1e klasse), 2 Opzichters, 92 Mantri's (waarvan 12 hoofdmantri's en 64 mantri's 1e klasse) en 12 Schrijvers (waarvan 7 schrijvers 1e klasse), ter beschikking gesteld van de Provincies West-, Midden- en Oost-Java.

MUTATIES BIJ DEN BURGERLIJKEN VEEARTSENIJ- KUNDIGEN DIENST.

Aan het Hoofd van den dienst J. L. van Eck werd na omme-
komst van het hem verleend verlof naar Europa op verzoek wegens
volbrachten diensttijd eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend;
de met de waarneming der betrekking van Hoofd van den dienst
belaste Inspecteur Dr. G. Leurink werd definitief benoemd tot die
betrekking, doch werd tegen het einde van het verslagjaar op verzoek
wegens volbrachten diensttijd eervol uit 's Lands dienst ontslagen.
De Inspecteur Dr. J. Kok werd benoemd tot Hoofd van den dienst.

De Inspecteur met buitenlandsch verlof, P. Zijp, werd op ver-
zoek eervol uit 's Lands dienst ontslagen; de waarnemende Inspec-
teurs Dr. W. C. A. Doeve en Dr. H. J. Klasen werden definitief
benoemd.

Vijf Gouvernements veeartsen gingen met buitenlandsch verlof,
terwijl vier terugkeerden.

De van buitenlandsch verlof teruggekeerde Gouvernements veearts 1e klasse, Dr. J. A. Kaligis, werd tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van Inspecteur.

De voor de aanvullende opleiding aan de faculteit der Rijks Universiteit te Utrecht aangewezen Gouvernements Indisch veearts 1e klasse Tarip werd benoemd tot Gouvernements veearts.

Aan den Inspecteur titulair P. H. J. Gasille en twee Gouvernements veeartsen 1e klasse t.w. Dr. G. A. van Lier en P. Teljer, werd wegens volbrachten diensttijd eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend. Een Gouvernements veearts 1e klasse met buitenlandsch verlof (K. H. Eijkman) werd op verzoek eervol uit 's Lands dienst ontslagen.

Aan het examen voor Nederlandsch-Indisch veearts werd door 15 candidaten deelgenomen; 12 candidaten slaagden, allen werden benoemd tot Gouvernements Indisch veearts. De wegens ziekte op wachtgeld gestelde Gouvernements Indisch veearts Anwar Nasoetion gelar Maharadja Pidoli werd herbenoemd.

De Gouvernements Indisch veearts 1e klasse Karimoen ging met buitenlandsch verlof.

De Gouvernements Indisch veearts W. J. Ratulangie werd op verzoek eervol uit zijne betrekking ontslagen; aan één Gouvernements Indisch veearts werd wegens ongeschiktheid ontslag uit zijne betrekking verleend.

Einde 1931 bestond het personeel uit:

- 1 Hoofd van den dienst,
- 5 Inspecteurs,
- 36 Gouvernements veeartsen, waarvan 24: 1e klasse,
 - 1 Landbouwconsulent voor de pluimveeteelt,
- 63 Gouvernements Indische veeartsen, waarvan 14: 1e klasse,
- 5 Opzichters,
- 1 Beheerder van de doorgangsstallen te Pengarasan,
- 189 Mantri's, waarvan 19 hoofdmantri's, 114 mantri's 1e klasse en
- 29 Schrijvers, waarvan 16: 1e klasse.

Van dit personeel waren:

- 3 Inspecteurs, 18 Gouvernements veeartsen (waarvan 14: 1e klasse),
- 25 Gouvernements Indische veeartsen (waarvan 10: 1e klasse),
- 2 Opzichters, 85 Mantri's (11 hoofdmantri's en 61 mantri's 1e klasse) en 9 Schrijvers (7 schrijvers 1e klasse) ter beschikking gesteld van de Provincies West-, Midden- en Oost-Java.

BESMETTELIJKE VEEZIEKTEN. (1)

(Staatsblad 1912 No. 435; 1913 No. 120; 1915 No. 302; 1917 No. 45 en 1924 No. 384). Zie bijlagen.

PESTIS BOVINA (VEEPEST)

bij herkauwende dieren en varkens.

Niet voorgekomen.

ANTHRAX (MILTVUUR)

bij alle vee.

Groote epizootien, zooals in het jaar 1930 hebben gewoed, deden zich in verslagjaar niet voor. Kleinere uitbraken van miltvuur daarentegen wel, vooral in de eerste inspectie-afdeeling.

Koepang. In de onderafdeeling Beloe had een kleine uitbraak plaats; verder werden enkele miltvuurgevallen in de onderafdeelingen Koepang en Roti/Savoe geconstateerd. Het totaal aantal slachtoffers bedroeg 145, n.l. 5 runderen, 109 buffels, 12 paarden, 9 geiten en schapen en 10 varkens.

Waingapoe. In West-Soenba werden 6 gevallen bij buffels geconstateerd, waarvan er 3 succombeerden en 3 na serumbehandeling herstelden.

Raba. In het geheel werden 46 gevallen, min of meer verspreid over den geheelen amtskring voorkomende, geconstateerd. Bij 32 patiënten verliep de ziekte letaal, terwijl 14 dieren na toediening van een curatieve dosis serum herstelden.

Soembawabesar. Anthrax kwam voor in het onderdistrict Oetan, n.l. bij 92 paarden, 112 buffels en 1 geit. De ziekte werd zeer vlug gerapporteerd, zoodat spoedig kon worden ingegrepen.

Mataram. De ziekte werd bij 69 buffels en 18 runderen waargenomen, waarvan 67 buffels en 12 runderen succombeerden, terwijl 2 buffels en 6 runderen na serumbehandeling genazen. Gedurende de laatste twintig jaren is op Lombok geen miltvuur geconstateerd. Het is echter mogelijk, dat enkele onopgehelderd gebleven sterfgevallen in de jaren 1924 en 1926 door miltvuur zijn veroorzaakt.

(1) De gegevens omtrent de provincies op Java zijn overgenomen uit de jaarverslagen van de Veeartsenijkundige Diensten in die provincies.

Makassar. De ziekte werd geconstateerd bij 513 buffels, twee runderen en een paard. De meeste gevallen kwamen voor in de onderafdeeling Pare-Pare.

Watampone. In verslagjaar deden zich 106 gevallen van miltvuur bij buffels en 22 gevallen bij paarden voor.

Manado. De ziekte werd alleen waargenomen in de afdeeling Gorontalo en uitsluitend bij runderen. Het totaal aantal gevallen bedroeg 16, waarvan 14 met doodelijken afloop; 1 rund was geslacht en 1 dier herstelde.

Cheribon, Bandoeng, Buitenzorg, Batavia en Serang. In genoemde ambtskringen werden in totaal aangetast: 10 paarden, 10 runderen, 150 buffels en 1 geit; slechts 1 buffel herstelde na serumbehandeling.

Benkoelen. Miltvuur werd geconstateerd bij 18 Bali-slachtrunderen van de mijnbouw-maatschappij „Redjang Lebong” en bij 2 karbouwen.

Padang Sidempoean (Sibolga). In verslagjaar had slechts één uitbraak plaats en wel in de omgeving van Sibohoean (Padang Lawas), welke door snel ingrijpen kon worden gelocaliseerd. In totaal werden 25 buffels aangetast, waarvan er 19 stierven.

Palembang. Van 101 door miltvuur aangetaste buffels stierven er 88, waren er 1 geslacht en herstelden er 9. In verband met de geringe medewerking der bevolking deden zich in dit moeilijk te bereizen ressort tamelijk veel bezwaren bij de miltvuurbestrijding voor. Bovendien werd miltvuur vastgesteld bij 1 geit en 1 rund, afkomstig van een transport uit Tandjoeng Priok. De geit stierf vóór de seruminjectie, terwijl het rund na serumbehandeling herstelde.

SEPTICHAEMIA EPIZOÏTICA (PLURIFORMIS)

bij herkauwende dieren en varkens.

Deze ziekte werd evenals in vroegere jaren in de meeste ambtskringen van de eerste inspectie-afdeeling geconstateerd. Behalve in het gewest Celebes en Onderhoorigheden, waar het aantal slachtoffers iets kleiner was dan in het jaar 1930, kwamen in de andere ressorten ongeveer evenveel ziekte- en sterfgevallen voor als in gemeld jaar.

In de provincie West-Java werd de ziekte in alle ambtskringen vastgesteld. Het aantal aangetaste en gesuccombeerde dieren was aanmerkelijk hooger dan in 1930.

Koepang. De ziekte kwam voor bij 28 runderen en 405 buffels. Van de 28 zieke runderen zijn 13 dieren gestorven en 15 hersteld. Van de zieke buffels stierven er 197 en genazen er 208.

Roeteng. Aan deze ziekte leden 28 buffels en 11 runderen, waarvan 2 buffels en 2 runderen na behandeling met een curatieve serumdosis herstelden; 26 buffels en 8 runderen zijn gestorven, terwijl één rund werd afgemaakt.

Waingapoe. Deze ziekte kwam gedurende het geheele verslagjaar op Soemba voor, doch het meest in den regentijd.

Het totaal aantal gevallen bedroeg 87, n.l. 28 bij runderen, 43 bij buffels en 10 bij varkens, van welke dieren 17 runderen, 28 buffels en 6 varkens gestorven zijn.

Raba. De ziekte werd alleen bij buffels geconstateerd; zij kwam over den geheelen ambtskring gedurende het heele jaar verspreid voor.

Het totaal aantal gevallen bedroeg 196, waarvan 24 dieren gestorven, 132 geslacht en 40 genezen zijn.

Soembawabesar. De ziekte kwam in 1931 slechts sporadisch voor. Het aantal gevallen bedroeg 10, n.l. 1 geval bij een eenjarigen Hissarstier in het doorgangshuis te Lenang Toepang Beroe en 9 gevallen bij buffels te Brang Rea in het onderdistrict Brang Mojo Hoeloe.

Makassar. In verslagjaar leden 1331 buffels, 12 runderen en 444 varkens aan Septichaemia Epizoötica.

Watampone. Ep. Septichaemie kwam voor bij 1174 buffels, 4 runderen en 310 varkens.

Malang. In enkele varkensfokkerijen werden in totaal 172 ziektegevallen waargenomen; 107 varkens genazen na serumbehandeling.

Soerabaja. In het abattoir te Soerabaja werd septichaemie bij een uit de residentie Rembang afkomstig slachtvarken geconstateerd.

Cheribon. 1 buffel en 1 slachtvarken stierven; 26 buffels werden geënt.

Bandoeng. De ziekte werd voornamelijk waargenomen in het regentschap Bandoeng en het district Tomo (Soemedang). Aangeast werden 113 buffels, waarvan er 8 herstelden.

Soekaboemi. De ziekte kwam voornamelijk voor in de Tjiheavlake; van 201 aangetaste buffels herstelden er 40.

Buitenzorg. In het regentschap Buitenzorg werden 3 runderen, 33 buffels en 4 varkens ziek bevonden en in het regentschap Krawang 18 runderen en 192 buffels; 1 rund en 5 buffels herstelden.

Batavia. Van 7 zieke buffels herstelde er één; overigens werd de ziekte geconstateerd bij 131 slachtvarkens van onbekende herkomst.

Serang. Van 162 zieke buffels herstelden er 15 na serumtoediening. In het gevaccineerd gebied kwamen 93 gevallen voor en wel 20 bij in 1930 of 1931 geënte dieren en 73 bij niet-geënte dieren. De gevallen deden zich vooral in de maanden Februari t/m Mei voor, in den drogen tijd vrijwel niet, doch dit was eveneens het geval in het niet-gevaccineerd gebied, zodat hieruit geen gevolgtrekkingen met betrekking tot het succes van de vaccinatie mogen worden gemaakt.

Koetaradja. De ziekte werd bij 10 buffels en één varken geconstateerd. Alle dieren succombeerden, aangezien de behandeling of niet kon worden ingesteld, dan wel geen succes opleverde.

APHTHAE EPIZOÏTICAE (MOND- EN KLAUWZEER).

bij herkauwende dieren en varkens.

In de eerste inspectie-afdeeling werd Mond- en Klauwzeer slechts in één ambtskring waargenomen, nl. in Bandjermasin.

Op Java en Sumatra kwam de ziekte in de meeste ambtskringen voor. Over het algemeen was het verloop gunstig en vielen er niet veel slachtoffers.

De bestrijding geschiedde voornamelijk door toepassing van politie maatregelen.

Bandjermasin. De ziekte werd geconstateerd bij 7 van Ma-doera afkomstige dieren (6 runderen en 1 schaap).

Provincie Oost-Java. Terwijl in het jaar 1930 slechts 2977 runderen en 458 buffels door Mond- en Klauwzeer werden aangetast, werden in verslagjaar 12890 runderen, 552 buffels en 46 varkens door deze ziekte getroffen. Op Madoera was het verloop nogal ernstig. Hier stierven 6.6% der aangetaste dieren. In een melkerij-bedrijf te Soerabaja kwamen enkele gevallen van den boosaardigen of apoplectischen vorm van Mond- en Klauwzeer voor.

Soerakarta. De ziekte vertoonde zich vrijwel gedurende het geheele jaar. Het aantal aangetaste dieren bedroeg slechts 441 runderen en 53 buffels, waarvan 3 runderen en 2 buffels zijn gestorven.

Op de veemarkten te Soenggingan en Ampel, van waar veel vee naar Midden- en West-Java pleegt te worden uitgevoerd, werd een intensief toezicht ingesteld ter voorkoming van het overbrengen der ziekte naar genoemde gewesten.

Jogjakarta Hier werden 5388 runderen en 96 buffels aangetast, waarvan 10 runderen en 3 buffels stierven. De ziekte werd vrij veel bij trekrunderen geconstateerd; in de melkerijen kwam ze niet voor.

Provincie Midden-Java. In het begin van het jaar kwamen enkele sporadische gevallen voor. In de 2e helft van verslagjaar heeft Mond- en Klauwzeer zich echter sterk uitgebreid, vooral in de ambtskringen Pati, Semarang en Pekalongan. In totaal werden aangetast: 1668 runderen en 2325 buffels. Het verloop der ziekte was goedaardig. Gestorven zijn slechts 3 runderen en 10 buffels.

Provincie West-Java. Zooals gewoonlijk werd deze ziekte binnengesleept door slachtvee van Midden- en Oost-Java. Het verloop was goedaardig en uitbreiding onder het vee van de bevolking en van melkerijen vond weinig plaats. Aangetast werden 1659 runderen, 270 buffels en 248 varkens.

Benkoelen, Fort de Kock, Balige. Enkele sporadische gevallen bij runderen.

Padang. Uitgebreide besmetting kwam niet voor. Door het snelle rapporteeren bleef de ziekte, dank zij de getroffen politie-maatregelen en de verstrekking van pyoktaninum, gelocaliseerd tot de negeri Rangkiang Loeloes (onderafdeeling Alahan Pandjang),

negeri Salida (onderafdeeling Painan) en negeri Soelit Ajer (onderafdeeling Solok). In het geheel werden aangetast: 51 runderen en 28 buffels. Slechts enkele zeer jonge kalfjes stierven.

Padang Sidempoean (Sibolga). De ziekte werd op verschillende plaatsen geconstateerd en trad zoowel bij runderen als bij karbouwen op. Door het treffen van politiemaatregelen (posten) kon grootere uitbreiding worden voorkomen.

De sterfgevallen betroffen voornamelijk kalveren, hetgeen, waar in het algemeen individueele verpleging weinig voorkomt, begrijpelijk is (onmogelijkheid om te zuigen, hooge koorts). Slechts één volwassen rund stierf.

De aangetaste trekbuffels werden voor zoover het de klauwen betrof, behandeld met pix liquida. De ziekte staat in de bezochte streek bekend als „sakit goeam”. Bij runderen werd de ziekte waargenomen in 194 gevallen, waarvan 17 sterfgevallen, (16 kalveren en 1 volwassen koe). Eén rund bleef op ultimo 1931 ziek. Verder werden 114 buffels aangetast, waarvan er 2 stierven (kalveren) en 8 op ultimo 1931 nog ziek waren.

Koetaradja. De 20 buffels die op ultimo 1930 nog ziek waren genazen alle.

Een uitgebreide besmetting trad op in de onderafdeeling Idi. In het geheel werden daarbij geconstateerd: 1606 gevallen bij runderen en 235 bij buffels. Er stierven 143 runderen en 13 buffels (veelal kalveren). Verder kwamen in het slachthuis te Lho Seumawe nog twee gevallen voor.

Medan. Mond- en Klauwzeer werd in 1931 zeer uitgebreid waargenomen. In de maand Maart van gemeld jaar eindigde de besmetting bij het bevolkingsvee, hetwelk vrij bleef tot en met Juli d.a.v.

De ziektegevallen in de maanden Mei, Juni en Juli betroffen Atjeh-slachtvee en transportvee van de onderneming „Two Rivers”.

Begin Augustus kwam de ziekte voor het eerst weer voor te Doerian Djangak (Arnhemia) om zich daarna uit te breiden naar de Bovenlanden, het eerst in de Karolanden, later naar Simeloengoen. Is de ziekte daar eenmaal heerschend, dan is ze lastig te beteugelen door:

a. de late berichtgeving en de heimelijke tegenwerking, in de gevallen dat stalverpleging wordt voorgeschreven;

- b. de gebrekkige wijze van veehouding, het gebrek aan stalling en het ontbreken van weidebegrenzing;
- c. (voor wat de onderafdeeling Simeloengoen betreft) het regelmatig aankopen van ploegvee in de Karolanden.

In de meeste gevallen blijkt de infectiebron bij het Atjeh-slachtvee te moeten worden gezocht.

Het sterftepercentage was hooger dan in 1930 nl. 1.8% tegen 1%, wat waarschijnlijk aan grootere virulentie van de smetstof geweten moet worden.

In totaal waren met inbegrip van 225 runderen, en 2779 buffels, die op ultimo 1930 ziek verbleven waren, in 1931 aangetast: 1036 runderen en 11290 buffels, terwijl de eindcijfers op ultimo 1931 bedroegen: 48 runderen en 542 buffels.

Palembang. Mond- en Klauwzeer kwam alleen voor in de militaire veekraal te Lahat.

MALLEUS

bij eenhoevige dieren.

Het aantal geconstateerde gevallen van malleus, het aantal door de Gouvernements- en Provinciale veeartsen verrichte malleïnaties en het bedrag der uitgekeerde schadeloosstellingen zijn in bijlage V vermeld.

Ernstig besmet met malleus bleken ook in verslagjaar de eilanden Java en Celebes. Verder werd malleus nog in de ambtskringen Raba, Mataram en Roeteng van de eerste inspectie-afdeeling en in de ambtskringen Padang en Fort de Kock van de 2e afdeeling geconstateerd.

Aangezien de algemeene malleïnaties, die gedurende de jaren 1927—1930 jaarlijks in den ambtskring Medan werden gehouden, aangetoond hadden, dat de paardenstapel van dien ambtskring zoo goed als vrij van malleus is, werd in 1931 het algemeene malleus-onderzoek daar niet meer verricht.

Roeteng. In dezen ambtskring werd slechts één geval geconstateerd. De ziekte werd te voren in dit ressort niet waargenomen. Zoo spoedig mogelijk werd begonnen met het onderzoek naar de herkomst der infectie en naar het voorkomen der ziekte bij van besmetting verdachte paarden.

Raba. Geconstateerd werden 15 gevallen van malleus bij paarden. Voor 10 afgemaakte paarden werden schadeloosstellingen toegekend tot een totaal bedrag van f 117.50. Voor zoover de omstandigheden het toelieten, werden de van besmetting verdachte dieren gemalleïneerd.

Het in de vrije natuur rond laten lopen der paarden maakte de bestrijding der ziekte moeilijk.

Mataram. In verslagjaar werden 3 klinische gevallen van malleus geconstateerd, waarvoor in totaal f 42.50 schadeloosstelling werd betaald.

Makassar. Kwade droes werd bij 65 paarden geconstateerd, waarvan er 5 gestorven zijn en 60 afgemaakt werden.

Aan schadeloosstellingen werd in totaal f 907.50 uitbetaald.

Watampone. Van in totaal 53 malleuspaarden stierven er 7, terwijl 45 dieren werden afgemaakt en 1 paard op ultimo van het jaar ziek verbleef. Aan schadeloosstellingen werd in totaal f 272.50 uitbetaald.

Manado. Het aantal geconstateerde gevallen bedraagt 102. 96 paarden werden afgemaakt, 6 dieren zijn gestorven. Voor 86 afgemaakte paarden werden schadeloosstellingen toegekend, tot een totaal bedrag van f 2016.

De gebrekkige wijze waarop de bevolking paarden houdt, maakte de ziektebestrijding uitermate moeilijk.

Provincie Oost-Java. In verslagjaar bedroeg het aantal geconstateerde malleusgevallen 304, n.l.: 194 klinische gevallen, 107 gevallen na positieve malleïnatie en positieve sectie en 3 gevallen door toevallige bevinding bij secties. 9 paarden stierven en 295 dieren werden afgemaakt.

De zieke dieren waren als volgt over de veeartsenijkundige afdelingen verdeeld: Pamekasan 2, Djember 87, Malang 51, Soerabaja 96, Kediri 67 en Madioen 1.

Voor 246 malleuspaarden werden schadeloosstellingen uitbetaald tot een totaal bedrag van f 6550.—. Bovendien nog f 30.— voor een reactor, waarvan de sectie negatief was.

Soerakarta. Het aantal geconstateerde gevallen van malleus bedroeg in verslagjaar slechts 30 (waaronder 11 klinische) tegen 99 gevallen in 1930. 27 paarden werden afgemaakt en 3 dieren zijn gestorven.

Voor 20 afgemaakte reactoren werd f 132.— en voor 4 aan klinischen malleus lijdende paarden f 70.— schadeloosstelling uitbetaald.

Jogjakarta. Het aantal malleus-gevallen was in verslagjaar aanmerkelijk grooter dan in 1930, nl. 27 in 1931 tegen 11 in 1930. Onder deze 27 malleus-lijdende paarden waren 18 paarden met karakteristieke malleus-verschijnselen; 25 paarden werden afgemaakt, terwijl er 2 zijn gestorven.

Voor 16 van de 25 afgemaakte paarden werd in totaal een bedrag van f 475.— aan schadeloosstellingen uitgekeerd.

Provincie Midden-Java. Met uitzondering van den ambtskring Pati werd malleus in de geheele provincie vastgesteld. Het aantal gevallen bedroeg slechts 76, tegen 140 in het jaar 1930. 71 paarden werden afgemaakt (waarvan 57 met schadeloosstelling), 4 malleus-lijdende stierven en één paard bleef op het einde van het verslagjaar ziek.

In de verschillende ambtskringen was het aantal malleus-gevallen als volgt verdeeld: Semarang 3, Magelang 4, Poerwokerto 19, Pekalongan 33 en Tegal 17.

Aan schadeloosstellingen werd uitbetaald een bedrag van f 1515.— in het jaar 1931 tegen f 2542.— in het jaar 1930.

In de **Provincie West-Java** werden (met inbegrip van één op het eind van 1930 ziek verbleven paard) in totaal 389 malleus-gevallen geconstateerd. Alle dieren stierven of werden afgemaakt. Voor 242 afgemaakte dieren werd een bedrag van f 4435.— aan schadeloosstelling uitbetaald.

Het meest met malleus besmet is de ambtskring Batavia met 164 malleus-lijdende; dan volgen Bandoeng met 71, Cheribon met 63, Buitenzorg met 41, Soekaboemi met 40 en Serang met 10 gevallen. Het aantal paarden, dat in genoemde ambtskringen tegen schadeloosstelling werd afgemaakt, bedroeg respectievelijk: 98, 51, 27, 30, 34 en 2.

Padang. De bestrijding van deze zoo adhaerent aan den paardenstapel te Padang zijnde ziekte werd bemoeilijkt door de slechte staltoestanden en de vele mutaties onder de paardenbezitters. De systematische bestrijding heeft bovendien niet ten volle de onontbeerlijke medewerking van de bevolking. Aangetroffen werden 30 paarden met klinischen malleus, waarvan 17 in de onderafdeeling

Padang, 8 in de onderafdeeling Pariaman, 2 in de onderafdeeling Painan en 3 in de onderafdeeling Solok.

Ook in verband met verschillende andere omstandigheden zooals den geweldigen regenval in het laatst van 1931 moest het systematisch malleusonderzoek worden gestaakt, omdat het niet mogelijk bleek dit onderzoek, waarvan het succes afhankelijk is van de mate van snelheid waarmede het wordt verricht, naar behooren te doen plaats vinden.

Fort de Kock. Acht gevallen van malleus werden waargenomen. Eén paard stierf en zeven dieren werden onteigend. De totale schadevergoeding bedroeg f 172.50.

SACCHAROMYCOSE

bij eenhoevige dieren.

Saccharomycose kwam bijna uitsluitend op Java voor, waar vooral de grootere plaatsen aan de Noordkust, alsmede de ambtskring Poerwokerto besmet zijn.

Buiten Java en Madoera werd deze ziekte alleen in Zuid-Celebes en in den ambtskring Teloekebetoeng in Zuid-Sumatra geconstateerd.

Makassar. Vijf nieuwe gevallen van deze ziekte werden geconstateerd. Met inbegrip van 10 op ultimo 1930 ziek verbleven paarden leden in verslagjaar 15 dieren aan saccharomycosis.

Watampone. Van deze ziekte werden 12 nieuwe gevallen geconstateerd.

Pamekasan. Saccharomycose werd slechts één maal vastgesteld.

Soerabaja. In deze veeartsenijkundige afdeeling werd zooals gewoonlijk het grootste aantal gevallen geconstateerd nl. 146 (tegen 144 in 1930). De ziekte beperkte zich vrijwel uitsluitend tot de stadsgemeente Soerabaja.

Ziek verbleven op 1 Januari 1931 waren 26 paarden.

Het totaal aantal lijders in de provincie Oost-Java bedroeg dus 173.

Van deze 173 paarden zijn 95 dieren na behandeling hersteld; afgemaakt werden 28 paarden zonder- en 14 met schadevergoeding van in totaal f 245.—; 5 paarden stierven, terwijl 31 dieren op ultimo 1931 nog ziek waren.

Jogjakarta. In verslagjaar werden 3 gevallen van saccharomycose waargenomen; de patiënten zijn alle afgemaakt. Eén der paarden leed gelijktijdig aan malleus.

In de **Provincie Midden-Java** werden 255 saccharomycoseliijders aangetroffen, als volgt verdeeld over de verschillende ambtskringen: Pati 13, Semarang 82, Poerwokerto 58, Pekalongan 86 en Tegal 16. In het ressort Magelang werd de ziekte niet waargenomen. Met inbegrip van 120 in het begin van 1931 ziek verbleven paarden waren er in de provincie in totaal 375 patiënten, waarvan er 53 stierven, 2 en 25 respectievelijk geslacht en afgemaakt werden en 219 herstelden. Percentsgewijs werden de meeste genezingen bereikt in het dierenhospitaal te Semarang.

76 paarden waren aan het eind van verslagjaar nog ziek.

Provincie West-Java. Bij 29 oude gevallen voegden zich 115 nieuwe. Van de in totaal 144 aangetaste paarden stierven er 16, werden er 37 afgemaakt, herstelden er 66 en bleven 24 zieke dieren onder behandeling.

Het meest besmet is de ambtskring Batavia, nl. met 99 zieke paarden, waarvan er 21 met schadeloosstelling werden afgemaakt. De behandeling van zieke paarden aan het dierenhospitaal aldaar leverde goede resultaten op.

In den ambtskring Cheribon waren in verslagjaar 29 saccharomycoseliijders en in den ambtskring Buitenzorg 9. In de ambtskringen Bandoeng, Sockaboeni en Serang werden slechts enkele gevallen waargenomen.

Teloekbetoeng. Er werden 3 saccharomycoseliijders aangetroffen, waarvan één door behandeling herstelde.

SCABIËS

bij eenhoevige en herkauwende dieren.

Deze ziekte komt, zooals in voorgaande jaarverslagen vermeld is, in Nederlandsch-Indië vrij algemeen onder buffels en geiten, maar ook, hoewel in veel geringer mate, onder paarden, runderen en varkens voor.

De bevolking beschouwt het lijden van geen belang en rapporteert de gevallen bijna nooit.

Onder buffelkalveren en geiten maakt scabiës talrijke slachtoffers. Zoo werd uit den ambtskring Watampone bericht, dat van 225 aangetaste geiten er 146 succombeerden.

SURRA

bij alle vee.

In de eerste inspectie-afdeeling had de veestapel betrekkelijk weinig van surra te lijden. Op Flores, Soemba en Bali werd de ziekte niet waargenomen.

Op Java werd surra in enkele ambtskringen vrij veelvuldig geconstateerd.

Op Sumatra kwamen surra-gevallen in alle ambtskringen voor, voornamelijk onder buffels.

Door ruime toepassing van curatieve en prophylactische naganol- en atoxyl-injecties konden, vooral op Java, noemenswaardige verliezen worden voorkomen.

Koepang. De ziekte kwam voor bij 9 paarden, waarvan 3 gestorven en 6 afgemaakt zijn. Behandeling der ziekte stuitte af op gebrek aan geld bij de eigenaren, zoodat alleen politie-maatregelen werden toegepast.

Raba. Surra kwam verspreid in verschillende streken van den ambtskring voor; 28 paarden en 2 buffels vielen als slachtoffers. Vier surrapatiënten werden in behandeling genomen; hiervan stierven er na recidive 3; 1 patiënt bleef aan het eind van het jaar als ziek genoteerd. Contactdieren werden aan een geregelde contrôle onderworpen.

Soembawabesar. In totaal werden 4 gevallen bij paarden geconstateerd. Van deze dieren zijn er 2 gestorven, 1 geslacht en 1 afgemaakt.

Mataram. De ziekte werd bij 3 paarden en 1 karbouw geconstateerd. Alle 4 patiënten werden afgemaakt.

Makassar. Surra werd in verslagjaar bij 46 paarden en 2 buffels geconstateerd.

Watampone. Bij 18 paarden en 1 buffel werd surra geconstateerd.

Manado. De ziekte werd geconstateerd bij 33 paarden en 10 buffels. In de afdeeling Gorontalo kwamen 17 gevallen, uitsluitend

bij paarden, voor; in de afdeeling Donggala 24 gevallen, waarvan 14 bij paarden en 10 bij buffels en in de afdeeling Poso 2 gevallen bij paarden.

Bandjermasin. Surra werd bij 4 runderen geconstateerd. Van deze dieren zijn er 2 na naganol-behandeling genezen. Eén dier werd geslacht en één rund stierf, vóórdat een behandeling kon worden ingesteld.

Verder werd surra geconstateerd bij 2 herdershonden op Poeloe-laoet (de dieren waren met rauw bloed en rauwe lever gevoerd geworden).

Bij één kip op Poeloe-laoet werden trypanosomen gevonden. Volgens den Directeur van het Veeartsenijkundig Instituut betrof het hier waarschijnlijk Tryp. numidae.

Provincie Oost-Java. In verslagjaar werden 195 gevallen bij runderen, 363 bij buffels, 24 bij paarden en 1 geval bij een hond vastgesteld.

In het veeartsenijkundig district **Djember** kwamen 2 gevallen van surra voor, n.l. bij 1 paard en 1 rund. Het paard stierf ondanks behandeling, die, strict genomen, wegens den ongunstigen toestand van de patiënt, niet had mogen plaats hebben. Bij het rund had door omstandigheden geen behandeling plaats; het dier was op het eind van verslagjaar nog in leven en vertoonde een negatief bloedbeeld.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Malang** werd surra slechts vastgesteld in het regentschap Loemadjang en wel bij 7 runderen op de suikeronderneming Diatiroto en bij één paard te Loemadjang.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Soerabaja** werden in verslagjaar 17 nieuwe surra-gevallen geconstateerd t.w. 15 bij paarden, 1 bij een rund en 1 bij een hond.

Twee paarden stierven, zonder behandeld te zijn; 13 paarden werden curatief behandeld, waarvan er 4 herstelden.

Het rund herstelde na de behandeling. De hond stierf op den dag volgende op dien na het vaststellen der ziekte.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Kediri** werd surra bij 4 paarden, 47 runderen en 47 buffels geconstateerd, waarvan 1 paard, 3 runderen en 3 buffels stierven.

Het grootste aantal gevallen deed zich voor in de veeartsenijkundige afdeeling **Madioen**, n.l. 141 bij runderen, 316 bij buffels en 3 bij paarden.

Dank zij snel curatief ingrijpen zijn slechts enkele der aange-taste dieren gestorven.

Provincie Midden-Java. In het laatste kwartaal van verslagjaar vond een vrij ernstige uitbraak onder buffels plaats in de ambtskringen Poerwokerto en Semarang, waar respectievelijk 806 en 117 buffels aangetast werden. Door behandeling met naganol werden groote verliezen voorkomen. Er zijn slechts 5 buffels gestorven; 13 zieke buffels werden geslacht. De overige dieren herstelden of bleven ultimo 1931 nog onder contrôle.

Verder werd surra onder buffels nog in den ambtskring Pekalongan geconstateerd en wel bij 5 dieren, die herstelden.

De runderstapel had veel minder van surra te lijden. Er werden 81 gevallen in Poerwokerto en 1 geval in Semarang waargenomen. Van de 82 runderen zijn er 2 gestorven. Eén dier werd geslacht, 1 rund herstelde en 78 runderen bleven ultimo verslagjaar onder toezicht.

Het aantal aan surra lijdende paarden bedroeg 76, waaronder begrepen 14 patiënten, die op ultimo 1930 nog ziek waren. 42 paarden herstelden, 20 dieren stierven en 14 bleven op het einde van verslagjaar ziek.

Provincie West-Java. Op eind 1930 waren 48 paarden en 44 buffels onder toezicht. Hierbij kwamen in 1931 160 gevallen bij paarden, 10 bij runderen en 424 bij buffels; 49 paarden, 1 rund en 374 buffels herstelden, 40 paarden en 9 buffels bleven onder toezicht en de overige dieren stierven, werden geslacht of afgemaakt.

Cheribon. Bij 33 op ultimo 1930 ziek verbleven paarden, voegden zich in verslagjaar 73 nieuwe patiënten. Van de in totaal 106 zieke paarden herstelden er 37 en bleven er 18 onder toezicht. Van in totaal 95 zieke buffels herstelden er 71 en bleef er 1 onder toezicht.

Bandoeng. Bij 5 op ultimo 1930 ziek verbleven paarden voegden zich 2 nieuwe lijders; 4 paarden stierven, 1 dier werd afgemaakt en 2 paarden herstelden. Aangetast werden verder 9 runderen, die alle werden geslacht. Van 51 zieke buffels werden er 4 geslacht, herstelden er 46 en werd 1 dier aan de contrôle onttrokken.

Soekaboemi. Van 2 zieke paarden stierf er één, terwijl een dier herstelde. Eveneens herstelde een zieke buffel.

Buitenzorg. In het regentschap Buitenzorg werden 11 paarden ziek; daarvan stierven er 5, terwijl er 6 onder toezicht bleven. Verder werden van 172 zieke buffels er 15 geslacht; de overige herstelden. In het regentschap Krawang stierven van 16 zieke paarden er 11,

herstelden er 2 en bleven er 3 onder toezicht. Eén aangetast rund herstelde; van 3 zieke buffels werd er één geslacht; 2 dieren herstelden.

Batavia. Het aantal van 5 ziek verbleven paarden nam met 26 nieuwe patiënten toe; van deze 31 zieke paarden stierven er 16, werden er 4 afgemaakt, herstelden er 4 en bleven er 7 onder toezicht. Van deze laatste dieren bevonden er zich 2 in het district Tjikarang (tegenwoordig ambtskring Poerwakarta). Van 8 zieke buffels herstelde er één.

De geheele buffelstapel in den ambtskring **Serang** wordt door en door besmet geacht. Vele gevallen van noodslacht tengevolge van kloeas, bedjad gawé, loempoeh, tjatjingan enz. zijn feitelijk aan surra te wijten. Van in totaal 138 zieke buffels herstelden er 96 en bleven er 8 onder toezicht. Van in totaal 35 zieke paarden stierven er 26, herstelden er 3 en bleven er 6 onder toezicht.

Teloekbetoeng. De ziekte werd vastgesteld bij 13 buffels, 1 rund en 1 hond. Van de 13 buffels behoorden er 6 tot een transport, dat reeds in November 1930 van Aimee was ingevoerd, en 6 tot een groep buffels, die in Maart van verslagjaar geïmporteerd waren. Eerstgenoemde 6 buffels, die in Januari als surra-lijders werden onderkend, werden in Februari geslacht, terwijl van de andere 6 zieke dieren er 3 geslacht en 3 met succes behandeld werden.

Een paard met surra, dat in 1930 behandeld was, werd in Februari 1931 genezen verklaard.

Benkoelen. Surra werd geconstateerd bij 10 karbouwen, 5 paarden en 2 runderen, waarvan 1 paard, 1 karbouw en 1 rund stierven. Geslacht werd 1 rund; 9 karbouwen en 3 paarden herstelden, terwijl eind 1931 nog één paard ziek was.

Voor zoover naganol en atoxyl als bestrijdingsmiddelen werden aangewend, bleef succes nooit uit.

Padang. De ziekte werd geconstateerd in Kasib, Singkarak, Pariaman, Loeboek Aloeng, Kampoeng Baroe, Padang Siboesoek, Korintji, Telawi, Tiga Toempoeh, Tandjoeng Medan, Oelakan, dus praktisch over den geheelen ambtskring, en wel bij 4 paarden, 20 runderen en 65 buffels.

Fort de Kock. Slechts enkele sporadische gevallen kwamen in dezen anders dikwijls heftig geteisterden ambtskring voor (23 paarden, 17 runderen, 7 buffels).

Padang Sidempoean (Sibolga). Op eind 1930 waren nog 10 zieke paarden en 1 ziek rund aanwezig. Alle paarden waren in dat jaar met naganol-atoxyl behandeld, terwijl het rund eerst in 1931 met naganol werd ingespoten. Laatstgemeld dier genas en werd vrijgegeven. Van de 10 paarden werden er 9 vrijgegeven (6 maanden observatie). Het 10e paard stierf.

Verder kwamen 42 nieuwe gevallen voor bij paarden, waarvan er 27 stierven. Hiervan bleven er 26 wegens te ver gevorderd stadium der ziekte buiten behandeling, terwijl één behandeld paard in een ravijn stortte. Er werden 5 paarden afgemaakt, 4 dieren herstelden (naganol-atoxyl, 6 maanden observatie), terwijl er op ultimo 1931 6 ziek verbleven (na behandeling met naganol-atoxyl).

Bij runderen werd surra, behoudens het een bovenaangehaalde geval, verder niet geconstateerd.

Bij buffels werd surra aangetroffen in het onderdistrict Beneden-Baroes, in Sibolga en in het onderdistrict Angkola. In het geheel werden aangetast 29 buffels; hiervan stierven er 3, 3 werden geslacht en 23 konden na naganol-injectie als hersteld worden vrijgegeven.

Balige. Bij 14 paarden waargenomen. Hiervan zijn er 11 geslacht en stierven er 3.

Surra bij buffels werd aangetroffen in 241 gevallen, w.o. één op ultimo 1930 ziek verbleven buffel. Hiervan werden er 25 geslacht, 14 stierven, terwijl 181 buffels genazen na behandeling met naganol. Ultimo 1931 bleven nog 21 buffels als ziek genoteerd.

Het aantal zieke runderen bedroeg 8. Deze dieren werden alle opgeruimd (7 geslacht en één gestorven).

Kastaradja. De ziekte werd over den geheelen ambtskring verspreid waargenomen.

In de Gajo-Loeës kwam surra veel bij paarden (transportpaarden) voor. In Sigli en Meureudoe meer bij buffels. Bij runderen werd de ziekte alleen waargenomen in Lho Seumawé. Op eind 1930 waren 13 zieke paarden en 4 zieke buffels aanwezig. Met inbegrip van deze ziektegevallen werd surra geconstateerd bij 46 paarden, 18 runderen en 62 buffels. Er stierven 15 paarden, 16 runderen en 28 buffels, terwijl 18 paarden en 17 buffels herstelden. Op ultimo 1931 waren nog 13 zieke paarden en 14 zieke buffels aanwezig. De overige dieren waren afgemaakt of geslacht.

Toepassing van naganol-injecties ondervindt dikwijls vooral pecuniaire moeilijkheden, terwijl de politionele maatregelen in verband met de zeer primitieve veehouding gewoonlijk niet streng genoeg kunnen worden doorgevoerd.

Medan. Surra kwam sporadisch voor en wel bij 17 buffels, 15 runderen en 2 paarden.

In alle gevallen werd voldoende medewerking van de bevolking verkregen.

Palembang. Aan het einde van het jaar 1930 waren nog vier buffels ziek. In 1931 kwamen er 97 dieren bij, werden er 2 afgemaakt, stierven er 10, werden er 2 geslacht en herstelden er 85. Op ultimo 1931 bedroeg het aantal nog zieke dieren 2.

De ziek verbleven en de in verslagjaar bijgekomen lijders, bevonden zich in de onderafdeelingen Lematang Oeloe, Moesi Oeloe en Tebing-Tinggi. Vele patiënten werden aangetroffen tijdens de miltvuurbestrijding. Hierbij werden n.l. alle dieren met hoge temperaturen aan bloedonderzoek op trypanosomen onderworpen.

In de gevallen dat naganol kon aangewend worden, had dit therapeutisch succes.

Zoowel bij de miltvuur- als bij de surrabestrijding was nogal eens militaire hulp noodig.

Djambi. In begin 1931 kwam de ziekte voor in de onderafdeeling Bangko n.l. in de doesoen Poelau Aro, waar surra inheemsch is. De bestrijding ging in verband met de onverschilligheid van den Djambiër voor zijn vee en de primitieve wijze van veehouding met vele moeilijkheden gepaard. Het sterftecijfer was dan ook hoog.

In Maart t/m Juni 1931 woedde de ziekte heftig in de doesoen Kapoeh, dicht bij de doesoen Poelau Aro gelegen.

Van Februari t/m September 1931 bedroeg het aantal onder buffels geconstateerde sterfgevallen in de onderafdeeling Bangko 429.

In de maand April 1931 brak surra uit in de doesoen Rantau Pandan (onderafdeeling Moeara Boengo).

Het totaal aantal sterfgevallen bedroeg 67.

Behoorlijke behandeling met naganol kon door verschillende omstandigheden niet plaats hebben. Het was zelfs noodzakelijk om in het belang van de naleving van de voorgeschreven maatregelen nu en dan militaire patrouilles te gebruiken.

*DOURINE**bij eenhoevige dieren.*

Deze ziekte werd in verslagjaar niet waargenomen.

*PIROPLASMOSE**bij herkauwende dieren.*

Uit verschillende ambtskringen van Java en Sumatra werden ziekte- en sterfgevallen gerapporteerd. De ziekte kwam over het algemeen sporadisch voor en maakte hoofdzakelijk slachtoffers onder melkrunderen en Bengaalsche fokrunderen.

Provincie Oost-Java. Met zekerheid werd piroplasmose slechts bij 3 runderen en 8 buffels in de veeartsenijkundige afdeeling Madioen en bij 1 melkrund te Soerabaja vastgesteld. Meermalen werd de ziekte op grond van klinische verschijnselen in melkerijen te Soerabaja en Malang vermoed. De behandeling van dieren met verdachte verschijnselen met trypaanblauw-oplossing had meestal succes.

Provincie Midden-Java. Piroplasmose werd bij 6 fokstieren te Pengarasan en bij 2 melkrunderen te Semarang waargenomen. Voorts werd anaplasmosse bij 3 vaarzen te Pengarasan vastgesteld.

Provincie West-Java. Piroplasmose, al dan niet gecombineerd met anaplasmosse, kwam in vrijwel alle ambtskringen sporadisch voor.

Cheribon. 1 rund en 6 buffels werden aan anaplasmosse en 1 rund aan piroplasmose lijdende bevonden; de 2 runderen en 2 van de 6 buffels herstelden.

Bandoeng. 3 runderen en 4 buffels leden aan anaplasmosse; 2 runderen en 1 buffel herstelden.

Buitenzorg. 2 runderen leden aan piroplasmose, 1 buffel aan anaplasmosse; alle 3 dieren stierven.

Batavia. Behalve 1 buffel bleken 316 Australische slachtrunderen door piroplasmose aangetast te zijn.

Serang. 3 aan anaplasmosse lijdende buffels werden geslacht.

Op **Sumatra** werden verschillende gevallen van piroplasmose waargenomen in de ambtskringen Benkoelen, Padang, Fort de Kock en Medan. De ziekte werd meestal op grond van klinische verschijnselen gediagnostiseerd; microscopisch kon de diagnose slechts één maal worden bevestigd.

Op verschillende ondernemingen in den amtskring Medan werden de runderen geregeld gedipt, met het gevolg, dat piroplas-mose-gevallen slechts zelden optraden.

Op het fokstation te Padang Mangatas werden meerdere gevallen van anaplasmosis vastgesteld. Eensdeels waren deze te wijten aan onvoldoende werking van de dip en anderdeels aan een bijzonder groote tekenplaag, welke daar in verslagjaar voorkwam.

TUBERCULOSE

bij runderen en buffels.

De bestrijding der tuberculose werd in verslagjaar met kracht verder doorgevoerd. Het aantal vastgestelde gevallen bedroeg op Java en Madoera 170 en in de buitengewesten 6. De sedert jaren waargenomen vermindering van het aantal tuberculose-gevallen heeft zich dus in verslagjaar voortgezet. De cijfers der op Java en Madoera onder runderen waargenomen gevallen waren in de jaren 1927—1930: 606, 461, 282 en 182.

In de buitengewesten werd tuberculose alleen in den amts-kring Makassar geconstateerd.

Bij buffels werd tuberculose niet waargenomen.

Makassar. Tuberculose werd alleen op de hoofdplaats Makassar aangetroffen en wel bij 6 vrijwillig geslachte runderen van eene melkerij.

Provincie Oost-Java. In totaal werden 53 gevallen van tuberculose bij runderen vastgesteld. Deze gevallen waren als volgt over de veeartsenijkundige afdeelingen verdeeld: Soerabaja 16, Kediri 15, Djember 12, Malang 8 en Madioen 2.

Onder de 53 gevallen was één klinisch geval; 41 gevallen werden door middel van tuberculinatie vastgesteld en 11 gevallen werden toevallig bij secties gevonden.

Het klinisch zieke rund werd in beslag genomen onder uitbetaling van f 175.— schadeloosstelling. 33 van de reactoren werden door de Provincie op grond van de vrijwillige tuberculose-bestrijding overgenomen en tegen eene schadeloosstelling van in totaal f 4615.— afgemaakt. Onder de overgenomen 33 runderen waren er 7, bij welke geen tuberculeuze processen bij de sectie werden gevonden.

Onder de 11 runderen, die op de abattoirs tuberculeus werden bevonden, waren er verscheidene met uitgebreide processen, die bij

het tuberculose-onderzoek niet als tuberculose-lijders waren onderkend. Eén ervan was zelfs kort voor de slacht op grond van twee achtereenvolgende negatieve oogreacties, negatief sputum en negatief klinisch onderzoek vrijgegeven.

Soerakarta. Er werd slechts één keer tuberculose geconstateerd en wel bij een vrijwillig geslacht melkrund, dat bij tuberculinatie dubieus gereageerd had.

Jogjakarta. Het aantal geconstateerde tuberculose-gevallen bedroeg 27. Alle dieren waren afkomstig van melkerijen. Zes ervan werden tegen eene gezamenlijke schadeloosstelling van f 300.— door het Gouvernement overgenomen en afgemaakt, terwijl de overige dieren vrijwillig geslacht werden.

Provincie Midden-Java. De intensieve tuberculose-bestrijding heeft tot zeer bevredigende resultaten geleid. In 1927 werden nog 185 gevallen geconstateerd. In verslagjaar bedroeg het aantal waargenomen gevallen slechts 72. Hiervan kwamen er 39 voor in den ambtskring Magelang, terwijl in de ambtskringen Pekalongan, Pati en Semarang respectievelijk 14, 10 en 9 tuberculose-gevallen werden vastgesteld. In de ambtskringen Tegal en Poerwokerto werd geen enkel tuberculosegeval waargenomen.

Van de 72 zieke dieren werden er 27 met schadeloosstellingen van in totaal f 4265.— afgemaakt. De overige dieren werden vrijwillig geslacht.

Provincie West-Java. Tuberculose werd slechts sporadisch vastgesteld. Behalve bij 11 uit Australië te Batavia ingevoerde slachtrunderen werd de ziekte nog bij 6 runderen bij gelegenheid van de vleeschkeuring waargenomen, n.l. 2 keer in de ambtskringen Cheribon en Bandoeng en telkens 1 keer in de ambtskringen Soekaboemi en Batavia.

Een enkel dier werd te Bandoeng op grond van het resultaat van het tuberculose-onderzoek tegen schadevergoeding van f 250.— overgenomen. Bij sectie werden echter geen tuberculeuze processen aangetroffen.

RABIËS

bij alle vee (Staatsblad 1912 No. 435) en bij honden, katten en apen (Staatsblad 1926 No. 451).

Op Java werden in verslagjaar veel minder gevallen van rabiës waargenomen dan in de voorafgaande jaren. Terwijl de ziekte in

de jaren 1929 en 1930 respectievelijk bij 188 en 190 honden vastgesteld werd, bedroeg het aantal gevallen in verslagjaar slechts 146. Deze vermindering is waarschijnlijk ten deele te danken aan het op groote schaal afmaken van loslopende honden.

Buiten Java kwamen de meeste gevallen van dolheid in het gewest Celebes en Onderhoorigheden voor.

Behalve bij honden werd dolheid nog geconstateerd bij 5 katten, 2 geiten, 1 rund en 2 apen.

Makassar. Hondsdolheid werd bij 31 honden vastgesteld.

Watampone. Rabiës werd geconstateerd bij 10 honden en bij één geit.

Manado. De ziekte werd geconstateerd bij 7 honden, waarvan er 4 gestorven zijn en 3 afgemaakt werden. Alle 7 gevallen kwamen voor in de onderafdeeling Manado, waar van den kant van de bevolking weinig medewerking bij de bestrijding der ziekte werd ondervonden.

Bandjermasin. Slechts 1 geval van dolheid werd waargenomen en wel bij een hond te Kandangan.

Provincie Oost-Java. Rabiës werd vastgesteld bij 56 honden en 1 geit. De meeste gevallen kwamen voor in de veeartsenijkundige afdeeling Madioen, nl. 21 gevallen bij honden en 1 bij een geit. In Kediri werden 20 gevallen, in Djember 11, in Malang 3 en te Soerabaja 1 geval geconstateerd. Madoera bleef vrij van de ziekte.

In verschillende streken van Oost-Java ondervindt de bestrijding van hondsdolheid bijzondere moeilijkheden. Zoo wordt de bestrijding in het regentschap Patjitan van de residentie Ponorogo (Madioen) ten zeerste bemoeilijkt doordat de onbeheerde honden zich in de grotten en hollen van het Zuidergebergte verschuilen en hier zeer moeilijk te vangen en te dooden zijn. In de veeartsenijkundige afdeeling Djember stuit de bestrijding der hondsdolheid op de moeilijkheid om de wilde honden op te ruimen. In de veeartsenijkundige afdeeling Kediri doet zich hetzelfde verschijnsel voor.

Afgemaakt werden in de afdeeling Madioen 11117 honden en in de afdeeling Kediri 3271 honden, 23 katten en 26 apen. In de afdeelingen Djember en Malang werden volgens de opgaven slechts 465 en 274 honden afgemaakt.

Soerakarta. Het aantal hondsolheid-gevallen bleef met 13 beduidend beneden dat van het jaar 1930, in welk jaar 30 gevallen bij honden en 1 bij een buffel zijn voorgekomen. Van de 13 dulle honden zijn er 8 gestorven en werden er 5 afgemaakt. Onder de 8 gestorven honden was er één, bij wien het klinisch verloop hoogst eigenaardig was; de ziekte was n.l. gecombineerd met longontsteking en duurde ruim 10 dagen, voordat de dood intrad.

Jokjakarta. Hondsolheid werd bij 4 honden en 1 aap waargenomen. Gedurende verslagjaar werden 2914 honden afgemaakt.

Provincie Midden-Java. Hondsolheid werd alleen bij 5 honden te Magelang en bij 2 katten te Salatiga geconstateerd. In het ressort Magelang werden 180 honden en in het besmette gebied Salatiga 414 honden en 617 katten afgemaakt.

Provincie West-Java. Dolheid is voorgekomen bij 68 honden, 3 katten en 1 aap. Zooveel mogelijk werden loslopende honden in besmette streken gevangen en afgemaakt; dit aantal bedroeg 118.313.

Cheribon. 13 gevallen kwamen voor; alleen het regentschap Koeningan bleef vrij. Slechts 2465 honden werden gevangen en afgemaakt.

Bandoeng. Aangetast bleken 25 honden, 2 katten en 1 aap. De ziekte breidde zich uit in het regentschap Garoet. Afgemaakt werden in 1929: 18409, in 1930: 55025 en in 1931: 73500 honden, voornamelijk in het regentschap Bandceng, alwaar de hondsolheid belangrijk afnam.

Soekaboemi. Dolheid werd waargenomen bij 8 honden en 1 kat. Afgemaakt werden 9328 honden.

Buitenzorg. In het regentschap Buitenzorg kwamen 3 gevallen, in Krawang 8 gevallen bij honden voor. In het eerste regentschap werden 3554, in het laatste 22915 honden afgemaakt.

Batavia. 2 honden leden aan dolheid; 3884 honden werden afgemaakt.

Serang. 9 honden leden aan dolheid; 2667 honden werden afgemaakt. Vooral in het regentschap Lebak was dit aantal te gering.

Padang. In totaal werden 4 gevallen bij honden geconstateerd (2 in de onderafdeeling Padang, 2 in de onderafdeeling Pariaman). Alleen in deze onderafdeelingen werden in 1931 in totaal 5669 zwervende honden afgemaakt.

Fort de Kock. Vastgesteld werden twee gevallen van hondsdoelheid bij honden en wel één in de onderafdeeling Oud Agam en een in de onderafdeeling Pajakoemboeh.

Koetaradja. Hondsdolheid werd waargenomen bij 2 honden (Koetaradja en Lho' Seumawe) en 1 rund (Bireuen).

Palembang. Hondsdolheid werd alleen waargenomen op Banka. In April werd door het Instituut Pasteur bij ingezonden materiaal van een hond te Pangkalpinang rabies vastgesteld. In Augustus werd nogmaals in dezelfde onderafdeeling een positief geval waargenomen en werd een kind gebeten, dat ondanks vaccinatie aan het Instituut Pasteur, aan rabies is overleden.

LYMPHANGITIS INFECTIOSA (FARCIN DU BOEUF)

bij runderen

Deze ziekte werd in verslagjaar alleen op Sumatra waargenomen.

Benkoelen. De op het eind van het jaar 1930 ziek verbleven dektier genas; een nieuw geval werd bij een dektier gediagnostiseerd; laatstbedoeld dier was op ultimo 1931 nog ziek.

Medan. Er werden 10 ziektegevallen bij runderen op de onderneming Boekit Maradja geconstateerd; alle dieren herstelden na chirurgische behandeling.

PLEUROPNEUMONIA CONTAGIOSA (BESMETTELIJKE LONGZIEKTE) *bij runderen.*

In verslagjaar kwam de ziekte niet voor.

PESTIS SUÛM (VARKENSPEST) EN BESMETTELIJKE BORSTZIEKTE *bij varkens.*

Deze ziekte werd alleen op Sumatra geconstateerd en wel in den ambtskring Balige. Het aantal gevallen was aanmerkelijk kleiner dan in vroegere jaren. Van de 384 gevallen in

1930 waren op ultimo van dat jaar nog 28 varkens ziek verbleven. Hierbij kwamen in de eerste helft van verslagjaar 35 nieuwe ziektegevallen. Van de in totaal 63 zieke varkens stierven er 23, terwijl 18 geslacht werden en 22 herstelden.

In den amtskring Medan deden zich twee vermoedelijke gevallen van varkenspest voor op de varkensfokkerij „Pematang Raja“.

GANGRAENA EMPHYSEMATOSA (BOUTVUUR)

bij herkauwende dieren en varkens.

Boutvuur werd in verslagjaar alleen op Java waargenomen. In totaal succombeerden aan boutvuur 44 runderen.

Provincie Oost-Java. Er deden zich 6 gevallen met doodelijken afloop in het regentschap Ponorogo voor. De ziekte week volkomen na toediening van serum en filtraat bij de 664 runderen, welke in de 2 besmette desa's aanwezig waren.

Soerakarta. In totaal kwamen 35 sterfgevallen onder runderen voor, verdeeld over 11 desa's van de regentschappen Bojolali, Wonogiri en Klaten. Na de onmiddellijk verrichte entingen met serum, gevolgd door filtraatentingen, kwamen in de betrokken desa's geen gevallen meer voor.

Jogjakarta. Er werden slechts 3 gevallen bij runderen waargenomen. Deze gevallen deden zich voor in een streek, waar in het jaar 1928 voor het laatst was geënt.

In de provincies Midden- en West-Java kwam boutvuur in verslagjaar niet voor.

ONDERZOEK EN BEHANDELING.

Ten behoeve van het onderzoek op malleus werd een groot aantal malleinaties verricht. Daarnaast werd veelvuldig serum van paarden, die verdacht werden aan malleus te lijden, onderzocht.

Van tuberculine werd in verband met het weinig voorkomen van tuberculose in de eerste en tweede inspectie-afdeeling, minder gebruik gemaakt.

De gewone klinische, pathologisch-anatomische en microscopische onderzoekingen hadden in voorkomende gevallen plaats.

Daarnaast werd, indien noodig, materiaal van gestorven dieren ten onderzoek of ter bevestiging van een diagnose naar het Veeartsenijkundig Instituut opgezonden.

Bij de bestrijding van miltvuur, septichaemie en boutvuur werd zooveel mogelijk van entstoffen gebruik gemaakt.

Ter bestrijding van surra werd, indien de omstandigheden zich daartegen niet verzetten, naganol en atoxyl, zoowel curatief als preventief toegepast.

ANTHRAX.

In verschillende miltvuurstreken in de Buitengewesten werd de in het verslag over het jaar 1930 uitvoerig beschreven vaccinatie van den veestapel ter verkrijging van een actieve immuniteit op ruime schaal verricht.

Koepang. Herhaaldelijk werd microscopisch onderzoek op miltvuur verricht en materiaal opgezonden naar het Veeartsenijkundig Instituut. Ook werd enkele malen dierenting verricht, waarbij de muis als proefdier werd gebruikt.

Het verrichten van sectie werd zooveel mogelijk vermeden.

Tegen deze ziekte werden een groot aantal dieren geënt n.l. 8707.

Waingapoe. Miltvuur werd in een enkel geval post mortem gediagnostiseerd door het aantoonen van miltvuurbacillen. Bij het levende dier werd de diagnose 5 maal gesteld op grond van algemeene symptomen, nadat het microscopisch onderzoek de ziekte bij het gestorven contact-dier reeds had aangetoond.

Curatief met serum werden behandeld: 5 karbouwen, waarvan 3 herstelden en 2 zijn gestorven. Preventief met serum en (of) vaccin werden 3293 dieren behandeld.

Raba. De ziekte werd bestreden door middel van serum-inspuitingen, welke zoowel prophylactisch als curatief werden toegediend, terwijl in verslagjaar voor het eerst ook simultane entingen werden toegepast.

Curatief werden 20 miltvuur-zieke buffels behandeld, waarvan 14 patiënten zijn genezen en 6 zijn gestorven. Preventief werden met serum alleen 2016 buffels ingespoten, waarvan er een is gestorven. Simultaan werden 1173 buffels preventief geënt. Deze dieren zijn alle gezond gebleven.

Soembawabesar. In verslagjaar had een miltvuuruitbraak plaats in het district Oetan. De ziekte werd met politiemaatregelen en curatieve en simultane entingen bestreden.

Preventief werden simultaan geënt: 3398 buffels en 655 paarden. Van de 655 preventief geënte paarden zijn er 86 aan miltvuur gaan lijden; hiervan konden 35 paarden worden genezen door intraveneuze serum-behandeling.

Verder werden 7 buffels curatief behandeld, waarvan er 2 genezen zijn.

Mataram. Miltvuur werd microscopisch en biologisch vastgesteld. Curatief zijn met serum behandeld 2 buffels en 10 runderen, waarvan 2 buffels en 6 runderen zijn hersteld.

Preventief werden simultaan geënt 104 buffels en 1279 runderen en met vaccin alleen 2664 buffels en 887 runderen.

Makassar. In dezen ambtskring werden tegen anthrax geënt:

- a. curatief met serum: 24 buffels, waarvan 19 hersteld en 5 gestorven zijn;
- b. preventief met serum: 184 buffels;
- c. preventief simultaan: 3391 buffels en 212 paarden;
- d. preventief met vaccin: 58626 buffels en 981 runderen.

Watampone. In dezen ambtskring werden tegen miltvuur geënt:

- a. curatief met serum: 56 buffels, waarvan 33 hersteld en 23 gestorven zijn;
- b. preventief met serum: 96 buffels;
- c. preventief simultaan: 3950 buffels, 88 runderen en 28 paarden. Van de simultaan geënte buffels kregen 28 dieren korten tijd na de enting miltvuur. Hiervan werden er 6 met serum behandeld. Van deze 6 dieren is er één gestorven en zijn er 5 genezen. De 22 overige ziek geworden buffels werden niet behandeld en zijn gestorven;
- d. preventief met vaccin: 61818 buffels, 135 runderen en 278 paarden. Hiervan kregen 49 buffels en 22 paarden kort na de enting miltvuur. De ziek geworden buffels werden niet behandeld en zijn gestorven. Van de 22 ziek geworden paarden werden er 18 niet en 4 wel met serum behandeld. Van deze 4 behandelde paarden zijn er 2 genezen. De twee andere zijn evenals de 18 niet behandelde paarden gestorven.

Manado. De diagnose „miltvuur” werd microscopisch gesteld en door het Veeartsenijkundig Instituut bevestigd.

Curatief met serum werd slechts één rund behandeld, dat herstelde. Preventief met serum en binnen 14 dagen simultaan werden geënt: 489 runderen, 105 buffels en 5 paarden. Zonder voorafgaande serum-injectie werden simultaan behandeld 228 runderen, 44 buffels en 1 paard. Na de verrichte entingen werd geen miltvuur meer geconstateerd.

Provincie West-Java. Hier werden 9 buffels curatief en 318 paarden, 1033 runderen, 4835 buffels en 115 schapen en geiten preventief geënt.

Omtrent bijzonderheden zij het volgende opgemerkt:

Cheribon. Er werden slechts 2 buffels preventief geënt.

Bandoeng. Van 10 preventief geënte buffels stierven er 6 binnen 5 dagen na de enting, 3 gedurende 6—10 dagen en één tusschen den 11en en 14en dag na de enting. De enting vond plaats bij ernstig besmet vee.

Buitenzorg. In het ressort Buitenzorg werden 48 paarden, 36 runderen en 1012 buffels en in het ressort Krawang 270 paarden, 970 runderen, 2513 buffels en 115 schapen en geiten preventief behandeld.

Batavia. Curatief werden 2 buffels behandeld, waarvan er één stierf. Preventief werden 27 runderen en 38 buffels behandeld; van de buffels werden er 17 ziek en succombeerden.

Serang. Van 7 curatief behandelde buffels herstelde er een.

Preventief werden 1260 buffels behandeld, waarvan 450 met serum alleen, 518 met serum en vaccin en 292 alleen met vaccin. Van de eerstgenoemde groep leden 7 dieren binnen 3 weken na de enting aan miltvuur. Van de 518 simultaan geënte buffels stierf er een binnen 8 dagen en werden er 4 ziek binnen een jaar na de enting.

Benkoelen. 133 runderen en 19 karbouwen werden met serum behandeld, waarvan 2 runderen curatief (één hiervan stierf). De seruminjecties betroffen hoofdzakelijk slachtrunderen van de mijnbouwmaatschappij „Redjang Lebong”.

Padang Sidempoean (Sibolga). Curatieve behandeling (100 cc. serum subcutaan). Hieraan werden 13 buffels onderworpen, waarvan er 7 stierven en 6 herstelden. Van deze 13

buffels waren er 6 prophylactisch te voren behandeld, n.l. 5 simultaan (vaccin + serum) en 1 met vaccin.

Simultane behandeling (1 cc. vaccin, 20 cc. serum). 174 buffels en 6 paarden werden simultaan behandeld. Hiervan stierven er 3 plotseling, terwijl 5 dieren ziek werden met miltvuursymptomen (oedemen aan onderbuik en flanken, koorts). Deze werden curatief geïnjecteerd, waarna er 2 herstelden en 3 stierven.

Vaccinatie. Deze methode werd tenslotte algemeen bij klinisch gezonde dieren toegepast, aangezien zij, zooals de laatste jaren op verschillende plaatsen in Nederlandsch-Indië is waargenomen, het snelst tot resultaten voert. In het geheel werden in Padang Lawas 8911 buffels (inclusief hervaccinaties) gevaccineerd. Hiervan stierf er slechts één aan miltvuur. In Padang Sidempoean en omgeving werden 1486 buffels en 1503 runderen gerevaccineerd.

Palembang. De diagnose miltvuur werd plaatselijk gesteld naar aanleiding van de bevinding bij secties en op grond van bacterioscopisch onderzoek. Uitstrijkpreparaten uit oorbloed en milt van gestorven dieren werden onderzocht (gekleurd volgens Raebiger). Voor nader onderzoek werd materiaal naar het Veeartsenijkundig Instituut opgezonden. De verschijnselen, welke soms bij miltvuurpatiënten werden waargenomen, waren oedemateuze, warme, pijnlijke zwelling in de liesstreek en van een of twee liesklieren of van een of twee boegklieren. Zwelling van lies- en boegklieren tegelijk werd nooit waargenomen. Indien de zwelling lager voorkwam, was ze meestal minder pijnlijk. Bij stieren was wel zwelling der genitalien te zien. Veelal echter gingen de miltvuurzieke dieren te gronde zonder verschijnselen behalve hooge koorts.

De toe te dienen dosis serum werd afhankelijk gesteld van de temperatuur.

Ingespoten werden: Curatief met serum: 11 buffels en 1 rund. Preventief met serum: 808 buffels, 19 runderen, 14 geiten en 29 varkens. Met serum en vaccin 1504 buffels. De vaccinedosis bedroeg 0.7 tot 1 cc.

Het is noodig gebleken de dieren op de horens te brandmerken in verband met de later toe te passen vaccinatie en de om verschillende redenen onbetrouwbare opgaven der eigenaren.

SEPTICHAEMIA EPIZOÏTICA.

Ter vaststelling van septichaemie werd in de eerste inspectieafdeeling veelvuldig gebruik gemaakt van microscopisch bloedonder-

zoek en dierentingen. Als proefdier werd hoofdzakelijk de perkoetoet gebruikt. Bovendien werd ook materiaal ten onderzoek naar het Veeartsenijkundig Instituut opgezonden.

Evenals in vorige jaren werd voor de bestrijding hoofdzakelijk met septichaemie-serum gewerkt; zoo mogelijk werd nadien nog vaccinatie toegepast.

Koepang. Curatief met serum werden geënt: 281 dieren, waarvan er 275 herstelden en 6 gestorven zijn. Deze gunstige verhouding tusschen herstelde en gestorven dieren is een gevolg van het feit, dat curatief werd behandeld zoodra de dieren eenige temperatuursverhooging bleken te hebben. Preventief met serum werden 2201 dieren geënt.

Roeteng. Aangezien de bevolking er niets voor voelt haar buffels voor de tweede maal op te vangen en voor te brengen, moest de bestrijding van septichaemie bij deze diersoort zich beperken tot serum-entingen.

Curatief werden 2 buffels en 3 runderen met serum behandeld, waarvan één buffel is gestorven.

Preventief werden 709 runderen en 241 buffels met serum ingespoten. Nabehandeld met vaccin werden 290 runderen.

Waingapoe. Curatief werden behandeld: 11 runderen, 24 buffels en 4 varkens, waarvan hersteld zijn: 11 runderen, 19 buffels en 4 varkens.

Preventief werden met serum alleen behandeld: 565 runderen en 80 buffels. Preventief eerst met serum en daarna met vaccin werden behandeld: 894 runderen, 603 buffels en 64 varkens.

Raba. Tegen septichaemie werd opgetreden door middel van seruminspuitingen, terwijl dit jaar met actieve immunisatie begonnen werd in het kampongcomplex Woro, Mpoeri en Tonda van het district Bolo.

Curatief werden met serum ingespoten 97 septichaemiepatiënten met 40 genezingsgevallen. De overige curatief behandelde dieren werden geslacht of zijn gestorven. Preventief werden met serum alleen 8307 buffels ingespoten, terwijl 1598 buffels simultaan werden geënt.

Soembawabesar. De bestrijding der ziekte bestond uit prophylactische seruminspuitingen en het afdekken van modderpoelen. Preventief werden met serum 146 buffels geënt.

Makassar. In dezen ambtskring werden de volgende entingen verricht:

- a. curatief met serum: 48 buffels, 1 rund en 17 varkens, waarvan 8 buffels en 2 varkens gestorven zijn; de overige dieren zijn genezen;
- b. preventief alleen met serum: 13173 buffels, 228 runderen en 1529 varkens;
- c. preventief alleen met vaccin: 34565 buffels en 902 runderen.

Watampone. In dezen ambtskring werden de volgende entingen verricht:

- a. curatief met serum: 67 buffels, 1 rund en 3 varkens. Hiervan zijn 13 buffels gestorven en de overige dieren genezen;
- b. preventief met serum: 13531 buffels, 188 runderen en 1088 varkens. Hiervan zijn 3 buffels ziek geworden en gestorven.

De bevolking van dezen ambtskring, voornamelijk die van de afdeeling Bone, is zeer gekant tegen het gebruik van septichaemie-vaccin.

In de provincie **Oost-Java** werd septichaemie, behalve bij één slachtvarken in het abattoir te Soerabaja, alleen in enkele varkenshouderijen in de veeartsenijkundige afdeeling Malang waargenomen. De klinische diagnose werd door bacteriologisch onderzoek bevestigd. Ingestelde massa-behandeling bij $\pm$ 650 varkens gaf uitstekende resultaten. Al naar omstandigheden werd serum- of serum-vaccin-behandeling toegepast. Dank zij deze therapie bleven de bedrijven voor ernstige verliezen gespaard.

Provincie West-Java. Curatief met serum werden 118 buffels behandeld. Preventief werden 4693 runderen, 75407 buffels en 336 varkens geënt.

Over de entingen in de verschillende ambtskringen zij het volgende vermeld:

Cheribon. Preventief werden 26 buffels geënt.

Bandoeng. Curatief werden 12 buffels behandeld, 6 ervan herstelden.

Preventief met serum en later met vaccin werden 1288 buffels geënt; van deze dieren stierf er één korten tijd na de enting.

Van 2910 simultaan geënte buffels stierven er 12.

Van 2254 alleen met vaccin behandelde buffels werden er 21 ziek; 19 hiervan stierven en 2 herstelden.

Soekaboemi. Van 75 curatief behandelde buffels herstelden er 40.

Preventief werden 3499 buffels geënt.

Buitenzorg. Curatief werden 6 buffels behandeld, waarvan 4 herstelden.

Preventief werden in het ressort Buitenzorg 55 runderen, 2006 buffels en 336 varkens en in het ressort Krawang 4631 runderen en 13249 buffels geënt.

Batavia. Van 233 preventief geënte buffels werd er één 4 dagen na de enting ziek. Het dier herstelde.

Serang. Curatief werden 25 buffels behandeld, waarvan er 15 zijn genezen.

Preventief werden 7 runderen en 49.942 buffels geënt. De Provinciale Veearts roemt de preventieve werking van het serum. Aan vaccinatie kon gemiddeld 81.4% van den buffelstapel onderworpen worden; soms was dit percentage echter slechts 50. De bevolking is niet geheel overtuigd van het nut van de vaccinatie. Anaphylactische verschijnselen (shock) werden waargenomen, zoowel bij met serum + vaccin als bij met vaccin alleen geënte buffels. Zij traden zoowel bij vroeger geënte als bij nooit behandelde dieren op. Bepaalde vaccin-partijen (No. 7) veroorzaakten meer shock dan andere. De Provinciale Veearts komt tot de volgende conclusies: sommige vaccinpartijen geven veelvuldig aanleiding tot shock; de kentering werkt in dit opzicht ongunstig; niet uitsluitend ongeënte dieren lijden eraan; shock is niet aan een streek gebonden; serum is een goed therapeutieum wanneer de verschijnselen van shock zijn opgetreden.

Voor 17 na de enting geslachte of gestorven buffels werd f 441.50 schadeoosstelling uitbetaald.

Op **Sumatra** werd, zooals reeds vermeld, septichaemie alleen in den ambtskring Koetaradja geconstateerd. Curatieve behandeling werd slechts één maal ingesteld; zij gaf geen succes. Preventief met serum werden behandeld: 26 buffels en 2 runderen.

APHTHAE EPIZOÏTICAE

(mond- en klauwzeer).

De bestrijding dezer ziekte geschiedde hoofdzakelijk door toepassing van politiemaatregelen.

Voor zoover medicamenteuze behandeling plaats had, geschiedde deze met pyoktanine en kopersulfaatoplossing.

MALLEUS.

In bijlage V wordt een overzicht gegeven van de verrichte malleïnaties, het aantal geconstateerde malleusgevallen benevens van de bedragen der schadeloosstellingen, welke voor afgemaakte dieren zijn uitbetaald.

Het aantal sera van van malleus verdachte paarden, dat naar het Veeartsenijkundig Instituut werd opgezonden, bedroeg 3894. Het resultaat van dit onderzoek was: 492 maal positief; 308 maal dubieus en 3029 maal negatief, terwijl het onderzoek bij 65 sera niet slaagde.

De bestrijding van malleus, die in de eerste plaats bestaat in het opsporen en afmaken van dieren met karakteristieke verschijnselen van malleus en daarnaast in het afzonderen en nader onderzoeken van verdachte dieren, waarvan dan de aan malleus lijdende bevonden dieren met toestemming van den eigenaar afgemaakt worden, heeft tot nog toe onvoldoende succes gehad. Voor de onbevredigende resultaten bestaan verschillende redenen.

In de eerste plaats ondervindt de veeartsenijkundige dienst niet voldoende medewerking van den kant der paardeneigenaren. Zoo laat de aangifte en de afzondering van verdachte dieren nog veel te wenschen over; niet zelden worden ook zieke en verdachte dieren aan de controle onttrokken. Verder zijn de omstandigheden, vooral in de groote steden, van dien aard, dat verspreiding der ziekte in de hand wordt gewerkt (ondoelmatige stallen, gemeenschappelijk gebruik van voedertonnen en tuig).

Bij deze moeilijkheden komt nog het besmettingsgevaar, dat kan worden opgeleverd door malleïne-reactoren, die overeenkomstig de wettelijke voorschriften tot gebruik onder politietoezicht zijn toegelaten. Te Soerabaja is n.l. in verslagjaar gebleken, dat 24 onder politietoezicht gebruikte malleïne-reactoren na korter of langer tijd klinisch ziek zijn geworden. Indien het optreden van klinische verschijnselen niet dadelijk wordt opgemerkt en tot afzondering en eventueel afmaken leidt, kunnen zulke paarden zeer gevaarlijk worden.

In den amtskring **Soerakarta** werd in begin van verslagjaar een einde gemaakt aan de sedert jaren toegepaste regeling, dat alle malleïne-reactoren, dus positieve en dubieuze, zonder klinische verschijnselen, onder politietoezicht gebruikt mochten worden. De positieve malleïne-reactoren worden sedert dien op stal geïsoleerd en slechts de dubieuze reactoren, die geen ziekteverschijnselen vertoonen, worden tot gebruik onder politietoezicht toegelaten. Door

dezen maatregel konden 17 positieve reactoren worden opgeruimd, aangezien de eigenaren hun toestemming tot afmaken gaven nu deze dieren niet meer productief waren.

SACCHAROMYCOSE.

Bij de bestrijding dezer ziekte had naast de toepassing van politiemaatregelen behandeling veelvuldig plaats. Over het algemeen behandelt de eigenaar de aangetaste dieren zelf, waarbij door de veeartsen vaak hulp verleend wordt. De operatieve methode, gevolgd door eene caustische nabehandeling geeft nog het meeste succes. Als caustica werden aangewend: kalk, kopersulfaat, soda en jodiumpraeparaten. Van spiritus met groene zeep zag de veearts te Soerabaja een enkele maal opvallende verbetering.

Op de groote plaatsen, zooals Semarang, Buitenzorg en Batavia, waar in de dierenhospitalen gelegenheid tot systematische behandeling door deskundigen bestaat, werden zeer bevredigende genezingsresultaten bereikt.

In het belang van een meer afdoende bestrijding werd in de Provincie Oost-Java in September van verslagjaar de gelegenheid opengesteld tot het overnemen tegen eene schadevergoeding van maximaal f 20.— per paard van die patiënten met saccharomycose, welke als ongeneeslijk moeten worden beschouwd of waarvan verwacht kan worden, dat het genezingsproces van langen duur zal zijn. Het opruimen van dergelijke paarden beteekent eene aanzienlijke vermindering van het besmettingsgevaar.

In de provincies West- en Midden-Java werd deze regeling reeds eerder ingevoerd.

SURRA.

De op het rondschriven van 21 September 1929 No. 1528 gebaseerde curatieve en preventieve behandeling van surra door middel van naganol, al dan niet gecombineerd met atoxyl, heeft ook in verslagjaar goede resultaten opgeleverd. Nu en dan stuitte de toepassing van 3 gram naganol en 3 gram atoxyl als prophylaxe tegen surra bij paarden op het onvermogen der eigenaren om de kosten voor genoemde geneesmiddelen te betalen.

In de **eerste inspectie-afdeeling** werden curatief behandeld: 43 paarden, 9 buffels en 2 runderen. Hiervan zijn 8 paarden en 1 buffel gestorven. De overige dieren zijn genezen of nog in observatie.

Preventief werden 190 paarden en 16 buffels behandeld, die — voor zoover bekend — gezond gebleven zijn.

Provincie Oost-Java. Trypanosomendragers, waarvan genezing door toediening van naganol verwacht kon worden, werden curatief behandeld. De dieren, welke aan infectie hadden blootgestaan, werden prophylactisch behandeld. De behandeling heeft practisch altijd tot het onschadelijk maken der infectiebronnen geleid en de ziekte steeds tot staan gebracht.

In het veeartsenijkundig district **Djember** werd een zwaar aan surra lijdend paard curatief met naganol-atoxyl behandeld; zooals in zulke gevallen te verwachten is, heeft de behandeling niet gebaat. Een stalgenoot van dit paard werd prophylactisch behandeld en is gezond gebleven.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Malang** werden in totaal 7 runderen curatief en 288 preventief met naganol behandeld, waarna de surra-uitbraken tot stilstand kwamen.

Van de 7 curatief behandelde runderen herstelden er 6; 1 dier stierf, terwijl onder de preventief behandelde runderen geen infecties werden waargenomen.

Te Loemadjang werd 1 paard curatief en 2 stalgenooten preventief met naganol-atoxyl behandeld. Het zieke paard recidiveerde en stierf. De stalgenooten werden na herhaald onderzoek vrijgegeven.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Soerabaja** stonden bij het begin van verslagjaar nog 14 behandelde paarden onder contrôle, welke alle in den loop van 1931 als hersteld konden worden vrijgegeven.

Bij 13 van 15 in het jaar 1931 er bijgekomen surra-paarden werd een behandeling ingesteld; bij 2 dieren moest van eene behandeling worden afgezien, aangezien het proces reeds te ver was gevorderd. De totale sterfte onder behandelde paarden bedroeg 9. Een paard werd hersteld verklaard, terwijl 3 paarden in observatie zijn gebleven.

Een rund, dat in verslagjaar aan surra lijdende werd bevonden, herstelde na behandeling.

In het veeartsenijkundige district **Kediri** werden curatief behandeld: 2 paarden, 27 runderen en 40 buffels, van welke dieren stierven: 1 paard, 3 runderen en 3 buffels.

Prophylactisch werden met naganol ingespoten 2 paarden, 65 runderen en 101 buffels, die alle onaangetast bleven.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Madioen**, waar surra als de voornaamste besmettelijke veeziekte moet worden beschouwd, zou de op politioneele wijze gevoerde bestrijding dusdanige nadeelige

gevolgen met zich hebben gebracht, dat de geheele veehouderij erdoor ontwricht zou zijn geworden.

Daarom is een dankbaar gebruik gemaakt van de naganol-toediening. Hier werden ingespoten: curatief: 1 paard, 122 runderen en 301 buffels, waarvan een rund en 3 buffels stierven; prophylactisch: 13 paarden, 383 runderen en 616 buffels. Alle prophylactisch behandelde dieren zijn in leven gebleven. Op het einde van 1931 waren nog niet hersteld verklaard: 1 curatief behandeld paard en 20 dito runderen.

Soerakarta. In het regentschap Sragen werden van ruim 50 buffels en runderen, die verdacht werden aan surra te lijden, bloedpraeparaten onderzocht. Trypanosomen werden bij geen dezer dieren aangetroffen.

Provincie Midden-Java. De gunstige resultaten der surra-behandeling blijken uit het volgende.

In begin van verslagjaar waren nog 14 in 1930 behandelde paarden in observatie. In den loop van het jaar 1931 werden 55 aan surra lijdende paarden aan eene behandeling door middel van naganol- en atoxyl-injecties onderworpen. Van de in totaal 69 dieren zijn er 8 gestorven, respectievelijk afgemaakt, waaronder er 7 waren, die op den dag van sterven trypanosomen in het bloed vertoonden. Eén paard werd vermist; 42 paarden herstelden en 18 paarden bleven op ultimo 1931 nog in observatie.

De naganol-behandeling van buffels en runderen naar aanleiding van het aantoonen van trypanosomen in het perifere bloed had de volgende resultaten: behandeld werden in de heele provincie: 913 buffels en 79 runderen; hiervan herstelden 58 buffels en 1 rund. 854 buffels en 78 runderen waren ultimo 1931 nog in observatie. Van de behandelde dieren is er geen gestorven; 1 buffel werd geslacht.

Provincie West-Java. Onderzoek op trypanosomen zoomede curatieve en preventieve behandeling hadden op groote schaal plaats. Ten aanzien van de verschillende amtskringen kunnen de volgende bijzonderheden worden vermeld.

Cheribon. Op eind 1930 waren 33 curatief met naganol en atoxyl behandelde paarden onder toezicht. Hierbij kwamen in het jaar 1931 26 paarden. Van in totaal 59 paarden stierven er 4 (1 verlamd, 1 enteritis, 2 onbekend); 37 dieren herstelden en 18 patiën-

ten bleven in observatie. De behandeling geschiedde intrathecaal. Van 76 curatief behandelde buffels herstelden er 71.

Preventief werden 35 paarden en 449 buffels behandeld.

Bandoeng. Van 5 op het eind van 1930 in observatie zijnde paarden stierven er 3 en herstelden er 2.

Van de 48 curatief behandelde buffels herstelden er 46.

Preventief werden 27 paarden, 22 runderen en 95 buffels behandeld.

Verbruikt werden 469 gram naganol en 35 gram atoxyl.

Soekaboemi. 2 paarden werden curatief behandeld, waarvan één te laat; dit dier stierf.

Eén behandelde buffel herstelde.

Van 1007 buffels werd bloed op trypanosomen onderzocht; bij één dier viel het onderzoek positief uit.

Buitenzorg. Preventief werden 21 paarden en 78 buffels behandeld. Curatief 22 paarden (waarvan 9 stierven, 2 herstelden en 11 onder toezicht bleven), één rund, dat herstelde, en 160 buffels, waarvan één klinisch ziek dier niet herstelde.

Van 429 onderzochte paarden bevatte het bloed van 29 trypanosomen. Onder 73 runderen en 440 buffels werden onderscheidenlijk 1 en 175 trypanosomendragers aangetoond.

Batavia. Drie paarden bevonden zich eind 1930 onder toezicht; in 1931 werden 15 paarden behandeld. Van deze in totaal 18 dieren stierven er 9 (2 aan malleus), herstelden er 4 en bleven er 5 onder contrôle. Vier paarden werden recidivist.

Het bloedonderzoek van 210 paarden verliep bij 28 dieren positief, bij 3 runderen negatief en van 261 buffels bij 11 positief.

Serang. Van in totaal 12 behandelde paarden herstelden er 3, stierven er 3 (1 met paralyse) en bleven er 6 onder toezicht. Preventief werden 63 paarden en 233 buffels behandeld.

Van 58 curatief behandelde buffels herstelden er 51 en bleven er 7 onder toezicht.

Onderzocht werden 526 bloedpraeparaten van paarden, waarvan er 30 trypanosomen bevatten, alsmede 968 bloedpraeparaten van buffels, waarbij in 95 gevallen trypanosomen aangetroffen werden.

Benkoelen. In 1931 werden curatief behandeld met naganol-atoxyl: 4 paarden en prophylactisch: 32 paarden. De resultaten waren uitstekend. De curatief behandelde paarden recideerden niet.

Verder werden 9 karbouwen met succes curatief met 5 gram naganol ingespoten. Tenslotte werd naganol bij drie runderen prophylactisch aangewend.

Padang. In verband met het onderzoek op deze ziekte werd bloedonderzoek in totaal bij 21 paarden en 3822 runderen en buffels verricht. Behandeling met naganol had plaats: preventief bij 14 runderen en 161 buffels; curatief bij 2 runderen en 45 buffels. De toepassing van naganol was zeer succesvol.

Fort de Kock. Zoodra twee of meer dieren in één kampong surraverschijnselen vertoonden, werd het bloed van den geheelen veestapel microscopisch onderzocht. Behandeling met naganol-atoxyl of naganol alleen werd ingesteld: preventief bij 253 paarden, 42 runderen en 56 buffels; curatief bij 7 paarden, 7 runderen en 6 buffels. Hieraan werden besteed: 1062 gram naganol en 572 gram atoxyl.

Padang Sidempoean (Sibolga). In 1931 werden 12 paarden curatief met naganol-atoxyl behandeld. Hiervan stierven 2 paarden; 4 dieren herstelden (na 6 maanden observatie), terwijl 6 paarden op ultimo verslagjaar nog als ziek ingeschreven bleven.

Verder werden 280 paarden prophylactisch behandeld.

Van den buffelstapel werden 23 dieren curatief met naganol behandeld, welke alle na 3 maanden observatie konden worden vrijgegeven. Prophylactisch werden 215 karbouwen behandeld. Slechts één rund werd curatief behandeld en genas.

Balige. Het microscopisch onderzoek van natief praeparaten werd ingesteld bij 3307 buffels (204 waren +, 3103 —) en bij 104 paarden (9 waren +, 95 —).

Door middel van uitstrijkpraeparaten werden nagegaan: 1424 buffels (61 waren +, 1363 —), 162 paarden (positief 5, negatief 157) en 275 runderen (8 positief, 267 negatief).

Met naganol (naganol-atoxyl) werden behandeld: curatief 202 buffels. Het aantal sterfgevallen was na de behandeling nihil; curatief 2 paarden, welke werden geslacht; preventief 3087 buffels. Na de behandeling kwamen hieronder geen sterfgevallen voor; preventief 29 paarden. Sterfgevallen werden hieronder evenmin waargenomen.

De meeste behandelde buffels bevonden zich in de onderafdeeling Samosir.

Koetaradja. In de Gajo Loeëus werden 1398 preventieve naganolinjecties bij paarden verricht.

In totaal werden in dezen ambtskring behandeld: curatief: 36 paarden, 2 runderen en 24 buffels; preventief: 1458 paarden, 2 runderen en 285 buffels. Over het geheel waren de resultaten zeer bevredigend.

Medan. Preventief werden 98 buffels en 70 runderen met naganol behandeld, terwijl 12 buffels en 15 runderen met de curatieve dosis werden ingespoten. Hiervan stierf geen enkel dier.

Palembang. Gedurende 1931 werden 13 klinisch zieke buffels met naganol behandeld. Hiervan stierven er drie. Verder werden 76 klinisch niet zieke buffels (parasietendragers) behandeld. Hiervan stierf er 1. 199 buffels werden preventief ingespoten; voor zoover bekend zijn daarvan geen dieren ziek geworden.

De bevolking had over het algemeen vertrouwen in de behandeling.

Djambi. De bestrijding in dit ressort baarde vele moeilijkheden, voornamelijk door de houding der bevolking. Ware deze geweest, zooals ze in haar eigen belang had behooren te zijn, zoo zou naganol met meer succes en in grooteren omvang kunnen zijn ingespoten en zouden wellicht minder sterfgevallen te betreuren zijn geweest.

Curatief werden in totaal behandeld 36 buffels. Hiervan stierven er 16.

Preventief werden behandeld 566 buffels en 6 runderen. Hiervan stierven 25 dieren.

PIROPLASMOSE.

Bij microscopisch vastgestelde piroplasmose had behandeling der zieke dieren weinig succes. Zoo genazen te Pengarasan van 6 met trypaanblauw en trypaflavine behandelde runderen er slechts 3. Bij drie aan anaplasmose lijdende runderen baatte de behandeling in het geheel niet. Ook in de provincie West-Java en op Sumatra waren de resultaten van de behandeling met genoemde middelen wisselend.

TUBERCULOSE.

Bijlage VI geeft een overzicht van het aantal verrichte tuberculaties, het aantal geconstateerde gevallen van tuberculose, de bedragen der schadeloosstellingen en de bedragen van de opbrengst der verkochte deelen van de wegens tuberculose geslachte runderen.

Ter onderkenning van tuberculose werd evenals in vorige jaren voornamelijk de ophthalmo-tuberculinatie toegepast. Hiernaast vond ook de subcutane tuberculinatie nu en dan aanwending.

RABIES.

Onderzoek van opgezonden hersenmateriaal had zoowel door het Instituut Pasteur als door het Veeartsenijkundig Instituut veelvuldig plaats.

In alle ambtskringen moesten honden, katten en apen, die menschen hadden gebeten of om andere reden van hondsdolheid verdacht werden, in observatie worden genomen. Daarnaast werden in den ambtskring Manado één varken en in Fort de Kock één paard een tijdlang geobserveerd.

GANGRAENA EMPHYSEMATOSA.

In de provincie Oost-Java werden in de veeartsenijkundige districten Madioen en Ponorogo 7702 runderen met boutvuurfiltraat geënt. Dezelfde behandeling werd in het veeartsenijkundig district Blitar toegepast bij 1074 runderen en 96 buffels en in het district Bangkalan (Madoera) bij 235 runderen.

Soerakarta. Vleeschmateriaal op diverse manieren geconserveerd werd 18 maal ten onderzoek naar het Veeartsenijkundig Instituut opgezonden, waarbij 17 maal boutvuur geconstateerd werd.

Zooals elk jaar vonden ook in verslagjaar gedurende de maanden Juni tot en met Augustus de systematische entingen tegen boutvuur met filtraat plaats in alle onderdistricten, waar boutvuurgevallen plegen voor te komen. De filtraatenting werd daar toegepast bij alle jonge en nieuwe runderen. In totaal werden 21288 dieren aan die enting onderworpen.

In de streken, waar zich in den loop van verslagjaar klinische gevallen van boutvuur voordeden, kregen de dieren eerst een seruminspuiting en ongeveer 14 dagen daarna een filtraatinjectie. Aldus werden 1272 runderen behandeld.

Kort na de entingen kwamen 4 sterfgevallen voor, waarvoor in totaal f 58.— schadevergoeding werd uitgekeerd.

Jogjakarta. De diagnose boutvuur werd in alle 3 voorgekomen gevallen bevestigd door onderzoek van naar het Veeartsenijkundig Instituut opgezonden vleesch-materiaal.

Geënt tegen boutvuur werden 13766 runderen, waarvan 11624 in het regentschap Goenoengkidoel en 2142 in het regentschap Koelon Progo.

DIVERSE ONDERZOEKINGEN.

Trichinen-onderzoek.

Balige. Onderzocht werden 2425 varkens, waarvan er 58 positief trichineus waren, (in 1930 respectievelijk 848 en 26) en 494 honden met 6 positieve bevindingen.

Het onderzoek van $\pm$ 500 ratten gaf een negatief resultaat.

In 1931 schaften de stadsfondsen van Taroetoeng, Siborong-borong, Doloksanggoel, Balige en Pangoerboeran zich trichinoscopen aan.

Het onderzoek heeft aangetoond, dat percentsgewijs meer vrouwelijke varkens met trichinen behept zijn dan beeren en castraten. Dit vindt waarschijnlijk zijne verklaring in het feit, dat vrouwelijke varkens langer leven dan beeren en castraten en door het werpen een telkens wederkerende verzwakkingsperiode doormaken.

Aangezien door kampongslacht nog een groot aantal jongere varkens buiten de keuring valt, wordt gestreefd naar uitbreiding van het aantal keuringskringen.

De resultaten van het trichinen-onderzoek hebben de meening doen postvatten, dat de rol die ratten bij de trichinen-overbrenging in de Bataklanden spelen minder belangrijk is dan dikwijls in Europa wordt aangenomen. Gelet op de toestanden in de Bataklanden, waar honden en varkens de voornaamste straatreinigers zijn voor wat het dierlijke afval betreft, blijft er dikwijls voor de ratten weinig over, welke toestand ook in de buurt van slachthuizen en pasars bestaat.

Trichinosis onder de bevolking werd in 1931 niet waargenomen. Alhoewel de Batakker nu en dan geïnfecteerd blijkt met *Taenia solium*, hetgeen zou kunnen wijzen op het gebruik van rauw varkensvleesch, is de toebereiding van honden- en varkensvleesch toch van dien aard (klein snijden, goed doorkoken en braden, roosteren, veel scherpe sambal), dat waarschijnlijk weinig gelegenheid voor infectie met trichinen bestaat.

De bestrijding der trichinosis zal vooral gericht moeten zijn op doeltreffende maatregelen in de centra van slacht en vleeschverkoop. Zooveel mogelijk zullen in de naaste omgeving daarvan loslopende honden en varkens en verder ratten moeten geweerd worden. Langzamerhand zal dit ook in de kampongs dienen te gebeuren.

(Zie verder onder „Andere veeziekten”).

ANDERE VEEZIEKTEN.

Bij **paarden** werden waargenomen: Goedaardige droes, Tetanus, Hyphomycosis destruens, Dermatitis pustulosa, Maanblindheid, Conjunctivitis, Filariasis, Pododermatiten, ingewandswormen, koliek, grasvergiftiging.

Bij **runderen** werden geconstateerd: Abortus Bang, Actinomycoese, Coryza gangraenosa, Balische ziekte, Filariasis, Pokken, Cascado, Maagdarmstrongylose, Distomatosis, Sarcosporidiosis en Cysticercosis.

Abortus werd in de Provincie West-Java waargenomen. Uit den ambtskring Bandoeng werden 54 sera naar het Veeartsenijkundig Instituut opgezonden, waarvan er 36 afkomstig waren van runderen, die geaborteerd hadden. Alle sera gaven negatieve reacties. Van 63 door den veearts te Batavia opgezonden sera waren er 15 positief. 11 sera uit den ambtskring Serang vertoonden geen reactie.

In de Provincie Midden-Java werd abortus 3 maal in een melkerij te Magelang geconstateerd; het resultaat van het bloedonderzoek was echter negatief.

Uit eene melkerij te Soerakarta, waar herhaaldelijk verwerpen was voorgekomen, werd van 4 koeien en van één dekstier serum opgezonden. De sera van 2 koeien bleken positief te zijn voor den Bacillus Bang.

Cascado kwam in den ambtskring Manado evenals in vorige jaren veelvuldig voor. Voor onderzoek werden 3 runderen naar het Veeartsenijkundig Instituut opgezonden.

Verder werd de ziekte op Sumatra in den ambtskring Teloekbetoeng bij volbloed en gekruiste Bengaalsche runderen opgemerkt.

Cysticercosis kwam vooral op Bali voor, waar in verslagjaar 25,67% der onderzochte runderen met cysticercus inermis behept bevonden werden. Daarnaast blijkt de runderstapel van het eiland Lombok eveneens vrij sterk met cysticercus inermis besmet te zijn.

In verslagjaar werd genoemde parasiet bij 157 van 3593 in de abat-toirs geslachte runderen gevonden. Op de andere eilanden werd de ziekte voornamelijk in die streken waargenomen, waar Balische slachtrunderen werden ingevoerd.

Bij **buffels** werd het voorkomen vermeld van Tetanus, Boosaardige Kopziekte, Osteomyelitis bacillosa bubalorum, Tobaziekte, Filariasis, Distomatosis, Sarcosporidiosis en Cysticercosis.

Osteomyelitis bacillosa bubalorum werd alleen op Sumatra geconstateerd. Met uitzondering van de ambtskringen Balige, Teloekebetoeng en Djambi kwam de ziekte in alle ambtskringen voor. De meeste gevallen werden in het ressort Koetaradja waargenomen, n.l. ± 40 . In de overige ambtskringen werden slechts enkele sporadische gevallen vastgesteld.

Omtrent de **Tobaziekte** dient vermeld te worden, dat in verslagjaar het aantal geconstateerde gevallen slechts 23 bedroeg, tegen 58 in het jaar 1930. De ziekte deed zich alleen bij buffels voor.

Cysticercosis bij buffels werd alleen op Bali geconstateerd en wel bij 14% der onder controle geslachte dieren.

Bij **varkens** werden geconstateerd: Tetanus na castratie, Demodicosis, Echinococcosis, Helminthiasis, Cysticercosis en Trichinosis.

Cysticercus cellulosae kwam op Bali bij 3.74% der onder controle geslachte varkens voor. Verder werd de parasiet op Lombok en in de Bataklanden gevonden.

Trichinen werden alleen op Sumatra gevonden en bijna uitsluitend bij Batakvarkens.

Onder 10593 te Medan onder controle geslachte Batakvarkens bleken er 205 met trichinen besmet. Onder de Chineesche varkens werd slechts 2 keer trichinosis gevonden. Bij onderzoek van 208 wilde varkens werd 1 keer trichinosis geconstateerd.

In den ambtskring Balige werden in verslagjaar $\pm 2.5\%$ der onderzochte varkens trichineus bevonden.

Bij het in verslagjaar in de Bataklanden en te Medan systematisch verrichte onderzoek van honden werden onder respectievelijk 494 en 208 honden er onderscheidenlijk 6 en 11 met trichinen besmet gevonden.

Onder **schapen** verdient de in West-Java waargenomen peristomatitis vermelding.

Pluimveeziekten. Voorgekomen zijn: pseudo-vogelpest, pokken, diphtherie, hoendercholera, coccidiosis en coryza.

Pseudo-vogelpest kwam bijna overal voor en maakte in verschillende streken zoowel onder den inheemschen kippenstapel als ook onder raskippen talrijke slachtoffers.

Vogelpokken en diphtherie werden voornamelijk in fokbedrijven waargenomen. Ter voorkoming der ziekte werden preventieve entingen met vogelpokken-vaccin op vrij groote schaal verricht, vooral in de Provincie West-Java.

Omtrent de resultaten dezer entingen dient vermeld te worden, dat in den amtskring Bandoeng, waar 5411 hoenders geënt werden, de beschuttende werking der enting bij te jong geënte dieren onvoldoende bleek te zijn. Ook te Batavia bleek een deel der 987 geënte dieren later niettemin voor pokken vatbaar te zijn.

QUARANTAINE. (VEEVERVOER).

In de bijlagen VII en VIII wordt een overzicht gegeven van het over zee in- en uitgevoerd vee.

In de **eerste inspectie-afdeeling** is de veeinvoer en vooral de uitvoer vergeleken met het jaar 1930, in welk jaar reeds een ontstellende daling werd vastgesteld, nog meer achteruitgegaan. Bij den achteruitgang van den varkensuitvoer van Bali en Lombok speelt naast de crisis ook de daling van den Straitsdollar een belangrijke rol.

Koepang. Alleen te Koepang werden enkele dieren ingevoerd n.l. 2 paarden, 1 varken, 1 hond en 2 katten. De uitvoer was in verslagjaar zeer gering. In hoofdzaak werden runderen uitgevoerd voor de militaire slacht op de omliggende eilanden en voor consumptie aan boord. Verder werden enkele paarden van Savoe uitgevoerd.

De uitvoertijfers zijn voor 1931: 167 paarden, 35 buffels, 156 runderen, 207 schapen, 38 geiten, 14 varkens, 1 hond, 2 katten en 1 hert. In 1930 werden nog 1085 buffels uitgevoerd tegen 35 in 1931.

Roeteng. Ingevoerd werden 34 runderen te Larantoea ten behoeve van de militaire slacht.

In verband met de malaise viel dit jaar een buitengewone daling van den veeuitvoer te constateeren. Er werden slechts 118 buffels, 104 paarden en 4 varkens uitgevoerd.

Waingapoe. Er werd in het geheel niet ingevoerd.

Uitgevoerd werden: 1021 runderen, 414 buffels, 1462 paarden, 1 varken en 10 geiten.

De uitgevoerde runderen waren alle van het Gouvernement. Runderuitvoer door den particulieren handel vindt nog niet plaats.

Raba. Ingevoerd werden 97 gecastreerde varkens voor de slacht. Uitgevoerd werden: 71 buffelossen, 1400 paarden en 1 kat. In 1930 werden nog 481 buffels uitgevoerd.

Soembawabesar. Ingevoerd na machtiging van den Directeur van Landbouw, werden: 1 paard, 7 Ongole-stieren van Soemba, 48 slachtvarkens en 15 geiten.

Uitgevoerd werden: 100 runderen van het Gouvernement, 90 buffels, 947 paarden en 151 geiten.

Singaradja. Ingevoerd werden slechts twee hengsten en 50 bokken. Uitgevoerd werden: 17108 runderen, 408 buffels, 357 paarden, 109866 varkens, 1 geit en 1 aap.

Aanvankelijk bleef de runderuitvoer in 1931 betrekkelijk laag. Daarna trad een stijging op. De Balier wilde n.l. aanvankelijk zijn vee niet tegen de verlaagde prijzen verkoopen, doch moest noodgedwongen daartoe ten slotte toch wel overgaan.

Gestreefd werd de uitvoer van runderen van West-Bali naar Banjoewangi te bevorderen, waarvan verschillende voordeelen worden verwacht.

Mataram. Ingevoerd werden 599 runderen en 6 varkens afkomstig van het eiland Noesa Penida en 35 geiten van Taliwang. Het transport van deze ingevoerde dieren geschiedde met prauwen.

Uitgevoerd werden: 5419 runderen (waaronder de van Noesa Penida ingevoerde), 115 buffels, 9 paarden, 8680 varkens, 28 schapen en 3 geiten.

Makassar. Ingevoerd over zee werden: 869 runderen, 2734 buffels, 85 paarden, 6939 varkens, 34 schapen, 63 geiten, 10 honden en 29 andere dieren. Deze invoer is ten deele intragewestelijk verkeer geweest.

De te Makassar ingevoerde buffels waren vrijwel alle afkomstig van Pare Pare. Uitgevoerd werden: 477 runderen, 2721 buffels, 33 paarden, 445 varkens, 25 schapen, 1195 geiten, 6 honden en 23 andere dieren. De uitgevoerde runderen waren dieren, die eerst uit Ampenan ingevoerd waren geworden. Zij werden voor de consumptie aan boord of met bestemming Ambon uitgevoerd.

Watampone. Veeverkeer over zee betrof uitsluitend intragewestelijk verkeer en was van weinig belang. Noemenswaard is, dat van Kolaka 691 buffels naar Palopo over zee werden vervoerd.

Manado. Over zee ingevoerd werden: 226 runderen, 1 buffel, 29 paarden, 419 varkens, 9 schapen, 343 geiten, 3 honden en 26 andere dieren. Uitgevoerd werden: 649 runderen, 44 buffels, 31 paarden, 213 varkens, 471 schapen, 402 geiten, 2 honden en 9 andere dieren.

Grootendeels bestond de in- en uitvoer over zee uit intra-gewestelijk verkeer.

De voornaamste uitvoer naar buiten het gewest had plaats van Donggala. Naar Oost-Borneo werden van gemelde plaats uitgevoerd: 401 runderen, 41 buffels, 89 varkens, 445 schapen en 130 geiten.

Ook werden van Donggala geregeld kippen naar Oost-Borneo verscheept.

Bandjermasin. Ingevoerd werden: 5569 runderen, 207 buffels, 3 paarden, 10199 varkens, 1055 schapen, 3311 geiten, 7 honden en 57 andere dieren.

De uitvoer was zeer gering en betrof slechts intra-gewestelijk verkeer.

Het gemis van een quarantaine-gelegenheid te Bandjermasin werd sterk gevoeld toen daar in Juni 1931 een prauw met vee van Madoera aankwam waarop zich dieren met mond- en klauwzeer bevonden.

Provincie Oost-Java. Het veeverkeer over zee betreft vrijwel uitsluitend verkeer van binnen Nederlandsch-Indië; de invoer vanuit het buitenland bedroeg slechts enkele dieren (paarden, varkens, katten en vnl. honden).

De totale invoer bedroeg: 50326 runderen, 701 buffels, 2701 paarden, 18052 varkens, 650 schapen, 4932 geiten en 47 honden en katten.

Uitgevoerd werden: 50471 runderen, 781 buffels, 261 paarden, 409 varkens, 2172 schapen, 11293 geiten en 7 andere dieren, n.l. 1 panter en 6 apen.

Te Soerabaja is verreweg van het meeste belang de invoer van Madoera- en Bali-slachtvee, van paarden afkomstig van de Kleine-Soenda-eilanden en van Bali-slachtvarkens; de uitvoer is van weinig beteekenis.

Van buiten Nederlandsch-Indië werden te Soerabaja aangevoerd: 4 paarden, 2 varkens, 43 honden en 4 katten.

De invoer van Bali-slachtvee is de beide laatste jaren sterk achteruit gegaan; van af September 1931 trad echter weer

een verbetering in; of die zal aanhouden, dient te worden afge-
wacht.

Ter verkrijging van eenig inzicht in het verloop van den
invoer te Soerabaja gedurende de laatste 4 jaren, voor wat be-
treft Madoera-vee, Bali-vee, gebruikspaarden en Bali-slacht-
varkens kan de ondervolgende opgave dienstig zijn:

Invoer te Soerabaja over de jaren 1928 t/m 1931.

Diersoort	1928	1929	1930	1931
Madoeravee	42873	36027	36149	34870
Balivee	6201	5510	972	1812
Gebruikspaarden	2315	2130	1316	2066
Bali-varkens	19272	20043	19574	15910

Uit deze opgave blijkt o.m. dat de invoer van Madoera-
slachtvee in 1929 belangrijk is teruggelopen. De daarop vol-
gende jaren is deze invoer vrijwel op het peil van 1929 blijven
staan. Vermoedelijk is de groote invoer in 1928 toe te schrijven
geweest aan de in dat jaar geldende huidenprijzen. De terug-
gang van het Balivee dateert eerst van 1930. De totale invoer
van dit vee bedroeg toen ongeveer 1/6 van dien van het voor-
afgaande jaar.

Op den import van het Madoeravee heeft deze verminde-
ring slechts een zeer geringen invloed gehad, hetgeen wel ver-
klaarbaar is omdat het Balivee vrijwel uitsluitend voor doorvoer
naar Midden- en West-Java bestemd is.

Ten aanzien van den paardeninvoer is het verschijnsel
opgevallen dat de algemeene achteruitgang (o.a. viel een groote
inzinking in 1930 waar te nemen) blijkbaar geen gelijken tred
heeft gehouden met de belangrijke toename van het aantal
taxi's in de laatste jaren.

Provincie Midden-Java.

De invoer van rundvee over zee betreft alleen de voor de
Landsfokkerij Pengarasan bestemde runderen uit Soemba; in
totaal werden ingevoerd 785 stieren en 160 koeien.

De invoer van paarden van de Kleine Soenda-eilanden te
Semarang, Pekalongan en Tegal bedroeg in het verslagjaar
respectievelijk 239, 94 en 103 stuks.

Provincie West-Java.

Cheribon. Ingevoerd werden over zee 64 paarden en 3 honden; uitgevoerd werden 2 honden.

Batavia. Het quarantaineterrein te Tandjoeng Priok werd ook in verslagjaar op 's Landskosten onderhouden. De vee-losplaats voor slachtvee uit Australië werd verplaatst naar loods H, hetgeen een belangrijke verbetering beteekent.

Ingevoerd werden: 1609 paarden, 3103 runderen, 683 buffels, 26 varkens, 60 schapen, 135 geiten, 128 honden, 23 katten, 39 apen en 53 andere dieren.

Uitgevoerd werden: 62 paarden, 413 runderen, 135 buffels, 693 varkens, 14 schapen, 1936 geiten, 60 honden, 3 katten, 107 apen en 33 andere dieren.

Overgescheept werden: 4811 runderen, 159 buffels, 2663 varkens en 1 schaap.

Serang. Uitgevoerd werden uit Merak en Bodjonegara samen: 11 paarden, 1344 buffels, 643 varkens, 379 schapen, 5409 geiten en een hond.

Ingevoerd werden: 1 paard, 2 honden en 13 apen.

Op **Sumatra** is de vee-invoer sterk achteruitgegaan. Invoer van Balivee had b.v. in verslagjaar alleen nog plaats in Zuid-Sumatra.

De uitvoer van varkens van Sumatra's Oostkust naar den overwal is door de malaise zoo goed als verdwenen.

Teloekbetoeng. Oosthaven is de voornaamste uit- en invoerplaats. Nabij Oosthaven bevindt zich een quarantainestation. Verder heeft invoer nog plaats te Kalianda, Kotaangoeng, Menggala en Laboan Maringgai.

Ingevoerd werden in 1931: 22 paarden, 1574 buffels, 332 runderen, 341 schapen, 5265 geiten, 1292 varkens en 1 hond.

Uitgevoerd werden: 4 olifanten, 2 beren, 2 simpa's, 5 katten, 29 apen, 1 tijger, 1 python, 5 honden en 1 eekhoorn.

Benkoelen. Een quarantaine-gelegenheid bestaat hier niet.

In verslagjaar daalde de invoer van slachtvee te Benkoelen tot op de helft van 1930 (resp. 560 runderen en 10 buffels tegen 1064 runderen en 108 karbouwen). De oorzaak hiervan is, dat Benkoelen zelf bijna geen importvee meer slacht en dat verscheidene cultuurondernemingen zijn gesloten.

Verder werden nog enkele varkens te Kroeï ingevoerd en enkele paarden te Bintochan.

De uitvoer bepaalde zich hoofdzakelijk tot circUSDieren.

Padang. Ingevoerd werden over zee: 108 runderen, 632 buffels, 18 paarden, 1111 varkens, 17 geiten, 1 schaap, 7 honden en 27 andere dieren.

Uitgevoerd werden: 117 runderen, 28 paarden, 11 geiten, 3 schapen, 22 honden en 32 andere dieren.

De invoer van runderen betrof hoofdzakelijk Hissarvee voor „Padangmangatas”. De ingevoerde buffels waren voornamelijk slachtbuffels uit Sinabang. Varkens waren afkomstig van de eilanden bewesten Sumatra. De runderuitvoer bestond vooral uit slachtvee voor Benkoelen (Redjang Lebong).

Padang Sidempoean (Sibolga). In het ressort bestaat geen quarantaineplaats.

Als voornaamste in- en uitvoerplaats geldt Sibolga, waar geen quarantaineplaats noodig is, omdat in hoofdzaak alleen varkens voor de slacht uit Nias worden ingevoerd.

Koetaradja. De invoer bedroeg in 1931: 4 paarden, 921 runderen, 37 buffels, 587 varkens, 1 schaap, 51 geiten, 14 honden en 7 andere dieren.

De uitvoer bedroeg in hetzelfde jaar: 4 paarden, 919 runderen, 751 buffels, 512 varkens, 1 schaap, 110 geiten, 17 honden en 7 andere dieren.

Medan. Het gewone verkeer van renpaarden tusschen Sumatra's Oostkust en den overwal had ook dit jaar plaats. Verder was er eenige import van honden, vooral uit China.

Palembang. De invoer bedroeg hier in 1931: 1826 runderen, 42 paarden, 2478 varkens, 56 schapen, 1678 geiten, 4 honden en 65 andere dieren.

Aan boord van het stoomschip Tomori werd op 8 Januari 1931 mitvuur onder de aangevoerde dieren geconstateerd, waartegen afdoende maatregelen werden genomen.

De invoer daalde sterk vergeleken bij het vorige jaar. Eensdeels is dit het gevolg van de oeconomische depressie, waardoor minder vleesch wordt geconsumeerd en de Palembang genoodzaakt is zelf vee aan de markt te brengen, anderdeels omdat het vee voor Muntok (Bangka) thans rechtstreeks aldaar wordt ingevoerd.

Op het eiland Bangka werden ingevoerd in 1931: 2470 runderen, 5 buffels, 48 schapen, 629 geiten en 4 honden.

Op het eiland Billiton werden ingevoerd: 928 runderen, 24 varkens, 4 schapen, 159 geiten en 1 hond.

Uitgevoerd werden van Palembang: 44 runderen, 27 paarden, 2 varkens, 2 schapen, 3 geiten, 16 honden en 57 andere dieren.

Djambi. In 1931 werden ingevoerd te Djambi: 478 runderen (Balivee), 21 buffels en 128 varkens. De invoer verminderte sterk vergeleken bij voorgaande jaren, hetgeen deels op rekening van de crisis moet worden gesteld en deels moet worden geweten aan het feit, dat aanbod van slachtvee uit het gewest zelf plaats had.

HYGIENE.

A. Slacht.

Opgaven betreffende de slacht verstrekt door het Departement van Financiën, vindt men in de bijlagen IX en X, terwijl in bijlage XI de uitvoer van huiden is opgenomen.

In de **eerste inspectie-afdeeling** kwam te Manado een nieuw gemeentelijk abattoir gereed.

Provincie Oost-Java.

Op Madoera werden 3 nieuwe slachthuisjes opgericht, n.l. te Soekolilo, Sotja en Galis. Verbeteringen werden aangebracht in de slachthuizen te Bangkalan en Tanahmerah, terwijl een semipermanent slachthuisje werd gebouwd te Sepoeloe.

Er werd aandacht op uitgeoefend om het vleesch in de slachthuizen te bewaren. In een enkel geval, n.l. te Bangkalan, met gunstig resultaat.

De slacht is op Madoera met ongeveer 20% teruggelopen. Vrouwelijk vee werd beduidend meer geslacht dan mannelijk vee (23214 tegen 7142).

Te Sitoebondo werd een nieuw varkensslachthuis in gebruik genomen, terwijl te Bondowoso een dergelijke inrichting gereed kwam, doch nog niet in gebruik werd gesteld.

In de stadsgemeente Probolinggo werd een nieuw varkensslachthuis geopend.

De districtsveearts te Pasoeroean gaf in verslagjaar voor een 5-tal kandidaten een cursus tot opleiding van keurmeesters voor de regentschappen Bangil (3) en Pasoeroean (2). Deze cursus zal in Januari 1932 afloopen.

Op de districtshoofdplaats Krian werd een regentschaps-slachthuis gebouwd en in gebruik genomen.

Te Ngawi is van regentschapswege een runder- en varkens-abattoir opgericht, terwijl de vleeschverkoopplaats aldaar een grondige verbetering heeft ondergaan.

De volgende cijfers geven een overzicht van de slacht in de laatste 4 jaren:

Jaar	Runderen	Buffels	Paarden	Varkens	Schapen *)	Geiten *)
1928	349868	33778	321	32270	40501	172218
1929	333316	30844	275	36709	46583	210988
1930	331585	26710	215	34161	48837	202504
1931	310774	26017	124	41082	47005	212263

De slacht van groote huisdieren vertoont derhalve een gestadige daling; de slacht van schapen en geiten is de 3 laatste jaren stationnair gebleven.

Te **Soerakarta** werden de slachturen voor groote herkauwers gewijzigd en op van 5 tot 7 uur in den namiddag gesteld.

Te **Jogjakarta** wordt eveneens in den namiddag geslacht, waarna het vleesch den volgenden morgen uit de besterfkamer gehaald wordt om te worden verkocht.

Provincie Midden-Java.

In het ressort Pekalongan bestond voorheen de gewoonte het slachtvee 's morgens vroeg naar het abattoir te drijven en na aankomst te slachten; onmiddellijk na het slachten werd het vleesch verkocht op den pasar. Van een goed uitbloeden en besterven was dus geen sprake. Hierin is sedert 1 December 1931 verandering ten goede gekomen. Met uitzondering van het abattoir te Pemalang, dat nog geen vleeschkamer bezit, wordt thans geslacht tusschen 2 en 5 uur 's middags, terwijl het vee uiterlijk 9 uur 's morgens in de stallen van de abattoirs aanwezig moet zijn. Het vleesch blijft in de vleeschkamers tot den volgenden ochtend 6 uur, waarna het voor den verkoop vrijgegeven wordt.

Provincie West-Java.

Uit Cheribon wordt algemeene toename van geslacht vee, in het bijzonder van varkens, gemeld.

*) Zonder de residentie Madoera.

Te Soreang in den veeartsenijkundigen amtskring Bandoeng werd een nieuw slachthuis opgericht.

De slachthuizen te Tjilegon en Tjipeutjang (beide Bantam) werden verbeterd.

Benkoelen. Hier werd een nieuw slachthuis, voorzien van een vleeschkamer, geopend.

Padang Sidempoean (Sibolga). Een nieuwe varkens-slachtplaats annex vleeschverkoopplaats kwam gereed. Plannen voor een nieuw runderslachthuis met besterkamer, zoomede voor een verkoopplaats van rund- en buffelvleesch zijn in voorbereiding.

Palembang. Het runderslachthuis te Bagoes Kroening, toebehoorende aan de B.P.M., werd opgeheven.

Ter hoofdplaats Palembang werd een nieuwe vleeschverkoopplaats gebouwd. Hier zijn plannen voor een gemeentelijk abattoir in voorbereiding.

Een gewestelijke slachtverordening geldende voor Lahat, Batoeradja, Pagaralam en Tebing Tinggi werd afgekondigd.

B. MELKERIJEN.

In bijlage XVII vindt men een overzicht van het aantal runderen, dat ultimo 1934 in melkerijen werd gehouden.

Ook in verslagjaar genoot de zorg voor de melkhygiëne in het algemeen voldoende belangstelling.

Hiernaast werden de pogingen om den melkveestapel te verbeteren voortgezet, waartoe 10 stieren, gefokt op de boerderij „Generaal de Wet” te Tjisaroewa, met Gouvernements steun aan verschillende bedrijven werden geleverd.

In het toezicht op de melkerijen kwam geen verandering. In stadsgemeenten, die over een eigen veterinaire-hygiënischen dienst beschikken, berust het toezicht bij die diensten. In andere locale ressorten wordt door de betrokken Gouvernements- of Provinciale veeartsen in deze medewerking verleend.

De melkprijs is vrijwel overal gedaald, in sommige streken zelfs in die mate, dat het voortbestaan van minder kapitaalkrachtige bedrijven in gevaar wordt gebracht, terwijl ten aanzien van andere de vrees bestaat, dat zij tengevolge van de verminderde inkomsten niet meer aan rechtmatige eischen op hygiënisch gebied zullen kunnen voldoen.

C. WAGEN- EN GROBAKVERHUURDERIJEN.

In den kwijnenden toestand van deze bedrijven, waarop in het vorige jaarverslag de aandacht werd gevestigd, kwam geen verbetering. Zelfs verergerde hij hier en daar, wat aan het in gebruiknemen van kleine motorvoertuigen (demmo's e.d.) moet worden toegeschreven.

Het zal wel geen betoog behoeven, dat onder deze omstandigheden verbeteringen aan stallen, wagens en voertuigen, zoo mede behoorlijke verzorging der paarden gemakkelijk in het gedrang komen.

Ook in verslagjaar werd in verschillende streken door bestuursambtenaren, politiedienaren en ambtenaren van de veeartsenijkundige diensten op verhuurderijen, paarden en voertuigen toezicht gehouden. Op enkele plaatsen werden hiermede goede resultaten bereikt, terwijl van andere plaatsen de gevolgen als niet merkbaar worden opgegeven.

Uit enkele streken wordt gemeld, dat tengevolge van de crisis het taxiverkeer is afgenomen en dat hiermede in verband het aantal door paarden getrokken voertuigen is toegenomen.

VEETEELT.

Algemeene gezondheidstoestand van den veestapel.

De algemeene gezondheidstoestand van den veestapel was in het algemeen gunstig. Voor de provincie Oost-Java wordt hij zelfs zeer gunstig genoemd.

Alhoewel er aan het einde van den drogen tijd in verschillende gebieden eenige voedselschaarschte bestond, zijn sterfgevallen door voedselgebrek alleen in den amtskring Raba voorgekomen.

In de Benedenlanden van het gewest Palembang was de algemeene toestand van den veestapel gedurende den regentijd slecht, aangezien de weidegronden door zware regens langen tijd onder water stonden.

PAARDENFOKKERIJ.

De achteruitgang van de belangstelling in de paardenfokkerij, die de laatste jaren reeds kon worden opgemerkt, viel ook in verslagjaar waar te nemen. Deze verminderde belangstelling is het gevolg van de geheel onvoldoende geldelijke

resultaten, die de paardenfokkerij in den tegenwoordigen tijd afwerpt. Alwaar de bevolking nog eenige animo vertoont, worden maatregelen genomen deze aan te wakkeren.

Koepang. Op Roti werden 2 dekhengsten voor de fokkerij bestemd. Een werd door het Landschap verstrekt, de andere werd met voorschot van het Landschap aangekocht.

Roeteng. Ter verbetering van den paardenstapel werd door het Landschap Manggarai voor de gelijknamige onderafdeeling een tiental goede dekhengsten ter beschikking gesteld.

Waingapoe. Tegen het eind van verslagjaar werd besloten de uitgifte van z.g. huurkoop-dekhengsten te staken in verband met de ongunstige resultaten, die daarmee zijn verkregen.

Te Waikaboebak werden goed geslaagde paardenrennen gehouden.

In verband met het verbod op het slachten van voor de fokkerij geschikte paarden werden 203 hengsten en 165 merries gekeurd, waarvan 160 hengsten en 120 merries werden gemerkt voor de slacht.

De paardenhandel had zoo goed als niets te beteekenen. De ambitie voor de paardenfokkerij is daarom zeer sterk verminderd.

De kruising met Australische hengsten in de stoeterij van de Firma Aldjoeffrie heeft tot dusver onvoldoende resultaten opgeleverd. Er wordt mee doorgegaan omdat men niet weet hoe het kapitaal, dat in deze fokkerij geïnvesteerd is, zou kunnen worden teruggekregen.

Raba. In het belang der paardenfokkerij werd vrijwel niets gedaan. Door den achteruitgang van den paardenhandel is de paardenstapel een onproductief bezit geworden.

Soembawabesar. In verslagjaar werden geen premies voor dekhengsten toegekend. Drie premie-dekhengsten werden afgeschreven wegens hoogen leeftijd; hiervoor werden nieuwe in de plaats gesteld. Dit jaar zijn 3 nieuwe hengsten in huurkoop verstrekt, zoodat er momenteel 4 aanwezig zijn.

Singaradja. Het paard is voor Bali van zeer weinig beteekenis. In het belang van de paardenfokkerij werd niets gedaan.

Mataram. De belangstelling van de bevolking voor de paardenfokkerij is zeer gering, omdat geen paardenhandel met Java meer bestaat. Vier z.g. afdeelingshengsten waren in verslagjaar gestationneerd.

Makassar. In het belang van de paardenfokkerij werd niets gedaan.

Watampone. Bemoeienis met de paardenfokkerij bestond niet, noch van Gouvernements-, noch van Landschapswege.

Manado. Aan doelmatige paardenfokkerij werd niet gedaan. De paarden loopen meest los in de weidevelden en in de klappertuinen. Selectie en castratie heeft niet plaats.

Een van de drie in de Minahasa gestationneerde Gouvernements-hengsten is in verslagjaar gestorven. De twee andere dekten in verslagjaar samen 68 merries, terwijl in totaal voor zoover bekend 27 door dekhengsten verwekte veulens werden geboren.

Voor de wedrennen heeft men graag goede paarden; de lust deze te fokken bestaat echter niet.

In de afdeeling Gorontalo waren 3 en in de afdeeling Donggala 4 hengsten gestationneerd.

Door toename van het mechanisch verkeer wordt de beteekenis van het paard gaandeweg kleiner.

Bandjermasin. Over paardenfokkerij valt niets te vermelden. De paardenstapel is van weinig beteekenis.

Provincie Oost-Java. De paardenfokkerij is hier van weinig belang, hoewel in enkele streken van de veeartsenijkundige afdeelingen **Malang** (de districten Tengger-Pasoeroean en Probolinggo) en **Madioen** (het district Poeloeng van het regentschap Ponorogo en de onderdistricten Poenoeng en Pringkoekoe van het regentschap Patjitan) de bevolking door fokken van paarden gedeeltelijk in eigen behoefte voorziet.

Langzamerhand neemt het aantal paarden, dat in verslagjaar 93308 bedroeg, af. Sedert 1929 is de paardenstapel met 3561 stuks verminderd, wat verband houdt met de omstandigheid, dat het paard als transportdier meer en meer door mechanische trekkracht verdrongen wordt.

Evenals elders in den archipel gaat de paardenfokkerij in Oost-Java een minder gunstige toekomst tegemoet.

De tijd is dan ook voorbij, dat de overheid veel zorg aan deze materie behoeft te besteden.

De 5 in de veeartsenijkundige afdeeling **Malang** aanwezige hengsten (die van Wonokitri, veeartsenijkundig district Pasoe-roean, is in November 1931 gestorven) worden vanaf 1 Januari 1932 door de bevolking verpleegd, doch blijven het eigendom van de Provincie.

De in de regentschappen Ponorogo (1) en Patjitan (2) gestationeerde Sandelhouthengsten zullen vanaf 1 Januari 1932 niet meer vanwege de Provincie gesubsidieerd worden.

Soerakarta. Van paardenfokkerij is alleen sprake op de hellingen van den Lawoe, overal elders in dit gewest heeft deze teelt weinig beteekenis. De meeste dekkingen geschieden in de desa of in verhuurderijen zonder eenige controle. Vele eigenaars van gebruiksdieren hebben in hunne stallen enkele merries, die daar door een der aanwezige hengsten worden gedekt.

Door het Soenans Zelfbestuur zijn twee dekhengsten gestationeerd nl. te Bajat en Gemolong. Die te Bajat is van goede kwaliteit, verkeert steeds in zeer goeden, soms al te goeden, voedingstoestand en is zeer gewild. Dekgeld wordt niet geheven; de onderhoudskosten worden voldaan uit desafondsen. In Gemolong werd in Januari 1931 een nieuw aangekochte dekhengst gestationeerd ter vervanging van den in 1930 afgekeurden hengst. Het nieuw geplaatste dier is een Sandel-Arabier van zeer goede hoedanigheid.

In het Mangkoenegorosche gebied stonden begin 1931 5 dekhengsten en wel; 2 te Tawangmangoe, 1 te Djenawi, 1 te Sidohardjo en 1 te Ngargojoso. Die te Ngargojoso stierf in Januari 1931 aan koliek. Een nieuwe dekhengst werd te Slogokimo (Wonogiri) geplaatst.

De onderhoudskosten voor de hengsten worden uit de Mangkoenegorosche fondsen bestreden. De dekgelden zijn afgeschaft.

Jogjakarta. Ultimo 1931 waren aanwezig 9 Sultanaats Sandelhengsten, waarvan 8 in het regentschap Goenoengkidoel en 1 in het regentschap Koelon-Progo gestationeerd zijn. De dekhengsten zijn alle op de erven van de Assistent-Wedono's geplaatst. Het onderhoud en de verpleging worden bekostigd door het Sultanaat. Het dekgeld bedraagt f 0.50, welk bedrag wordt voldaan als de merrie zichtbaar drachtig is.

De animo in de paardenfokkerij is bij de bevolking gering en wordt steeds minder door toename van het aantal vracht-auto's, autobussen en fietsen.

Provincie Midden-Java. De paardenstapel telt ongeveer 51000 dieren, hoofdzakelijk gebruikspaarden. Behalve in de bergstreken, waar door de bevolking nog iets aan paardenfokkerij gedaan wordt, is deze in Midden-Java van zeer geringe beteekenis. De gebruikspaarden in de kuststreken zijn veelal van de Kleine Soenda-eilanden ingevoerd.

Semarang-Pati. Geen bijzonderheden.

Magelang. De dekhengst te Tjandiroto (Tembanggoeng) dekte 32 merries. De dekhengsten te Sapoeran, Ngadisono en Leksono (regentschap Wonosobo) dekten respectievelijk 37, 16 en 40 merries.

Poerwokerto. In het regentschap Karanganyar zijn 2 dekhengsten geplaatst welke goed voldoen. Te Karangobar, regentschap Bandjarnegara, zal een Sandel-Arabische dekhengst, afkomstig van Padangmangatas, geplaatst worden.

Pekalongan. Het bergdistrict Watoekoempoel beschikt over een Soembawadekhengst. De paardenstapel verminderde van 6087 in 1930 tot 5620 in 1931, hetgeen te wijten is aan verminderden invoer.

Tegal. De dekhengst te Boemidjawa heeft 8 merries gedeckt; resultaat nihil.

Provincie West-Java.

Cheribon. Te Madja bestaat een fokvereniging; deze heeft een provincialen dekhengst in bruikleen. Deze hengst dekte 39 merries.

Bandoeng. Begin 1931 waren 55 hengsten op 32 stations geplaatst. Verkocht werden 11 hengsten; 2 stierven w.o. A 11 „May King”. De opbrengst van 11 verkochte hengsten was f 597.50. Een nieuwe hengst werd aangekocht.

De stations te Goenoenghaloe, Tjililin en Tjiwidej werden tijdelijk gesloten. De opheffing werd voorgesteld van de stations te Patjet, Tjikalongwetan, Tjiwidej en Goenoenghaloe. Het station te Tjililin werd verplaatst naar Sindangkerta.

Gedekt werden 1269 nieuwe merries; van de geboorte van 348 veulens werd bericht ontvangen.

Over een achttal jaren waren deze cijfers als volgt:

	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
Gedekte merries . .	2623	2474	2294	2036	1980	1648	1548	1269
Geboren veulens . .	620	558	587	482	413	431	407	348

De achteruitgang van de paardenfokkerij blijkt hieruit al heel duidelijk.

Het dekgeld voor May King werd verlaagd tot f 10.—

Little King dekte 30, May King 15 merries.

Aan dekgelden werd ontvangen f 1856.50.

De uitgaven voor de stations bedroegen f 21478.53, die voor aankoop van dekhengsten f 250.—

Aan een tweetal renvereeningen werd elk f 600.— subsidie verstrekt.

Soekaboemi. De sterkte van den paardenstapel nam in de fokdistricten af.

Het hengstenstation van Poerabaja werd verplaatst naar Sagaranten. Aan 6 stations stonden 8 hengsten ter dekking. Het station te Kadoepandak zal opgeheven worden.

Het aantal gedekte merries was in de jaren 1924 t/m 1931 resp: 433, 349, 346, 388, 365, 384, 333, 285.

In 1931 werden 121 geboortebewijzen uitgereikt.

Aan dekgelden werd f 405.— ontvangen. Voor exploitatie van de stations werd f 3477.62 uitgegeven.

Buitenzorg. Een viertal hengsten, w.o. 2 provinciale en 2 eigendom van een veefonds, dekte 91 merries.

In de **2e inspectie-afdeeling**, waar de paardenfokkerij eveneens haar beteekenis meer en meer verliest, bestaat er van den kant van de bevolking alleen nog belangstelling ter Sumatra's Westkust. De talrijke paardenrennen, die als echte volksfeesten zijn te beschouwen, houden er hier de animo nog wat in; echter gaat ook hier de fokkerij van gebruikspaarden achteruit.

Padang. Het aantal dekhengsten bleef gelijk ondanks eenige mutaties. De hengst Rudolf werd wegens onherstelbaar zenuwlijden gedood en vervangen door Darwis (station Soengei Nanam).

Over het geheel is de belangstelling dalende, toch is het sado-transport nog wel van dien aard, dat de paardenhouders in de hoogere streken altijd nog wel eenig debiet voor hunne dieren hebben.

Het totaal aantal dekkingen bedroeg in verslagjaar 729, waarbij in het oog moet worden gehouden dat het station Soengei Nanam 5 maanden geen bruikbaren hengst had. In het geheel werden 202 nieuwe merries gedekt.

68 geboortebewijzen werden afgegeven.

De races te Padang zijn nog steeds zeer geanimeerd.

Fort de Kock. In de bovenlanden is de paardenfokkerij nog van belang. De races zijn hier steeds nog een stimulans, ondanks de zware tijdsomstandigheden. De meening dat de rennen er zijn voor het wedden, is voor deze streken niet geheel juist. Hier vormen zij een deel van de adst, terwijl de eierzucht der negari's en onderafdeelingen onderling bij de rennen een rol speelt. Bij de lagere bevolking stijgt de waardeering voor den ambtenaar, naarmate hij meer belangstelling toont voor de paarden uit haar streek.

Eenige te Padangmangatas overcomplete S. A. hengsten gingen in verslagjaar naar de hengstenstations over, waar zij tegen betaling van dekgeld ter beschikking werden gesteld. In totaal werden voor de S. A. hengsten aan dekgeld ontvangen f 232,50, waarbij in het oog dient te worden gehouden, dat het Gouvernement geen onderhoud te betalen heeft. Hun nakomelingen zijn bij de bevolking zeer gewild.

Ultimo 1931 waren 20 hengstenstations aanwezig tegen 19 op ultimo 1930. Het aantal depôhengsten (ambtskring Padang inbegrepen) was 41, waarvan 8 in reserve te Padangmangatas. Voor de mutaties wordt verwezen naar het onderdeel „Paarden- en Runderfokkerij te Padang Mangatas” aan het slot van dit hoofdstuk.

Op ultimo 1931 stonden ter dekking:			
in den ambtskring Fort de Kock	28	hengsten	
„ „ „ Padang	5	„	
in reserve te Padangmangatas	8	„	

Totaal 41 hengsten.

Hierbij waren drie Sandel-Arabieren en 5 reeds afgekeurde hengsten of ter afkeuring voorgestelde.

Het totaal aantal nieuw gedekte merries bedroeg voor de 30 Sandelhengsten 1848 en voor de 3 Sandel-Arabieren 98. Praktisch gesproken worden 80 % der merries bevrucht.

De totale onkosten van de hengstendepôts ter Sumatra's Westkust, inclusief de kosten der reserve-hengsten te Padang-mangatas en diverse kleinere uitgaven, bedroegen f 5698.29 of f 12.39 per maand per hengst tegen f 17.55 per maand per hengst in 1930 (ambtskringen Fort de Kock en Padang teza-men).

Dat het aantal gedekte merries de laatste jaren niet belangrijk verminderd is, blijkt uit volgende opgave (ambtskring Fort de Kock):

1925 —	2406 merries
1926 —	1808 „
1927 —	2080 „
1928 —	1958 „
1929 —	1985 „
1930 —	2070 „
1931 —	1946 „

De wegens overcompleteet en bezuiniging van het fokstation Padangmangatas in 1931 verkochte goede merries kwamen voor het grootste gedeelte in den ambtskring Fort de Kock terecht.

Balige. In den loop van verslagjaar werd de bemoeienis van het Gouvernement met de paardenfokkerij beëindigd.

Op 1 Januari 1931 waren nog aanwezig 33 hengsten en 4 veulens. Door verschillende mutaties was dit aantal op ultimo van verslagjaar tot 18 stuks gedaald, welke het Gouvernement echter niets kosten. De gebouwen te Bahal Batoe werden verkocht. De aanwezige hengsten loopen alle nog in koppels op de paardenweiden.

Koetaradja. Door de afnemende beteekenis der paarden is het belang der fokkerij, die hoofdzakelijk in het Laut Tawar-gebied werd gedreven, verminderd.

In verband met de bezuiniging en de geringe belangstelling van de bevolking werden de gestationneerde gouvernements dekhengsten aan het eind van verslagjaar publiek verkocht. Op het tijdstip der vendutie waren nog 7 Batakhengsten aanwezig.

Medan. De fokkerij voldoet aan de vraag. Deze laatste, hoewel afnemend, is oorzaak dat in Simeloengoen en de Karo-landen nog resp. 22 en 3 dekhengsten onder toezicht van den

B.V.D. staan, terwijl de landschapshengst Pansoer nog voldoende in trek is.

Uit enkele binnengekomen aanvragen om hulp bij de keuze van een dekhengst moet afgeleid worden, dat nog wel eenig voordeel in de fokkerij gezien wordt. Door gemis aan goede Batakhengsten kon aan die aanvragen geen gevolg gegeven worden.

De races te Kaban Djahe waren een succes, alhoewel het resultaat uit zoötechnisch oogpunt twijfelachtig is.

Paarden- en Runderfokkerij te Padang Mangatas.

Personeel. De Gouvernements veearts te Fort de Kock fungeerde als beheerder, terwijl met het dagelijksch beheer belast was de op Padang Mangatas wonende Indisch vecarts, aan wien een veemantri is toegevoegd.

Gebouwen. Aan het kantoorgebouw, de woningen en de stallen werden in verslagjaar slechts de hoogstnoodige reparaties verricht.

Tengevolge van den grooten regenval in het afgelopen jaar waren vele reparaties aan de waterleiding en aan de afvoergoten rondom de stallen onvermijdelijk.

Ter weerszijden van de dip werd een zinken wand opgericht.

Langs de paggers zijn Dequilia-, Albizia-, Kapok- en toeristumps uitgeplant ter verkrijging van een levenden pagger. Alle bamboepaggers om de weidevelden werden vervangen door glad of prikkeldraadomheining.

Grasaanplant.

Olyfantsgrasaanplant. Werd in het begin van verslagjaar deze aanplant geregeld onderhouden en 1 keer gesneden, vanaf de maand Februari werd hij aan zijn lot overgelaten en ook niet meer gesneden, daar de Bengaalschgras-tuinen meer dan voldoende in de behoefte konden voorzien.

Bengaalsch grasaanplant. De Crotalaria-aanplant in kebon No. XII werd ondergewerkt en deze kebon beplant met Bengaalsch gras in driehoeksverband. Op deze tuin na werd er in verslagjaar geen andere tuin opnieuw overgeplant. Wegens het afvoeren van een groot deel der paarden en andere vee, werden een negental Bengaalschgras tuinen nl. No. 1, 6, 8, 9, 13, 14, 15, 16 en 18 successievelijk opgeheven en voor weide gebruikt.

De opbrengsten der kebons waren in verslagjaar beter dan in het jaar tevoren. De totale opbrengst der tuinen bedroeg in verslagjaar 1141238 kg. De gemiddelde opbrengst per bouw per maand bedroeg berekend op 18 bouw tuinen, dus 5283 kg, tegen 2856 kg in vorig verslagjaar. In totaal is in verslagjaar voor de dieren gesneden 1141688 kg gras, bestaande uit 1141238 kg Bengaalsch gras en 450 kg olifantsgras, tegen 630629 kg gras in vorig verslagjaar, dus ruim 510.000 kg meer.

De totale kosten voor onderhoud, snijden, transport enz. bedroegen in het afgelopen jaar f 5174.79.

100 kg gras met een percentage van 99.96% Bengaalsch gras kwam dus te staan op 45.3 cent, tegen 97.8% en 99 cent in vorig verslagjaar, dus minder dan de helft. In de maand November was de kostprijs van 100 kg gras met een percentage van 100% Bengaalsch gras zelfs gedaald tot 27 cent.

Bijvoeding.

In totaal is in verslagjaar aan bijvoeding uitgegeven een bedrag van f 3790.18 tegen f 4311.31 in het jaar 1930. Het verschil van ruim f 500.— is verkregen door de dure padi voor een deel te vervangen door de goedkoopere boengkil.

Aan de paarden werd per dag 1 eetlepel creta alba per dier verstrekt.

Hengstendepôt.

Op ultimo 1930 waren 5 hengsten aanwezig. In den loop van verslagjaar werden van de hengstenstations 19 hengsten terugontvangen. Van de Sandelhout-fokkerij gingen 5 hengsten naar het depôt over. Uitgegeven aan de hengstenstations werden 17 dieren, 2 paarden werden overgeschreven naar de Sandelhout-fokkerij en 2 hengsten werden afgekeurd en verkocht. Op ultimo 1931 waren er 8 hengsten in verantwoording.

In totaal is in het afgelopen jaar voor het hengstendepôt uitgegeven f 1189.64. Waar gemiddeld 8 paarden in verpleging waren, kostte dus 1 paard per maand f 12.39 tegen f 17.55 in vorig verslagjaar.

Het totaal bedrag ad. f 1189.64 was verdeeld over de volgende posten:

grasvoeding	f	162.25
bijvoeding	„	470.36
personeel	„	502.35
transport	„	54.68

Totaal..... f 1189.64

Sandel-Arabische stoeterij.

Begin 1931 telde de stoeterij 34 paarden. Door mutaties tengevolge van sterfte, geboorte als anderszins was dit aantal op ultimo van verslagjaar gedaald tot 22, welke als volgt gespecificeerd kunnen worden:

Omschrijving	Totaal	Hengsten				Merries			
		volw.	2 jaar	1 jaar	zuigveulens.	volw.	2 jaar	1 jaar	zuigveulens.
Metissage F 1	1					1			
" F 2	11	4		2	1	4			
" F 3	10	3		1	1	2		1	1
Totaal.	22	7		3	2	6	2	1	1

In totaal werd in verslagjaar voor de S. A. stoeterij uitgegeven f 3051,34, gespecificeerd in:

grasvoeding	f 309.30
bijvoeding	„ 1181.66
personeel	„ 1532.27
transport	„ 27.11
apothek	„ 1.—

f 3051.34.

Daar gemiddeld 31 paarden in verpleging waren, komt dus een paard per maand te staan op f 8.20 tegen f 8.44 in het vorig verslagjaar.

De meest voorkomende ziekte bij de jonge veulens was strongylosis, die met tetrachloorkoolstof behandeld werd. De kuur werd elke maand herhaald.

Sandelhoutfokkerij.

Begin 1931 waren aanwezig 5 dekhengsten, 3 driejarige (volwassen) hengsten, 26 jongere hengsten en hengstveulens, 59 fokmerries en 31 jonge merries en merrieveulens.

Van de 5 dekhengsten werden er in verslagjaar 3 naar het hengstendepôt overgeschreven; van het depôt gingen 2 hengsten naar de fokkerij over.

Geboren werden 9 hengst- en 12 merrieveulens.

Afgekeurd en verkocht (op openbare vendutie, ondershands dan wel ter verloting aan de renvereenigingen te Padang,

Padang Pandjang en Pajakoemboeh) werden: 1 driejarige hengst, 11 jonge hengsten en hengstveulens, 30 fokmerries en 23 jonge merries en merrieveulens, in totaal 65 paarden.

Twee driejarige (volwassen) hengsten werden overgeschreven naar het depôt.

Gestorven zijn 2 merries; geslacht werden 1 merrie en haar veulen.

Overgeschreven naar de groep volwassen hengsten werden 7 jonge hengsten en naar de groep der volwassen merries 5 jonge merries.

Door bovengenoemde mutaties was het aantal Sandelhoutpaarden op het einde van verslagjaar: 4 dekhengsten, 7 driejarige (volwassen) hengsten, 16 jonge hengsten en hengstveulens, 32 fokmerries en 14 jonge merries en merrieveulens.

	Totaal.	Dekhengsten	Volwassen hengsten	Jonge hengsten en hengstveulens	Fokmerries	Jonge merries en merrieveulens
Begin 1931 . .	124	5	3	26	59	31
Ultimo 1931 . .	73	4	7	16	32	14

De totaal uitgaven voor de Sandelhoutfokkerij bedroegen in verslagjaar f 6644.36, verdeeld over de volgende posten:

grasvoeding	f 602.70
bijvoeding	„ 2138.16
personeel	„ 3837.95
transport	„ 26.44
apotheek	„ 31.61
diversen	„ 7.50

f 6644.36

Gemiddeld waren per maand 109 paarden in verzorging. De kosten per paard en per maand bedroegen dus f 5.08.

Runderen.

Begin 1931 waren te Padang Mangatas aanwezig 295 Bengaalsche runderen en wel: 150 stieren, 65 vaarzen en 10 kalveren van het Ongoleras en 70 Hissarstieren.

In den loop van verslagjaar werden ontvangen van Soembawa 79 Hissarstieren en 21 Hissarvaarzen. Geboren werden 7 Ongole-kalveren en 2 Hissarkalveren.

Afgegaan zijn door verstrekking aan de bevolking, verkoop op venduties en ondershands, slacht en sterfte: 137 Ongolestieren, 50 Ongolevaarzen, 16 Ongole-kalveren en 105 Hissarstieren.

Op ultimo 1931 waren aanwezig: 13 stieren, 15 vaarzen en 1 kalf van het Ongoleras en 44 stieren, 21 vaarzen en 2 kalveren van het Hissarras.

Vanaf de maand April tot en met Juli is onder de runderen een belangrijke sterfte voorgekomen. Deze meende men ten deele te moeten toeschrijven aan de aanwezigheid van zeer vele haemonchi in darmkanaal en lebmaag, ten deele aan het doormaken van het acclimatisatieproces en voor een ander deel aan de aanwezigheid van zeer veel teken. Dit laatste was het gevolg van de minder sterke concentratie van de diploëistof. Toen de dip ververscht werd, verdwenen ook de teken.

Bij een nadien systematisch ingesteld onderzoek van den geheelen runderstapel bleken vele magere dieren bovendien anaplasmaten in het bloed te hebben. Ook bloedwateren werd bij een verdacht rund waargenomen. Op grond hiervan werd de helft der runderen ingespoten met trypaanblauw en de andere helft met trypaflavin. De sterfte bleef echter aanhouden, werd zelfs onrustbarend.

Naar aanleiding hiervan heeft de Directeur van het Veeartsenijkundig Instituut een plaatselijk onderzoek ingesteld, aan de hand waarvan werd geconcludeerd, dat „Tobaziekte” kan worden uitgesloten, maar dat de doodsoorzaak gezocht moet worden in een heftig wormlijden en de slechte weersomstandigheden.

Geadviseerd werd „intensief bestrijden der wormen met een wormmiddel en pasture rotation toe te passen”. Dit laatste kon echter niet uitgevoerd worden, doordat de weide hiervoor geen gelegenheid bood. Als wormmiddel werd uitgekozen het z.g. „wireworm remedy”. De runderen werden nadien geregeld 1 keer per maand met dit wormmiddel behandeld. Sterfte tengevolge van wormen is in de laatste maanden van verslagjaar niet meer voorgekomen.

Het dippen der runderen had geregeld om de 10 dagen plaats.

Trekrunderen.

Aan het einde van verslagjaar waren 3 goed uitgegroeide trekstieren (2 van het Ongoleras en 1 Hissar) aanwezig.

Buffels. Begin 1931 bestond de buffelstapel uit: 4 stieren en 12 koeien. Geboren werden 7 kalveren (3 stier- en 4 koekalveren). Gestorven is 1 trekstier. Afgekeurd en verkocht werden 4 afgespeende koekalveren (Nos. 21, 22, 23 en 24).

Door de genoemde mutaties is het aantal karbouwen op einde verslagjaar geworden: $16 + 7 - 5 = 18$.

Bereids afgekeurd doch nog niet verkocht, omdat er zich geen koopers hebben aangemeld, zijn 5 koeien en 4 koekalveren. Deze afgekeurde karbouwen zullen verkocht worden op de vendutie in Januari 1932.

Op een paar gevallen van conjunctivitis purulenta na, valt er omtrent de karbouwen niets te vermelden.

Ezels. Ten behoeve van de serumbereiding werden 2 hengsten (Nos. 3 en 5) en 1 ezelin (No. 13) naar Buitenzorg gezonden. De ezelin No. 14 stierf tengevolge van bekomen verwondingen bij een nachtelijk tijgerbezoek. Afgekeurd en verkocht op openbare vendutie te Fort de Kock werd de ezelin No. 11.

Door deze mutaties zijn de ezels van Padang Mangatas verdwenen.

Geiten. Op 1 Januari 1931 bestond de geiten-stapel uit 10 dieren, onderverdeeld in:
 4 volwassen Etawah bokken,
 1 onvolwassen Etawah bok,
 3 volwassen geiten,
 1 onvolwassen „ „ geit en
 1 volwassen bastaard geit (Etawah x Holl. Edelgeit).

De onder volgende mutaties hebben plaats gehad:
 geboren werden 8 lammeren, n.l. 2 Etawah bokjes, 3 Etawah geitjes en 3 bastaard geitjes (Etawah x Holl. Edelgeit).

Ontvangen werden uit Buitenzorg 17 dieren te weten: 2 volwassen Etawah bokken, 12 volwassen Etawah geiten en 3 Etawah boklammeren.

Gestorven zijn 4 bokken (Nos. 4, 9, 10 en 12) en 2 geiten (Nos. 101 en 103). Op den bok No. 4 na, die gestorven is aan bekomen verwondingen bij een tijgerbezoek, zijn alle geiten gestorven aan haemonchosis.

Afgekeurd en verkocht werden in totaal 11 geiten n.l. 2 Etawah bokken, 5 Etawah geiten en 4 bastaardgeiten.

Door bovengenoemde mutaties was het aantal geiten op ultimo December 1931: 2 bokken, 12 geiten en 4 boklammeren.

Van af de maand Mei tot eind verslagjaar is er slechts 1 bok gestorven, tegen 5 in de eerste maanden van verslagjaar. Dit gunstige sterftcijfer wordt toegeschreven aan het niet bijvoederen der geiten met Bengaalsch gras, doch alleen met toeri- en nangkabladereu.

Trekpaarden.

Het aantal van 3 trekpaarden onderging in verslagjaar geen wijziging.

Regenval.

In totaal is in verslagjaar 3406 mm regen gevallen, verdeeld over 192 regendagen, dus gemiddeld per maand 284 mm regen in 16 regendagen, tegen 232 mm regen in 16.5 regendagen gedurende het vorig verslagjaar. Over den regenval heeft men dus in het afgelopen jaar niet te klagen gehad. Slechts in de maanden Juni en Augustus werd een weinig last van de droogte ondervonden.

RUNDERFOKKERIJ.

De runderfokkerij verheugde zich in verslagjaar in dezelfde belangstelling van de bevolking als in de voorafgaande jaren.

De volbloed Ongole-runderstapel op het eiland Soemba heeft een dusdanigen omvang gekregen, dat — aangezien aan de behoefte van den B.V.D., die in verslagjaar 661 stieren en 134 vaarzen heeft aangekocht, ruimschoots voldaan kon worden — spoedig naar andere afzetgebieden voor de fokproducten zal moeten worden omgezien.

De prijzen, waartegen fokvee door het Gouvernement geleverd wordt, werden belangrijk verlaagd.

Met het Balivee op Celebes en Timor en met het Madoera-vee op Flores bleef het bevredigend gaan. Welk economisch nut deze fokkerijen in de toekomst zullen opleveren, is nog niet te zeggen.

Bijlage XIV geeft een overzicht van het aantal dekstieren en fokkoeien op Java en Madoera.

Koepang. In verslagjaar werd f 1500.— toegestaan voor aankoop van runderen, van welk bedrag f 1353.— werd verbruikt. Uit de aangekochte dieren, alsmede uit de verkregen kapitaal- en rentedieren werden 32 nieuwe koppels gevormd.

Op Roti waren in verslagjaar aanwezig 8 contractkoppels Ongolevee, welk aantal niet vermeerderde.

Roeteng. De koppels Madoera-vee in het gebergte die minder goed gedijen dan het Madoeravee in de lagere streken, begonnen er in verslagjaar wat beter uit te zien. In de onderafdeeling Manggarai werden 5 en in de onderafdeeling Ngada 3 nieuwe koppels Madoeravee gevormd. In de onderafdeeling Manggarai werden 482 kalveren geboren op 772 koeien; in de onderafdeeling Ngada 405 kalveren op 441 koeien.

De vraag naar koppels Madoeravee was in verslagjaar vrij groot.

De Europeesche runderen van de R. K. Missie hielden zich zeer goed. De melkproductie was bevredigend.

Waingapoe. Het vormen van nieuwe contract-koppels Ongole-vee werd in verslagjaar stop gezet.

Het totaal aantal koppels Ongole-vee op ultimo 1931 bedroeg 407, waarvan 116 onafbetaalde Gouvernements koppels, 111 afbetaalde Gouvernements koppels en 180 particuliere koppels.

De sterkte van den runderstapel bedroeg op ultimo 1931: 11693 stuks.

Doorgangshuis voor paarden en vee te Matawai.

Doordat in 1929 en 1930 te veel dieren in het doorgangshuis zijn aangehouden, hadden de weideterreinen zoodanig geleden, dat er op het einde van verslagjaar voedselnood heerschte. Dit werd verergerd door de langdurige droogte. Hooi werd toen in aanmerkelijke hoeveelheid bijgevoerd, doch was op den duur ontoereikend. Eind 1931 werd daarom besloten vee buiten de omheining van het doorgangshuis nabij Maka Mingit te laten weiden.

Aanwezig waren op ultimo 1930: 183 stieren, 21 vaarzen, 15 kalveren en 21 hengsten.

Deze stapel vermeerderde door afbetaling, rente, aankoop, teruggave, geboorte en verwisseling met 886 stieren, 357 vaarzen, 7 kalveren, 40 hengsten en een koe.

Verminderde door:

- a. uitvoer naar Java met 796 stieren en 210 vaarzen;
- b. uitvoer naar buiten Java met 8 stieren;
- c. door verstrekking aan de bevolking op Soemba met 54 stieren, 77 vaarzen en 18 hengsten;
- d. verwisseling, afschrijving, verkoop enz. met 154 stieren, 32 vaarzen, 7 kalveren en 2 hengsten.

Verliezen door ongelukken en diefstal hadden niet plaats.
Op ultimo 1931 waren aanwezig: 57 stieren, 1 koe, 59
vaarzen, 15 kalveren en 41 hengsten.

Uitgegeven ten behoeve van het doorgangshuis werd:

1e. voor aankoop van stieren en vaarzen.....	f 33797.50
2e. uitgaven in verband met den uitvoer.....	„ 40615.40
3e. uitgaven voor den aankoop van paarden.....	„ 1117.50
4e. uitgaven op het depôt.....	„ 13862.49

Totaal..... f 89392.89

De verkoop van afgekeurd vee en de verpachting van het
plukrecht der vruchtboomen op Matawai brachten op f 5019.25.
Dit bedrag werd in 's Lands Kas gestort.

De bronnen bij den grastuin werden geëxploiteerd.

Raba. Voor runderfokkerij bestaat weinig animo. De
heele runderstapel bestond op ultimo 1931 uit 185 dieren.

Soembawabesar. De fokkerij van Hissarvee gaf reden tot
tevredenheid. Voor rente en afbetaling werden ingenomen 79
stierkalveren en 104 vaarzen.

De runderstapel bestond ultimo 1931 uit 1524 dieren n.l.
73 stieren, 572 koeien en 879 kalveren.

Nieuwe koppels werden in verslagjaar niet meer uitgegeven.
Er waren op ultimo 1931 in totaal 56 koppels, waarvan 28 af-
betaald zijn. In den loop van verslagjaar werden 13 koppels
afbetaald.

Doorgangshuis voor vee te Lenang Toepang Beroe.

De gebouwen en stallen hebben eenige dringende herstel-
lingen noodig, waarmee in 1932 direct begonnen zal worden.

Ondanks het groote aantal dieren en de schaarschte aan
gras zagen de dieren in het doorgangshuis er voldoende uit.

Op ultimo 1930 waren 44 stieren, 3 ossen, 3 koeien, 13
vaarzen, 16 bokken en 1 geit aanwezig.

Vermeerderd door afbetaling, rente, aankoop, teruggave,
geboorte en verwisseling met: 88 stieren, 1 os, 40 koeien,
125 vaarzen, 32 bokken en 35 geiten.

Verminderd door:

- a. uitvoer naar Java met 40 stieren en 5 bokken;
- b. uitvoer naar buiten Java met 39 stieren, 2 koeien en 19
vaarzen;

- c. verstrekking aan de bevolking op Soembawa met 3 stieren, 5 koeien, 1 vaars, 5 bokken en 10 geiten;
- d. verwisseling, afschrijving en verkoop enz. met 20 stieren, 2 koeien, 21 vaarzen, 11 bokken en 10 geiten.

Aanwezig op ultimo 1931 waren 30 stieren, 4 ossen, 34 koeien, 97 vaarzen, 27 bokken, 16 geiten.

De uitgaven ten behoeve van het doorgangshuis te L. T. B. kunnen als volgt worden samengevat:

Onderhoud gebouwen, aankoop werktuigen enz.	f 710.25
Voedingsgeld gestraften	1606.20
Loon koeienherder	180.—
Vracht stieren en bokken	4366.05
Vlothuur voor import en export van vee	383.20
Uitvoerrecht aan het Landschap	380.—
Aankoop voer	102.35
Loon veegeleiders	153.—
Diversen	173.50
Totaal.....	f 8054.55

Singaradja. De veeopname geschiedde in verslagjaar in April, waarbij geteld werden (de correcties na de z.g. contrôle-tellingen in aanmerking genomen) 25078 stieren, 101130 koeien, 75640 ossen, 26163 stierkalveren en 22566 koekalveren; in totaal dus 250577 stuks vee.

De in 1930 gewijzigde regeling in zake selectie en castratie bleef in verslagjaar gehandhaafd.

Keuringen van vrouwelijk vee voor de slachtbank werden geregeld verricht. Met het brandmerk S. werden 4249 koeien gemerkt. Voorgebracht werden 5246 koeien.

Mataram. De voorloopige regeling in zake selectie en castratie bleef gehandhaafd. Van Augustus tot en met November werden hiervoor de noodige werkzaamheden verricht. De opkomst van de bevolking met haar vee voor selectie en castratie was bevredigend. In totaal werden in 1931 2805 rundstieren gecastreerd.

Makassar. De administratie van het door de Landschappen aan de bevolking verstrekte Balivee werd bijgewerkt en aan de hand daarvan werden de diverse koppels gecontroleerd.

Watampone. In den loop van verslagjaar werden 10 nieuwe koppels Balivee gevormd, terwijl 4 koppels geheel afbetaald werden.

Verder werden in 1931 aan 26 personen in Bone runderen verstrekt op z.g. Singer-contract en wel 19 stieren, 60 koeien en 1 kalf. Volgens dit Singercontract zullen de dieren niet in natura maar met geld worden afbetaald in payementen gedurende 5 jaar.

Manado. De rundveestapel bestond ultimo 1931 uit 100948 stuks. Of dit cijfer overeenstemt met de werkelijkheid valt te betwijfelen. Het is n.l. voor het Bestuur in de Landschappen uiterst moeilijk om eenigszins betrouwbare cijfers te krijgen.

De Minahassa is het meest veerrijke deel van den ambtskring en bezit meer dan 1/3 van het aanwezige vee.

Voor castratie van minderwaardige stieren bestond geen animo.

Bandjermasin. Geen bijzonderheden.

Provincie Oost-Java.

Met de verstrekking van fokvee aan de Inlandsche bevolking werd in 1931 geregeld voortgegaan. Op de Provinciale begrooting van 1931 was voor de veeteelt uitgetrokken een bedrag van f 55600.—, welk bedrag vrijwel geheel voor dit doel verwerkt is.

Het aantal officieel verstrekte of met overheidssteun gehouden dekstieren vermeerderde met 204; het bedroeg bij het begin van het jaar 1182 en bij het einde 1386.

Het aantal van overheidswege verstrekte Bengaalsche fokkoeien vermeerderde met 46; het aantal bedroeg bij het begin en bij het einde van 1931 respectievelijk 204 en 250.

Het totaal aantal runderen bedroeg in de Provincie Oost-Java in de jaren 1929, 1930 en 1931 respectievelijk 2.549.060, 2.592.739 en 2.668.147.

Het aantal runderen neemt dus regelmatig toe, in 1930 met 43679 en in 1931 met 75408 stuks.

Kerapans. Op Madoera hadden de jaarlijksche kerapans wederom plaats.

Adoean sapi werd gehouden in de veeartsenijkundige afdelingen Malang en Djember.

Veeteeltverenigingen. Naast de reeds bestaande veeteeltverenigingen in de veeartsenijkundige afdeeling Malang, werd in het regentschap Djember tegen het einde van verslagjaar opgericht de Vereniging „Pangroekti Rodjokojo Djember”, welke zich ten doel stelt in samenwerking met den Provincialen Veeartsenijkundigen Dienst de belangen van de veeteelt in het regentschap te bevorderen door het houden van veetentoonstellingen, uitkeering van premies, het aankopen van fokvee enz. De provincie verleende f 200.— subsidie.

Castraties. In 7 veeartsenijkundige districten hadden castraties plaats. In totaal werden gecastreerd 26657 runderen, 6 buffels, 87 bokken en 34 rammen.

De bevolking in de veeartsenijkundige afdeeling Djember castreert een groot aantal stieren zelf. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de open methode; de castratie geschiedt als regel door castreerders van beroep, die hiervoor per dier f 0.50 tot f 1.50 ontvangen. Vanwege den veeartsenijkundigen dienst werd bij een 4-tal runderen de gesloten methode gedemonstreerd, doch de bevolking deelde mede voor deze methode niet veel te voelen. De huidige afdeelvveearts te Djember heeft desondanks hoop, dat de gesloten methode, met de tang van Burdizzo, langzamerhand wel ingang zal vinden.

Keuring vrouwelijke runderen voor de slachtbank.

Keuring van vrouwelijke runderen voor de slachtbank, in verband met Staatsblad 1905 No. 416, had geregeld plaats.

In totaal werden in de jaren 1929, 1930, 1931 respectievelijk 97539, 108623, 85145 ter keuring voorgebracht en onderscheidenlijk 71257, 75671, 62303 voor de slachtbank gemerkt.

Het aantal ter keuring voorgebrachte runderen was derhalve belangrijk minder dan in de jaren 1929 en 1930, zeer zeker een gevolg van de malaise.

Oormerken. In 1931 werd voor vrouwelijke runderen, welke gekeurd worden met het oog op de slachtvergunning, bij verleening der vereischte vergunning, geen gebruik meer gemaakt van het brandmerk S (of SLB), doch werden de dieren voorzien van een oormerk.

De ervaring hiermede was zeer gunstig.

Veetellingen zijn in 1931 gehouden in de veeartsenijkundige afdeelingen **Pamekasan, Djember en Madioen.**

De Wet-stieren.

In het district Grati zijn 3, in het district Tengger 10 De Wet-stieren aanwezig. Alhoewel zeer veel goede nakomelingen

aanwezig zijn, is dit aantal stieren te gering. Verder worden deze stieren in verschillende melkerijen aangetroffen.

Premiekeuringen.

a. **Dekstieren.** In de veeartsenijkundige afdeling **Pamekasan** werd voortgegaan met het geven van onderhoudspremies voor geselecteerde stieren.

Aan onderhoudsgelden is in 1931 uitgegeven f 21020.— terwijl het aantal premiestieren van 609 in 1930, tot 653 is gestegen.

In het veeartsenijkundige district **Bodjonegoro** hebben dit jaar voor het eerst premiekeuringen plaats gehad. Teneinde deze premiekeuringen zoo populair mogelijk te maken, zijn ze onderdistrictsgewijze gehouden, opdat geen groote afstanden met de dieren afgelegd behoeften te worden, terwijl daardoor tevens meer bekendheid aan dezen maatregel gegeven wordt.

De premies varieerden van f 2.50 tot f 7.50 al naar de kwaliteit der voorgebrachte dieren.

b. **Primeering van koeien.** In de veeartsenijkundige afdeling **Pamekasan** wordt getracht de veeteelt ook te bevorderen door primeering van koeien. Dit geschiedde in de onderdistricten Aboenten, Roebaroo, Dasoek, Manding en Batoepoeti van het regentschap Soemenep. De opkomst was groot. In totaal werd aan premies uitgegeven een bedrag van f 3335.— derhalve f 335.— meer dan waarop was gerekend.

Voor de premiekeuringen in de veeartsenijkundige afdeling **Kediri** bestond zeer veel animo.

Plaatselijke rundveeteelt. De runderfokkerij heeft groote beteekenis voor de veeartsenijkundige afdeling **Djember**. Dank zij de door de Provincie verleende subsidie kon een vrij groot aantal Soemba-Ongole stieren in desabezit geplaatst worden.

In het veeartsenijkundig district **Djember** werden 50 Bengaalsche (S. O.) stieren geleverd. 40 ervan ontving het regentschap **Djember**, waar in begin van verslagjaar reeds 19 S.O. stieren en 9 S.O. koeien aanwezig waren. De overige 10 stieren werden in het regentschap **Banjoewangi** geplaatst, dat voordien nog niet over Ongolefokvee beschikte.

Door een gift van de Landbouw Mij. Soekowono konden in Augustus 1931 20 Madoereesche stieren op Madoera worden aangekocht. De dieren werden ten dienste van de bevolking in het district **Kalisat** (regentschap **Djember**) geplaatst.

In het veeartsenijkundige district **Bondowoso** waren in het begin van verslagjaar in het regentschap **Bondowoso** 28 S.O.

stieren aanwezig, alle in desa-bezit. Hiervan werden er 9 afgekeurd voor de fokkerij, wegens minder goed exterieur, hoogen leeftijd dan wel slechte deklust. Er werden 19 nieuwe S.O. stieren aangekocht. Deze nieuwe stieren kwamen, op één na, ook in desabezit. Verder werden in het regentschap Bondowoso nog geplaatst 14 S.O. vaarzen, eveneens in desa-bezit.

In het regentschap Panaroekan werden, eveneens voor het eerst, 32 S.O. stieren geplaatst, en wel in desa-bezit.

Ook in de veeartsenijkundige afdeeling **Malang** is de runderteelt van groote beteekenis.

Van het regentschap Malang kan gezegd worden, dat de fokkerij voldoet aan de bestaande behoefte. Anders is dit in het regentschap Bangil, waar begonnen is met de verstrekking van Soemba-Ongolevee.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Soerabaya** kan van runderfokkerij niet worden gesproken.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Kediri** geschiedt de verbetering van den rundveestapel eveneens door kruising met Ongolestieren.

Behalve door verstrekking uit de Gouvernements door-gangsstallen te Pengarasan, had toename van fokvee plaats met behulp van veefondsen, die spannen, bestaande uit 1 dekstier en 1 fokkoe, aan de desa's verstrekken en de afstammelingen opkopen, teneinde ze elders te plaatsen.

De aanschaffing van Ongolevee, zoowel stieren als koeien, is gedurende verslagjaar in de veeartsenijkundige afdeeling **Madioen** krachtig gepropageerd. Het resultaat hiervan is geweest, dat aangevraagd konden worden 135 stieren en 117 vaarzen. De verstrekking hiervan heeft echter nog slechts voor een gering gedeelte plaats gehad (54 stieren en 41 vaarzen).

Soerakarta.

In het Soenans gebied staan enkele Ongoledekstieren in de buurt van suikerfabrieken. Op 1 Januari 1931 waren 13 stieren aanwezig, welk aantal in den loop van verslagjaar met 4 verminderde. Het onderhoud geschiedt uit desafondsen. De verpleging, zoomede de fokresultaten laten veel te wenschen over.

In het Mangkoenagoro-gebied daarentegen is de verbetering van den veestapel in handen van den Gouvernements veearts, die uit vaste begrootingsfondsen voor den aankoop van fok-materiaal en het onderhoud hiervan zorgt. Begin 1931 waren

hier 62 dekstieren aanwezig, waarvan 45 in het district Wonogiri. In den loop van verslagjaar werden 4 stieren afgekeurd.

Gecastreerd werden in het regentschap Wonogiri 676 Javaansche stiertjes en wel ouder gewoonte volgens de open methode.

Van het S-brandmerk werden 7096 runder- en 7751 buffelkoeien voorzien.

Jogjakarta. Bij den aanvang van verslagjaar waren in het regentschap Koelon-Progo 42 volbloed Ongole-dekstieren gestationneerd, waarvan er in den loop van het jaar door slacht of verkoop 11 werden opgeruimd, terwijl 1 dekstier werd aangekocht, zoodat ult. December 1931 32 dekstieren aanwezig waren.

De resultaten met verstrekte Ongolekoeien zijn niet gunstig. Aan het begin van verslagjaar waren aanwezig 20 volbloed Ongole-koeien en kalveren, aan het einde 13 koeien en 8 kalveren.

De algemeene selectie en castratie van den rundveestapel werd in verslagjaar in dit gebied voortgezet. De opkomst der dieren stemde tot groote tevredenheid. In dit regentschap werden 202 stiertjes gecastreerd.

De rundveestapel in het regentschap Koelon Progo verminderde met ± 1000 stuks ($\pm 4,5\%$), hetgeen voor een deel is toe te schrijven aan den slechten economischen toestand van de bevolking, waardoor zij gedwongen was een deel van haar runderen te verkoopen.

In het regentschap Goenoeng-Kidoel waren bij den aanvang van verslagjaar 38 volbloed Ongole-dekstieren gestationneerd, waarvan er 1 in den loop van verslagjaar werd verkocht, zoodat aan het einde van het jaar 37 volbloed Ongole-dekstieren aanwezig waren.

De fokkerij met Ongole-koeien gaat ook hier niet naar wensch, ofschoon de dieren in betere conditie verkeerden dan in het regentschap Koelon-Progo. Hier is ook het geboortepercentage beter. Aan het begin van het jaar 1931 waren in het regentschap Goenoeng-Kidoel 37 volbloed koeien en kalveren aanwezig, aan het einde 16 koeien en 29 kalveren.

Ook hier hadden algemeene castratie en selectie plaats, waarbij de medewerking van de bevolking goed was.

In totaal werden gecastreerd 3029 stiertjes.

De rundveestapel vermeerderde in dit regentschap met ± 2200 stuks ($\pm 4\%$). Hier is door de geïsoleerde ligging van

het gebied en door de soberheid der bevolking de algemeene depressie niet zoo doorgedrongen.

In het regentschap Jogjakarta waren aan het begin van het jaar 1931 30 volbloed Ongole-dekstieren aanwezig; in den loop van verslagjaar werden 4 stieren verkocht en stierf er 1, zoodat ultimo December 1931 nog 25 dekstieren aanwezig waren.

In het aantal van 3 volbloed Ongole-koeien en 3 kalveren kwam in den loop van het jaar geen verandering.

Castratie en selectie van den mannelijken rundveestapel had in dit gebied eveneens plaats. Er werden 497 stiertjes gecastreerd.

De rundveestapel verminderde in dit regentschap met ± 1700 stuks ($\pm 7\%$).

In het regentschap Bantoel waren aan het begin van 1931 32 volbloed Ongole-stieren aanwezig; in den loop van verslagjaar werden 9 stieren verkocht en stierf er 1, zoodat ultimo December 1931 nog over waren 22 Ongole-stieren.

Het aantal Ongole-koeien wijzigde zich van 141 koeien en kalveren aan begin van het jaar in 104 koeien en 39 kalveren aan het einde.

Er werden 973 gekruiste stiertjes gecastreerd, waarbij 1 stiertje tengevolge van de castratie succombeerde, waarvoor een schadevergoeding van f 25.— werd uitbetaald.

De rundveestapel vermeerderde in dit regentschap met ± 400 stuks ($\pm 1\%$).

In het regentschap Adikarta bevonden zich bij het begin van het jaar 32 volbloed Ongole-dekstieren; in den loop van verslagjaar werden 6 stieren verkocht, zoodat ult. December 1931 nog resteerden 26 stieren.

In den loop van verslagjaar werd de eerste volbloed Ongole-koe aangekocht.

Ook hier hadden selectie en castratie van den mannelijken rundveestapel plaats; er werden 120 gekruiste stiertjes gecastreerd. De rundveestapel verminderde in dit regentschap met ± 400 stuks ($\pm 5\%$).

Provincie Midden-Java.

Volgens verkregen opgave waren op ultimo 1931 aanwezig 537911 runderen, tegen 538159 op ultimo 1930, 526692 op ultimo 1929 en 512732 op ultimo 1928. De sterkte bleef in de laatste 4 jaren dus vrijwel stationnair.

Voortgegaan werd met verbetering van den runderstapel door systematische kruising met Soemba-Ongole.

Verstrekkings fokvee. Begin verslagjaar waren er 1003 Bengaalsche dekstieren; nieuw verstrekt in 1931 werden 370 stieren; afgegaan zijn door afkeuring, slacht of sterven 185 stieren, zoodat op ultimo van het verslagjaar in de Provincie beschikbaar waren 1188 stieren. Alle nieuwe stieren werden door de Landsfokkerij Pengarasan geleverd.

Keuring vrouwelijk vee voor de slachtbank. (Staatsblad 1905 No. 416.) In deze keuring vindt de veterinaire dienst tevens gelegenheid voor selectie van het vrouwelijk fokvee. In alle onderdistricten werden genoemde keuringen verricht, gemerkt werden 16726 runderkoeien.

Pati (Koedoes). De runderstapel is het belangrijkste in de regentschappen Rembang en Blora, daarna volgt Pati en het noordelijkste gedeelte van Japara. In het zuidelijke gedeelte van Japara en Pati en in Koedoes overheerscht de buffelstapel.

In het regentschap Koedoes werden in het verslagjaar geen bijzondere maatregelen genomen ten opzichte van den runderstapel.

Door de Koedoesche veevereniging waren in 1930 in het regentschap Japara 7 Ongolestieren gestationneerd. De resultaten bleken goed te zijn, reden waarom in verslagjaar wederom 8 Ongolestieren verstrekt werden. Op ultimo van het jaar waren dus hier aanwezig 15 stieren. Bovendien werden op verzoek van de stierenverzorgers 4 Ongolevaarzen aangekocht.

In het regentschap Pati werden 20 nieuwe Ongolestieren geplaatst; in dit regentschap zijn thans 22 dekstieren.

Door de Provincie Midden-Java werden 4 Ongolestieren ter beschikking van het regentschap Rembang gesteld als propaganda voor het gebruik van Ongolestieren en ter stimuleering van de runderfokkerij. De stieren werden aan arme maar veerijke desa's geschonken. De hiernaast ingestelde bemoeiingen hadden tot resultaat, dat aan het eind van het jaar door dit regentschap 60 Ongolestieren, 18 Ongolevaarzen 1e kwaliteit en 23 Ongolevaarzen 2e kwaliteit werden aangevraagd.

In het regentschap Blora werden dezelfde maatregelen getroffen als in het regentschap Rembang. Er zijn in het regentschap 56 Ongolestieren. Aan het eind van het verslagjaar werden 50 Ongolestieren aangevraagd, waarvan de levering in het begin van het jaar 1932 verwacht kan worden. In het onderdistrict Todanen werden 18 Ongolevaarzen verstrekt.

In den veeartsenijkundigen amtskring Pati werden 6473 runderstieren gecastreerd.

Gemerkt voor de slachtbank werden 2433 koeien.

Semarang. Op ultimo van het jaar waren in dezen amtskring 120 Soemba-Ongoledekstieren, waarvan 48 in het regentschap Semarang, 24 in Kendal en 48 in Grobogan. Bovendien zijn in het regentschap Grobogan 2 z.g. perdjandjianstieren, dat zijn stieren in eigendom van de bevolking, welke voor den tijd van 1 jaar als dekstier aangewezen worden. Als vergoeding krijgt de eigenaar vrijstelling van desadiensten.

Het aantal in melkerijen geplaatste Hollandsche stieren bedroeg begin van het jaar 7; nieuw verstrekt werden er 3, afgegaan is er 1, zoodat op ultimo van het jaar dit aantal 9 was.

Magelang. In het begin van het jaar waren aanwezig in Kedoe 112 Bengaalsche stieren en in Bagelen 271, totaal 383 stieren; aan het einde van het jaar waren in Kedoe 88, in Bagelen 259, totaal 347 stieren. De vermindering van het aantal stieren is hoofdzakelijk te wijten aan afkeuring wegens hoogen onderdom. Nieuwe aanvragen van dekstieren zijn nog in behandeling.

Gemerkt voor de slachtbank werden 4145 koeien.

Poerwokerto. Aan het begin van verslagjaar waren 283 Ongoledekstieren aanwezig. Aan het einde van verslagjaar was dit aantal 472, die als volgt over de regentschappen verdeeld waren, Poerwokerto 52, Banjoemas 44, Poerbolinggo 63, Bandjarnegara 89, Karanganyar 179 en Tjilatjap 25.

In het regentschap Bandjarnegara stonden aan het einde van verslagjaar bovendien 6 gekruist Hollandsche dekstieren.

In verslagjaar werden in dezen amtskring 4652 runderkoeien voor de slachtbank gemerkt.

In het regentschap Karanganyar werden 206 stiertjes, bestemd voor vetmesterij, gecastreerd.

Pekalongan. Aanwezig bij het begin van het jaar 104 dekstieren (99 B en 5 H), bijgekomen 34 (33 B en 1 H), gestorven 1 (B), geslacht 23 (20 B en 3 H), zoodat op ultimo 1931 aanwezig waren 114 dekstieren, waarvan 111 Bengaalsche en 3 Hollandsche.

Het aantal Ongole-fokkoeien is de laatste jaren vrijwel voortdurend achteruitgegaan. Aanwezig waren op ultimo 1927, 252 fokkoeien; 1928, 230 fokkoeien; 1929, 137 fokkoeien; 1930, 110 fokkoeien en 1931, 114 fokkoeien. Deze achteruitgang is

te wijten aan het feit dat oudere dieren successievelijk zijn afgekeurd, terwijl aanvulling door import of verstrekking van nieuwe volbloed vrouwelijke dieren niet heeft plaats gehad.

Gemerkt voor de slachtbank werden 256 koeien.

Gecastreerd werden 338 runderstiertjes volgens de gesloten methode.

Tegal. Begin verslagjaar was er 1 Ongoledekstier; dit aantal vermeerderde met 40, zoodat dit eind verslagjaar 41 bedroeg, alle in het regentschap Brebes. Aan de bevolking in genoemd regentschap werden bovendien 48 Ongolevaarzen verstrekt.

Voor 787 koeien werd vergunning voor de slacht gegeven.

DOORGANGSSTALLEN EN LANDSFOKKERIJ TE PENGARASAN.

Personeel. Dit bestond gedurende verslagjaar uit den beheerder R. Soemadi, 3 mandoers, 27 koelies en 1 djongos.

Het door R. Soemadi uitgeoefend dagelijksch beheer stond onder toezicht van den Provincialen veearts te Tegal.

Stallen. Hieraan werden de noodige herstellingen verricht.

De prikkeldraad-omheiningen rondom de uitloopen der stallen werden door een djatihouten pagger vervangen. De toegangen tot de uitloopen werden van nieuwe palen voorzien.

Dip en Cattle-race. De dipvloeistof werd gedurende verslagjaar 2 maal verwisseld en wel 1 keer in Februari en 1 keer in November. Op advies van den Directeur van het Veeartsenijkundig Instituut te Buitenzorg worden de dieren thans 2 maal per maand gedipt (om de 2 weken), terwijl geregeld eens per maand een monster van de dipvloeistof ter onderzoek op het gehalte aan natrium-arseniet naar het Veeartsenijkundig Instituut werd gezonden.

Bronsmotor. De loods, waarin deze motor stond, werd door een nieuwen met een vloer van bergtegels vervangen. De bronsmotor verkeerde in goede conditie en behoefde geen reparaties.

Gezondheids- en voedingstoestand van den veestapel. Deze lieten, vergeleken met 1930, te wenschen over. Met uitzondering van de droge maanden waren zoowel gezondheids- als voedingstoestand slecht tot matig. Tal van dieren moesten worden verdacht van te lijden aan chronische piroplasmosis. Dat de toestand dit jaar zooveel slechter was dan in 1930 moet

voor een groot, zoo niet voor het grootste, deel worden toegeschreven aan het veel te groote aantal dieren, die in het afgeloopen jaar op de doorgangsstallen te Pengarasan werden verpleegd. Hierbij kwam, dat hoewel het aantal contractanten (landhuurders) is toegenomen, toch voor het te groote aantal dieren veel te weinig gras werd binnengebracht. De regens duurden in 1931 ook langer dan normaal, waardoor een van de beste weiden de „goebang”, waar veel kolondjono groeit, niet kon worden afgegraasd. Een ander gevolg van deze langdurige regens was, dat het makke vee des nachts niet kon worden buitengelaten, zoodat de stallen overvuld waren met de gevolgen van dien. Toen dan ook de regens ophielden en de stock verminderde, trad verbetering op (Augustus, September, medio October). Kort nadat de Westmoesson weer was ingetreden, gingen gezondheids- en voedingstoestand echter wederom achteruit. Gedurende verslagjaar stierven 11 runderen en 1 kalf tegen 2 runderen en 2 kalveren in 1930, terwijl 40 runderen aan den slager werden verkocht tegen 7 in 1930.

Bij 6 runderen werd microscopisch piroplasmosis en bij 3 runderen anaplasmosis geconstateerd. Behandeling met trypaanblauw en trypaflavine had in 3 van de 9 gevallen succes (dieren herstelden).

Omheiningen. Langs de grens van de onderneming werden op groote schaal kapokplantjes uitgezet. Hierbij bleek, dat meerdere grenspalen, welke onder contrôle van den boschwachter te Pengarasan staan, verplaatst waren en de gronden clandestien als sawah ontgonnen waren. Den schuldigen werd aangezegd het terrein te verlaten, wat zij dan ook deden.

Weidevelden en grasaanplant. Van weide No. 3 werd ± 2 H.A. bestemd voor een proef met groenbemesters.

De grasaanplant stond er dank zij de overvloedige regens goed bij.

Aangezien het vee over het algemeen weinig graast, is de hoeveelheid op die wijze opgenomen voedsel gering. In hoofdzaak voeden de dieren zich met het 's avonds verstrekte gras. Dit gras wordt geleverd door z.g. contractkoelies (± 280). Het thans geldende contract zou in September 1932 afgeloopen zijn. In verslagjaar werd echter reeds een nieuwe regeling getroffen. Voortaan behoeven de contractanten hun pikolan gras niet meer in de stallen te brengen, maar op een punt veel dicht bij de plaats, waar het gras gesneden wordt. Ze ver-

plichten zich echter de dubbele hoeveelheid gras te leveren, dat in den namiddag per grobak naar de stallen wordt gebracht.

Op een aan de Kali-Saät gelegen stuk grond werd toeri uitgezaaid als toekomstige voeding voor de Etawahgeiten.

Ontvangen en geleverd gedurende 1931.

A. Runderen. Op 1 Januari 1931 waren aanwezig: 219 Ongole-stieren, 17 Ongole-vaarzen, 1 Ongole-kalf en 6 Hissar-stieren.

Gedurende verslagjaar werden te Tegal ontscheept, afkomstig van Soemba: 785 Ongole-stieren en 159 vaarzen.

Voor de fokkerij — in 1931 uitsluitend Java — werden geleverd: 453 Ongole-stieren en 81 Ongole-vaarzen (met 3 kalveren).

Afgekeurd en verkocht werden 360 stieren, waarvan 355 Ongole en 5 Hissar en voorts 51 Ongole-vaarzen. Geslacht werden: 33 Ongole-stieren, 1 Hissar-stier en 6 Ongole-vaarzen.

Geboren werden 3 kalveren, waarvan 2 stierkalveren en 1 koekalf; 1 stierkalf is gestorven.

Verder zijn gestorven: 8 Ongole-stieren en 3 Ongole-vaarzen.

Ultimo 1931 waren aanwezig: 155 Ongole-stieren en 35 Ongole-vaarzen.

B. Geiten. Van het Proefstation voor Kleinveeteelt te Buitenzorg werden 4 bokken, 10 geiten en 1 boklam, van Soembawa 4 bokken, in totaal dus 9 bokken en 10 geiten ontvangen — 3 bokjes en 3 geiten werden geboren. Verzonden werden 4 bokken. Het aantal op 31 December bedroeg derhalve 8 bokken en 13 geiten.

Uitgaven in 1931. Ten behoeve van de exploitatie en de verzending van vee was voor 1931 resp. f 10.000 en f 22.000 uitgetrokken tegen resp. f 18.135 en f 24.500 in 1930.

De exploitatie-uitgaven bedroegen in totaal f 8314,58 tegen f 9331,79⁵ in 1930, de uitgaven t.b.v. vervoer van vee op Java (en de Buitengewesten) f 10.857,79 tegen f 20.592,91 in 1930.

Aan verzendkosten vanaf Soemba naar Pengarasan en verder naar de plaats van bestemming werd door het Gouvernement in 1931 per dier gemiddeld een bedrag van f 52.02 betaald tegen f 63.65 in 1930.

Provincie West-Java.

In deze provincie is de runderfokkerij alleen in de regentschappen Soemedang, Krawang en Indramajoe van eenige beteekenis.

In het regentschap Soemedang (ambtskring Bandoeng) verminderde het aantal Ongolestieren met 7. Eind verslagjaar stonden daar 12 stieren ter dekking.

De gebruikelijke veetentoonstellingen werden ook dit jaar gehouden.

In Tasikmalaja waren 3 Ongolestieren beschikbaar.

In het regentschap Krawang (ambtskring Buitenzorg) verminderde het aantal Ongolestieren met 2. Ultimo 1931 waren er 36 stieren in desabezit beschikbaar. Gemeld wordt, dat 901 koeien gedekt werden. Gecastreerd werden 93 minderwaardige stiertjes.

Voor de slacht werden in de heele provincie in totaal 4766 runderkoeien gekeurd.

Op **Sumatra** werd de verbetering van den runderstapel door verstrekking van Ongole- en Hissarvee voortgezet.

Teloekbetoeng. De fokkerij op Gedong Tataan kwam door de overname van de kolonisatie door het Binnenlandsch Bestuur in begin 1931, op lossers schroeven te staan. Door het ontbreken van direct toezicht van den Leider gebeurde het vaak dat de kolonisten hun goede fokdieren van de hand deden of voor de slacht trachtten te bestemmen. Een en ander wordt bevorderd doordat de fokkerij minder loonend is geworden.

De sterkte van den runderstapel op ultimo 1931 op de kolonisatie was: 2349 runderen, 152 buffels, 17 schapen, 1303 geiten, 11 paarden.

De kruising met Bengaalsch vee, hier speciaal van het Guyratslag, is overal duidelijk merkbaar. Als trekdiere worden de kruisingsproducten, vooral in de peperstreken, zeer geapprecieerd.

In 1931 zijn 205 stieren gecastreerd.

Benkoelen. De sterkte van den rundveestapel is gering en bedraagt $\pm$ 16047 stuks of ongeveer 0.65 per km².

De bevolking voelt weinig voor veeteelt in verband met den geringen strijd om het bestaan in vorige jaren. Door het aanwezig zijn van andere bronnen van inkomsten, werd vee toen alleen gehouden voor geldbelegging. Aangezien bedoelde

bronnen de laatste tijden minder vloeien, moest vrij veel vee verkocht worden, hetgeen de prijzen drukte.

Het aantal volbloed Bengaalsche stieren bedroeg ultimo van verslagjaar 86, terwijl er 11 halfbloedstieren aanwezig waren, alle in margabezit. In 1931 werden 21 nieuwe stieren ontvangen. Naast de stieren in margabezit zijn nog 81 halfbloed stieren aanwezig, welke particulier eigendom zijn.

Het aantal volbloed fokkoeien is 18, welke slechts een gering aantal kalveren leverden.

Ondanks alles is de gunstige invloed van de Bengaalsche stieren duidelijk merkbaar.

Padang. Deze ambtskring is een gebied met speciale en voortschrijdende runderteeltbelangen, zoodat daaraan besteede zorg zeker goed geplaatst is. In verband met de daling der koffieprijzen was de belangstelling voor de runderteelt in Korintji stijgende.

In 1931 verminderde het aantal dekstieren met 12, terwijl er 4 nieuwe bij kwamen. Eind 1931 waren 51 Bengaalsche dekstieren aanwezig.

Fort de Kock. De belangstelling in de runderfokkerij verminderde in verband met de prijsdaling.

Op ultimo 1931 waren aanwezig 106 volbloed dekstieren en 65 volbloed koeien.

In 1931 werden verstrekt 6 stieren (3 Ongole, 3 Hissar) en 1 koe met kalf. 443 stieren werden gecastreerd.

Padang Sidempoean (Sibolga). Van de 4 door het Gouvernement ter beschikking gestelde Ongolestieren stierf er één tengevolge van een verwonding. De 3 andere, geplaatst in Padang Lawas, voldoen goed en worden goed verzorgd.

Te Telok Dalam (Nias) bestaat een Hissarfokkerij van het plaatselijke fonds onder toezicht van een Europeaan. Verschillende koppels werden reeds aan de bevolking geleverd. Er is echter en vooral nu weinig afzet.

Balige. Het aantal dekstieren verminderde door verschillende oorzaken van 59 stuks in begin tot 48 aan het einde van 1931.

Toen bedroeg het aantal volbloed fokkoeien 42 stuks.

Koetaradja. De sterkte van den veestapel, die blijkens ervaring slechts aan zeer relatieve cijfers is gebonden, nam met 16448 stuks af.

Het aantal der Bengaalsche dekstieren bedroeg aan het einde van verslagjaar 31.

Ruim 10.000 runderen werden over land uitgevoerd.

Medan. Van de Karolanden verplaatst de fokkerij van Bengaalsch vee zich meer naar Simeloengan. De fokkerij te Lao Simomo werd opgeheven, terwijl 2 deelwinningskoppels in de Karolanden werden teruggegeven aan de Senembah en Deli maatschappijen. De goede exemplaren uit de fokkerij te Lao Simomo werden in twee koppels uitgegeven in Simeloengan. In Simeloengan zijn nu 4 deelwinningskoppels met 58 koeien en 4 stieren, voorts nog 8 dekstieren. In de Karolanden staan 9 dekstieren.

Palembang. Eind 1930 waren in het gewest 36 Bengaalsche stieren (25 Ongole en 11 Hissar) aanwezig.

In 1931 vermeerderde dit aantal met 22 stieren, terwijl door verschillende oorzaken 8 stieren werden afgevoerd, zoodat ultimo 1931 50 stieren (42 Ongole en 8 Hissar) aanwezig waren.

In het belang van de runderteelt werden in verslagjaar door personeel van den B.V.D. 762 runderstieren gecastreerd.

BUFFELFOKKERIJ.

De Overheidsbemoeienis met de buffelfokkerij onderging in verslagjaar geen wijziging.

In den amtskring Wangaroe werden 1079 stieren en 469 koeien voor de slachtbank gemerkt.

In de amtskringen Raba en Soembawabesar werden respectievelijk 3291 en 3925 stieren gecastreerd. In genoemde ressorten werden onderscheidenlijk 1414 en 3185 koeien voor de slachtbank gemerkt.

Provincie Oost-Java. Het aantal buffels was op ultimo van verslagjaar 422.068. Vergeleken met de cijfers over de jaren 1930 en 1929 is de buffelstapel met $\pm$ 5000 respectievelijk 10.000 stuks achteruitgegaan.

In totaal werden 8267 buffels ter keuring voorgebracht; hiervan werden 5435 stuks voor de slachtbank gemerkt.

Evenals vrouwelijke runderen werden de vrouwelijke buffels, welke geslacht mogen worden, van een oormerk voorzien.

Provincie Midden-Java.

Gemerkt voor de slachtbank werden in de geheele Provincie 17299 buffelkoeien.

In de regentschappen Demak, Grobogan, Koedoes en Japara werd selectie van het mannelijk fokvee gehouden. De geselecteerde

teerde stieren, in totaal 102, moeten met toekenning van een premie gedurende 1 jaar worden aangehouden voor de voorttelling. De premie bedraagt f 15.— per dier. De kosten hiervoor worden bestreden uit de fondsen van de Koedoesche veevereniging.

Bovendien werden door de Koedoesche veevereniging buffeldekstieren, die plaatselijk werden aangekocht, onder bepaalde voorwaarden aan de bevolking verstrekt. Zoo werden in het regentschap Demak 10, in Koedoes 2 en Japara 1 stier uitgegeven.

Provincie West-Java.

Behalve dat in het regentschap Krawang 7 buffelstieren gecastreerd werden en dat evenals elders toezicht op de slacht van koeien werd gehouden vallen geen bijzonderheden te berichten.

Castratie had alleen in den ambtskring Teloekbetoeng plaats en wel bij 67 buffelstieren. Andere bijzonderheden omtrent deze fokkerij op Sumatra kunnen niet vermeld worden.

KLEINVEETEELT.

A. Gouvernements Proefstation voor Kleinveeteelt te Buitenzorg.

De gezondheidstoestand der dieren, zoowel van de geïmporteerde, als van die op het proefstation geboren, is goed geweest. Sterfgevallen kwamen, behalve in de eerste dagen na de geboorte, zeer weinig voor.

Schapen. Het eenig overgebleven schaap werd in dit jaar verkocht.

Hollandsche Edelgeiten. Aan het proefstation is nog 1 bok aanwezig, terwijl aan de Ned. Ind. Veeartsenschool nog 1 bok, 1 geit en 2 geitlammeren in bruikleen gegeven zijn. Een geit stierf dit jaar.

Etawahgeiten. Van Juni af zijn aan het proefstation voortdurend een wisselend aantal Etawahgeiten in verzorging geweest. Deze dieren zijn in verslagjaar uit Britsch-Indië geïmporteerd, eerst eenige maanden aan de Ned. Ind. Veeartsenschool verpleegd geworden en toen in afwachting van de

verzending naar de plaats van bestemming ter verdere verzorging aan het proefstation geplaatst. In Juni arriveerden 59 dieren. Ultimo December waren nog 15 Etawahgeiten aanwezig.

Varkens.

Veredeld Duitsche Landvarkens. Van de 5 zeugen, die begin 1928 geïmporteerd werden, werden er in 1931 nog 2 voor fokdoeleinden gebruikt. Beide zeugen wierpen tweemaal en brachten 41 biggen ter wereld, waarvan er 6 doodgeboren waren, 5 stierven en 1 afgemaakt werd. De drie aanwezige hiergeboren zeugen gaven samen in 5 worpen 42 biggen, waaronder 2 doodgeboren. Er stierven 4 biggen, terwijl er 3 afgemaakt werden.

In totaal werden in dit jaar 32 slachtvarkens afgeleverd, terwijl 11 dieren (4 b en 7 z) voor fokdoeleinden verkocht werden.

In September kwam een jonge V.D.L. beer uit Nederland aan. Daarna werd de nog aanwezige fokbeer van den import 1928, nl. No. 2459 D, gecastreerd. Aan het eind van dit jaar werd de in 1928 geïmporteerde zeug No. 141 E ook op het mesthok gelegd. Ultimo 1931 waren aanwezig: 1 geïmporteerde en 1 hiergeboren fokbeer, 1 geïmporteerde en 3 hiergeboren fokzeugen.

Groot Yorkshirevarkens. De 2 nog aanwezige fokzeugen van den import 1928 gaven in 4 worpen, 36 biggen, terwijl de 3 hiergeboren zeugen in 5 worpen 39 biggen brachten (onder deze laatste was een worp van 9 biggen van een Soembabeer). In totaal werden dus 66 volbloed G.Y. biggen geboren. Hiervan kwamen er 6 dood ter wereld, stierven er 7 en werden er 6 afgemaakt.

In totaal werden 44 slachtvarkens verkocht benevens 3 beeren en 3 zeugen voor fokdoeleinden.

In September kwam uit Holland een jonge beer aan, terwijl toen beer No. 54-5 van den import 1928 gecastreerd werd.

Ultimo 1931 waren voor fokdoeleinden aanwezig: 1 geïmporteerde en 1 hiergeboren beer, 2 geïmporteerde en 3 hiergeboren zeugen.

Soembavarkens. In verslagjaar gaf Soembazeug No. 2 twee worpen, de eerste maal 8, de tweede maal 9. Hieronder is geen sterfgeval voorgekomen. De andere zeug (No. 1) gaf een worp van 5 biggen van beer G.Y. 4.

Slechts een drietal varkens werd vetgemest. Deze wogen op een leeftijd van bijna 11 maanden gemiddeld 70,5 kg.

Ultimo 1931 waren 1 fokbeer en 2 fokzeugen aanwezig.

Balivarkens. Beide Balizeugen wierpen tweemaal; No. 4 werd beide malen door een eigen zoon bevrucht. De eerste maal was het nest 6 biggen groot, die alle binnen 8 dagen stierven. De tweede keer bestond de worp slechts uit 3 biggen, waarvan er nog 1 na 8 dagen stierf. Zeug No. 5 bracht van denzelfden beer 11 jongen ter wereld, waarvan er weldra 3 stierven, terwijl nog 2 biggen wegens te geringe ontwikkeling afgemaakt werden. Deze zeug gaf ook een worp van een G.Y. beer, en wel van 12 stuks, waaronder 1 doodgeboren. Later stierf nog 1 big en moest er 1 afgemaakt worden.

Vier Balivarkens, die op een leeftijd van 10 maanden afgeleverd werden, hadden een gemiddeld gewicht van 60,3 kg.

In December kwamen 1 fokbeer en 2 fokzeugen uit Bali aan, zoodat einde van het jaar 2 fokbeeren en 4 fokzeugen ter beschikking stonden.

Niasvarkens. De Niaszeug No. 10 gaf van den Niasbeer No. 9 twee toomen van resp. 10 en 9 biggen. Van beide toomen stierf 1 big. Het gemiddelde gewicht op 3 dagen bedroeg 1 kg. en op 59 dagen 9,9 kg. De op het proefstation geboren Niaszeug No. 11 gaf van een V.D.L. beer slechts 1 jong, dat bij de geboorte 1,2 en op 59 dagen 19,9 kg. woog.

Zestien Niasvarkens hadden op een leeftijd van gemiddeld 9 maanden een gemiddeld gewicht van 73,5 kg.

Daar de proeven met Bali- en Soembavarkens uitgebreid moesten worden, werd besloten de proeven met de Niasvarkens tijdelijk stop te zetten. De beer werd gecastreerd en verkocht, de 2 fokzeugen op het mesthok gelegd.

Veredeld Duitsch Landvarken x Groot Yorkshire.

De drie gekruiste varkens, die in 1930 geboren werden, zijn aan den slager verkocht.

V.D.L. x Soemba. Uit de gekruiste zeug No. 14 werden van haar eigen broer, beer No. 13, twee toomen geboren, beide van 8 biggen. Van den tweeden toom stierf 1 diertje. De gemiddelde gewichten op 3 en 59 dagen waren resp. 1,2 en 9,3 kg.

V.D.L. x Bali. In verslagjaar werden geen biggen geboren. Negen gekruiste varkens van 1930 hadden op een leeftijd van 9½ maand een gemiddeld gewicht van 100 kg.

G.Y. x Soemba. Twee nesten van resp. 5 en 9 biggen werden geworpen. Het gewicht op 3 dagen bedroeg gemiddeld 1,07 kg., dat van de 5 biggen, die in verslagjaar afgespeend werden, op 59 dagen 10,9 kg.

Negen slachtvarkens wogen op een leeftijd van ruim 10 maanden gemiddeld 77,3 kg.

G.Y. x Bali. Een nest van 12 biggen, waaronder 1 doodgeboren en waarvan er 1 stierf en 1 afgemaakt moest worden, werd geboren. De gemiddelde gewichten op 3 en 59 dagen waren resp. 1,0 en 9,2 kg. Vijf varkens, die op een leeftijd van 9 maanden afgeleverd werden, hadden een gemiddeld gewicht van 88,4 kg., terwijl 8 dieren, die in verslagjaar geboren werden, op een leeftijd van 8½ maand een gemiddeld gewicht van 84,5 kg. haalden.

Soemba x Bali. Een zestal Soemba x Balivarkens van 1930 had op een leeftijd van 11 maanden een gemiddeld gewicht van 87,3 kg.

Vergelijking tusschen de verschillende rassen. Een vergelijking tusschen de Europeesche en Inheemsche rassen kon nog niet gemaakt worden, daar van de Inheemsche rassen nog te weinig dieren op het Proefstation geboren zijn.

De in het jaar 1930 begonnen **voederproeven** werden in verslagjaar voortgezet. Vooral werd de gewichtsvermeerdering van de varkens gecontroleerd bij voeding met verschillende op het proefstation samengestelde voeder-mengsels.

Weidevelden. De weidevelden, die door het wroeten der varkens veel te lijden hebben, werden regelmatig onderhouden. Momenteel beschikt het proefstation over 16 weidjes, waarvan er afwisselend een paar eenigen tijd ongebruikt gelaten kunnen worden.

Grastuinen. De grastuinen werden dit jaar nog meer ingekrompen. Met uitzondering van een tiental dagen leverden de eigen grastuinen steeds voldoende groenvoer voor het vee, dat op stal gehouden wordt.

Prijzen. Gedurende verslagjaar gingen de prijzen der voedermiddelen en van de slachtvarkens regelmatig omlaag. Begin 1931 kon voor de normale slachtvarkens een prijs van f 31.— per pikol bedongen worden, terwijl in December de prijs slechts f 17.— de pikol franco Batavia was. De prijzen der varkens daalden veel sneller dan die van de voedermiddelen.

Uitgaven en inkomsten.

Voor stalpersoneel, voer, onderhoud gebouwen en weiden, water, kantoorbehoeften enz. werd f 6322.81⁵ uitgegeven.

De inkomsten door verkoop van fokvarkens, mestvarkens en schapen bedroegen f 5378.95.

B. Geitenfokkerij.

De bemoeienis van den veeartsenijkundigen dienst bestaat in hoofdzaak uit het verstrekken van Etawahbokken aan de bevolking voor de verbetering van den inheemschen geitenstapel.

Ter aanvulling van den op het eiland Soembawabesar sedert 1926 gefokten volbloed Etawahstapel en voor de vorming van nieuwe fokkoppels te Pengarasan en Padang Mangatas, ten einde in de toekomst meer fokdieren te kunnen leveren, werd in verslagjaar wederom Etawahfokmateriaal uit Britsch-Indië ingevoerd. Van in totaal 39 bokken, 78 geiten en 16 lammeren werden, nadat de dieren op het Gouvernements Proefstation voor Kleinveeteelt te Buitenzorg geacclimatiseerd en geselecteerd waren, 15 dieren naar Soembawabesar, 15 naar Pengarasan en 16 naar Padang Mangatas gezonden.

Koepang. De einde 1930 ingevoerde koppel Etawah-geiten, bestaande uit 1 bok en 10 geiten, heeft in verslagjaar drie nakomelingen geleverd. Van de 2 in 1930 geïmporteerde Etawahbokken is er in verslagjaar een gestorven.

Soembawabesar. In verslagjaar werd besloten te trachten de voor verstrekking benodigde Etawah-geiten in het vervolg hoofdzakelijk te fokken in het depôt voor vee Lenang Toepang Beroe.

Voor deze fokkerij werden ingevoerd 2 bokken, 12 geiten en een boklam.

Geboren werden 104 Etawahlammeren. Gestorven zijn 79 lammeren.

Begin 1931 waren aanwezig 27 bokken, 95 geiten en 48 lammeren; eind 1931 bedroeg dit aantal 21 bokken, 88 geiten en 92 lammeren.

Manado. Door een Arabier werden 15 Bengaalsche geiten van Soerabaja te Gorontalo ingevoerd.

De resultaten van de geitenfokkerij met Bengaalsche bokken in de onderafdeeling Paloe zijn zeer bevredigend. Gekruiste bokken werden gecastreerd en verkocht.

Provincie Oost-Java. Met het oog op de goede resultaten, welke door kruising met het Etawahras verkregen kunnen worden, is de veeartsenijkundige dienst begonnen de bevolking ter zake voor te lichten en geldelijk te steunen bij het aanschaffen van fokmateriaal.

Daartoe werden in de veeartsenijkundige afdeeling **Malang** voor het regentschap Loemadjang 20 Etawah-bokken en -geiten en voor Bangil 2 bokken verstrekt.

Op **Madoera** komt voornamelijk de kleine Inlandsche geit voor. Daarnaast worden Etawah-geiten aangekocht. Laatstgenoemd ras begint meer en meer veld te winnen. Door jaarlijkse tentoonstellingen wordt getracht de lust tot het houden van Etawahgeiten aan te wakkeren, naar het zich laat aanzien met succes.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Djember** werden in verslagjaar 5 bokken en 4 geiten van Bengaalsch ras in het veeartsenijkundig district Bondowoso geplaatst en 2 bokken verstrekt aan kleinlandbouwers in het veeartsenijkundig district Djember.

In de veeartsenijkundige afdeeling **Kediri** heeft de geiten-teelt niet veel te beteekenen. Het houden van groote koppels komt zelden voor, hetgeen verband houdt met de beplanting der sawah's. In enkele armere onderdistricten wordt wat meer aan deze teelt gedaan, aangezien de geit daar het slachtdier bij uitnemendheid vormt. Verbetering van den geitenstapel met Bengaalsche bokken en geiten heeft op enkele plaatsen ingang gevonden.

In het veeartsenijkundig district Blitar, waar aan het fokken van Bengaalsche geiten vroeger veel werd gedaan, is deze teelt belangrijk achteruitgegaan. Gepoogd wordt hierin verbetering te brengen.

Soerakarta. In de regentschappen Wonogiri en Klaten zijn reeds vanaf 1925 Etawah-bokken en -geiten aan de bevolking verstrekt. Ook zijn enkele aanwezig binnen het areaal der M.N. suikerfabrieken.

Het succes was nimmer groot, behalve waar deze fokdieren aan particulieren werden uitgegeven, die in de gelegenheid waren er individueele zorg aan te besteden.

Jogjakarta In de regentschappen Goenoengkidoel, Koelon Progo en Jogjakarta zijn enkele volbloed Etawah-bokken en -geiten aanwezig; gekruiste afstammelingen van deze bokken komen verspreid voor.

Provincie Midden-Java. Er is veel belangstelling voor de verbetering van den geitenstapel. Daarom valt het te betreuren, dat dekbokken van het Etawahras lang niet in voldoende aantal te krijgen zijn. Zooveel mogelijk werd door plaatselijken aankoop in de behoefte aan dekbokken voorzien.

Pati (Koedoes). Door de Koedoesche veevereniging werden in het regentschap Japara 19 gekruiste Etawahbokken en 2 geiten en in het regentschap Koedoes 20 bokken verstrekt.

Semarang. In het district Mranggen, regentschap Demak, werden reeds in 1930 door de Koedoesche veevereniging 25 gekruiste Etawahbokken en 14 gekruiste Etawahgeiten aan verschillende liefhebbers verkocht, te betalen in 2 jaarlijksche termijnen. In 1931 werden in het onderdistrict Mranggen 20 gekruiste Etawahbokken verstrekt.

Magelang. In de districten Bringsoerat en Kaloran werden in 1930 10 volbloed Etawahbokken geplaatst. In verslagjaar werden in het onderdistrict Kraggan 4 bokken afkomstig van de Gouvernementsfokkerij op het eiland Soembawa gestationeerd.

In het onderdistrict Kedjadjar regentschap Wonosobo werden 30 gekruiste Etawahbokken afkomstig van Kaligesing (Poerworedjo) uitgegeven.

Poerwokerto. Vooral in het regentschap Bandjarnegara is de geitenhouderij van groot belang. Er bestaat een aanzienlijke uitvoer naar Pekalongan, Tegal en andere plaatsen. Op het einde van verslagjaar waren in het regentschap Bandjarnegara 151 dekbokken, in Karanganyar 20 dekbokken aanwezig. In het regentschap Poerbolinggo werd in het afgelopen jaar begonnen met verbetering van den geitenstapel; door bemiddeling van den Indisch veearts te Poerworedjo werden voor dit regentschap 4 bokken en 17 geiten te Kaligesing aangekocht.

Pekalongan. De geitenfokkerij is in dezen ambtskring van groot belang. Hoofdzakelijk wordt gefokt voor de slacht, welke in dit ressort buitengewoon groot is (alleen aan de abattoirs werden 54422 geiten geslacht).

Tegal. Voor het regentschap Brebes werden 10 Etawah-dekbokken aangekocht, waarvan 1 gestorven is.

Provincie West-Java.

Cheribon. Van twee door het regentschap Cheribon aangekochte volbloed Etawahbokken stierf er een. Een terrein voor een regentschapsgeitenfokkerij werd ingericht op den weg naar Koeningan bij km. 10.

In het regentschap Indramajoe stierven 3 dekbokken; nog 14 bleven beschikbaar.

In het regentschap Madjalengka stierven 2 dekbokken en bleven er 7 over.

Buitenzorg. Etawahbokken staan ter dekking te Adiarsa, Kalidjari en Soekasari (Krawang).

Batavia. Een geitententoonstelling werd op den Passar Gambir gehouden.

Op **Sumatra** is de geitenfokkerij van weinig beteekenis.

In den ambtskring Fort de Kock werden in verslagjaar 2 Etawahbokken, 5 Etawahgeiten en 4 bastaard-geiten aan de bevolking verstrekt. Wegens gebrek aan fokmateriaal kon aan eenige aanvragen uit de ambtskringen Koetaradja, Djambi, Padang en Balige niet worden voldaan.

In het ressort Koetaradja levert de in de Gajo Loeus in 1925 geentameerde fokkerij uitmuntende resultaten.

C. Schapenfokkerij.

De schapenfokkerij is over het algemeen van veel minder beteekenis dan de geitenfokkerij. Wel worden vrijwel overal in Nederlandsch-Indië schapen gehouden. Van een doelbewuste fokkerij, welke goede resultaten afwerpt, is echter slechts bij uitzondering sprake.

In de eerste inspectie-afdeeling verdient de schapenstapel in het Paloeëdal van Midden-Celebes, afdeeling Donggala, vermelding. Hier wordt een goed vetstaartschaap gefokt, dat een gewild handelsobject is.

Op **Java** is de schapenfokkerij voornamelijk in de Preanger van beteekenis; hier vormen de rammengevechten, die een geliefkoosde sport zijn, de aanleiding, dat de bevolking voor deze fokkerij belangstelling heeft.

Ter verbetering van den schapenstapel in het regentschap Bandjarnegara, provincie Midden-Java, werden enkele dekrammen van het Preangerras aangekocht; de resultaten zijn gunstig en de bevolking is met de dieren ingenomen.

D. Varkensfokkerij.

Koepang. De invoer in 1930 van 12 beeren en 10 zeugen van het Veredelde Duitsche landvarkenras heeft weinig resultaten opgeleverd.

Roeteng. Met de in 1928 geïmporteerde rasvarkens van de R. K. Missie te Mataloko gaat het naar wensch. In verslagjaar werd een Groot-Yorkshire-beer van het Proefstation voor Kleinveeteelt aangekocht voor bloedverversching.

Waingapoe. Besloten werd tot opheffing van de Landchapsfokkerij van Veredelde Duitsche landvarkens en Yorkshires.

Singaradja. Om de bevolking te helpen met het onvruchtbaar maken van overtollige vrouwelijke varkens, zoodat ook deze beter vetgemest zullen kunnen worden, werden ook in verslagjaar demonstraties gegeven van het castreren van vrouwelijke biggen. Aan enkele personen werd deze kunstbewerking geleerd.

Manado. Met de Veredelde Duitsche landvarkens, die het vorige jaar in de kolonie in de onderafdeeling Tompasso werden ingevoerd, gaat het minder goed, mogelijk tengevolge van onvoldoende verzorging. Door een particulier te Ranotongkar werden 3 zeugen en 1 beer van het Veredeld Duitsch landvarkenras en 3 zeugen en 1 beer van het Groot Yorkshire-ras ingevoerd. Deze dieren zijn afkomstig van het Proefstation voor Kleinveeteelt. Van dit proefstation werd mede ontvangen 1 Groot Yorkshire beer voor het Apostolisch Vicariaat te Amoe-rang. De fokkerij van Veredelde Duitsche landvarkens op de kolonie van het Leger des Heils te Kalawara is als mislukt te beschouwen.

Op **Java** wordt deze fokkerij, behalve door Chineezzen, meer en meer door Europeanen gedreven. Het jaar 1931 beteekent echter voor de fokkers een groote teleurstelling, daar door de geweldige prijsdaling en moeilijke verkoopbaarheid vrijwel geen winst werd gemaakt.

Met de kruising met uitheemsche rassen werd voortgegaan, terwijl deze op verschillende plaatsen in reine teelt gefokt worden.

Teloekbetoeng. Op de kolonie van het I.E.V. „de Giesting” wordt de varkensfokkerij intensief uitgeoefend.

Benkoelen. Op een enkele plaats wordt gekruist met Veredelde Duitsche landvarkens.

Padang Sidempoean (Sibolga). Van zeer groot belang is de varkensfokkerij op het eiland Nias. In 1929 werden op kosten der plaatselijke fondsen Yorkshires en Veredelde Duitsche landvarkens, afkomstig van het Gouvernements Proefstation voor Kleinveeteelt te Buitenzorg, geïmporteerd en wel 11 beeren en 3 zeugen. Successievelijk stierven 3 beeren (1930 en 1931). Met de overgebleven dieren gaat het naar wensch.

In Zuid-Nias gaat de vermenging met Europeesch bloed beter dan in Noord-Nias. De slechtere resultaten in Noord-Nias zijn waarschijnlijk te wijten aan verkeerde stationneering en te hoog dekgeld, waarin verandering zal worden gebracht.

Met de volbloedfokkerij te Telok Dalam ging het naar wensch, die te Goenoeng Sitoli gaf te weinig resultaten.

Medan. De fokkerij te Pematang Raja had belang voor de bevolking door het dekken van zeugen op de fokkerij en het verstrekken van volbloedbeeren van het Veredeld Duitsch landvarkenras.

De volbloedfokkerij van Si Moeda te Tjongkok was een teleurstelling door biggensterfte, onvruchtbaarheid der zeugen en sterven van den beer. Hierbij speelden te koude stallen en het gure klimaat een rol. Het restant van de fokkerij ging in deelwinning naar Pematang Raja over.

E. Pluimveeteelt.

Overal in den archipel wordt pluimvee gehouden. De belangstelling voor rationeele pluimveehouderij en verbetering van den pluimveestapel blijft onder de Inlandsche bevolking echter gering. Behalve andere factoren, is hieraan de pseudo-vogelpest, die ook in 1931 wederom veelvuldig voorkwam, niet vreemd.

De eendenfokkerij is in verschillende streken van groote beteekenis en vormt voor menigen Inlander en Chinees een hoofdmiddel van bestaan. Tot deze streken behooren de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, de eilanden Bali en Lombok, de sawahstreken van Pekalongan, Tegal, Cheribon, Batavia, Serang,

Zuid- en Noord-Banjoemas. Ook op **Sumatra** bestaat belangstelling voor de eendenfokkerij, voornamelijk in de waterrijke omstreken van Padang en Painan, in de sawahstreken van den amtskring Fort de Kock, in de kustgebieden van Noord- en Oost-Atjeh en in de omgeving van Belawan Deli en Bengkalis.

Van Lombok werden in verslagjaar 3300.300 eendeneieren ter waarde van f 115.512 uitgevoerd. Het aantal van Bali uitgevoerde eendeneieren bedroeg 3.038.366 stuks.

Gouvernements Proefstation voor Pluimveeteelt.

Gebouwen. Nieuwbouw had alleen plaats ten behoeve van den door den pluimveebond georganiseerden en onder toezicht van den leider van het proefstation staanden „Eersten Nederlandsch-Indischen Legwedstrijd“, voor welchen wedstrijd, die op 1 December 1931 aanving en een jaar duurt, 69 hennen, toebehoorende aan 9 inzenders, werden ingeschreven.

Dieren. Met de contrôle en selectie der aanwezige hoenders werd voortgegaan. Hierbij werd als doel gesteld door selectie stammen te verkrijgen, die onder tropische omstandigheden de vereischte nut-eigenschappen bezitten.

Evenals de hoenders werden de loopeenden individueel op den leg gecontroleerd. Zoowel onder de uit de omgeving van Pekalongan afkomstige als bij de op het proefstation uit de eerstgenoemde geboren dieren werd een aantal goed tot uitmuntend leggende exemplaren aangetroffen. Het ligt in de bedoeling te trachten door selectie te geraken tot een stam van hoog-productieve eenden van dit nationale ras en fokmateriaal van dezen stam aan de bevolking te verstrekken.

De in 1930 gefokte Barnevelder x Kedoe- en Rhode Island Red x Kedoe-hennen werden respectievelijk met Barnevelder en Rhode Island Red hanen teruggekruist. Van de verkregen producten had een gedeelte geheel het uiterlijk van Barnevelder, resp. Rhode Island Red. Deze kruisingen hebben als doel na te gaan of langs dezen weg een snel verloopende verbetering van de eierproductie, meer in het bijzonder van het eigewicht, van het inheemsche hoen tot stand gebracht kan worden met behoud van de sterkere constitutie van het laatstgenoemde ras.

De vermeerdering van het aantal hoenders werd in hoofdzaak door aanfok verkregen. In totaal werden 1435 kuikens geboren.

De **gezondheidstoestand** van den hoenderstapel liet veel te wenschen over. Coccidiosis, worminfecties en chronische eileider-ontsteking kwamen veelvuldig voor. Met de loopeenden ging het beter.

Proefnemingen.

Waar de bestaansmogelijkheid van het pluimveebedrijf hiertelende voor een zeer belangrijk deel afhankelijk is van de mogelijkheid om billijk en goed opfok- en legmeel te kunnen samenstellen, werden in deze richting proeven genomen.

De opfokmeel-proeven hebben tot resultaat gehad, dat bij toediening van een voor een belangrijk deel uit inheemse producten samengesteld meelmengsel ongeveer dezelfde mate van groei werd waargenomen als wanneer een Hollandsch opfokmeel van erkend goede reputatie werd gevoerd. Het zelf gemaakte meelmengsel is echter nog te duur, reden waarom de proeven worden voortgezet.

Op 30 October ving een legmeel-proef aan, die tot 4 Maart 1932 duurt en waarvan de uitkomsten ultimo December niet onbevredigend waren.

Ter bestrijding van ingewandsparasieten werd, naast het dubbel-rennen-systeem de gaashoden bij de huisvesting van oudere kuikens (3-6 maanden) en legrijpe hennen in toepassing gebracht. Vooralsnog gebieden de verkregen resultaten tot de grootst mogelijk reserve.

Verder werden broedproeven genomen, waarbij de resultaten verkregen bij een iets hogere broedtemperatuur of bij een hooger en vochtigheidsgraad, gesteld werden tegenover die, welke bij een iets lagere broedtemperatuur resp. een lageren vochtigheidsgraad behaald werden. Hiernaast werden gegevens verzameld inzake een mogelijk te leggen verband tusschen den ouderdom van het ei bij den aanvang van het broedproces en de dagperiode, waarin het ei gelegd werd, eenerzijds en het broedresultaat anderzijds.

Uitgaven en inkomsten.

De uitgaven voor het bedrijf (koelieloonen, gebouwen, voeder, licht, water en diversen) bedroegen f 14288.65 en voor het kantoor f 642.01; alzoo in totaal f 14930.66.

De inkomsten uit den verkoop van consumptie-eieren, fokmateriaal, slachtdieren enz. bedroegen in totaal f 2178.29.

HANDEL.

In de bijlagen XVIa en XVIb treft men eene opgave aan van de vee-, vleesch- en huidenprijzen in de verschillende streken van Nederlandsch-Indië, terwijl bijlage XV een overzicht geeft van het op de veepassars aangebracht vee.

De in het jaar 1930 aanmerkelijk gedaalde marktprijzen van paarden, slachtvee, huiden en vleesch, liepen in 1931 nog meer terug, waarbij het verschijnsel werd waargenomen, dat de veeprijzen des te meer daalden naar mate de uitvoerhandel van een bepaalde streek vóór den aanvang der economische depressie van meer beteekenis was.

Op Savoe b.v., van waaruit reeds sedert tal van jaren geen of weinig vee wordt verscheept, bleven in den binnenlandschen veehandel de oude prijzen gehandhaafd. Op Soemba daarentegen, waar in 1928 voor een buffel gemiddeld f 50.— — f 60.— werd betaald, daalde de prijs van een buffel tot $\pm$ f 5.—. Het aantal uit Soemba uitgevoerde buffels, dat in 1928 nog $\pm$ 1300 bedroeg, is in 1931 tot 414 teruggelopen.

De uitvoer van runderen van Bali, welke in 1930 minder dan de helft van die in het jaar 1929, (n.l. 14265 stuks) bedroeg, steeg weliswaar in 1931 tot 17108 dieren, de waarde hiervan was echter slechts f 762.267 tegen f 1.058.668 in 1930.

Het aantal van Bali uitgevoerde varkens was in het jaar 1929 160.770; in 1930 daalde de uitvoer tot 135.779, terwijl hij in 1931 109.866 bedroeg. De waarde der uitgevoerde varkens liep in gemelde jaren terug van f 3.536.960 naar f 2.573.148 resp. f 1.177.508.

De paardenhandel op de eilanden Soemba en Soembawa heeft vrijwel niets meer te beteekenen, als gevolg van de omstandigheid dat voor die dieren op Java nagenoeg geen afzet bestaat.

Hoewel de K.P.M. hare vrachtprijzen van vee in den loop van het jaar 1931 heeft verlaagd, bleek dit weinig invloed op den handel te hebben, aangezien die vracht onder de gegeven omstandigheden tóch nog te hoog is. Zoo moest voor vervoer van een buffel van Bima naar Tandjoeng Priok op ultimo 1931 f 25.— betaald worden, waardoor concurrentie met het Javavee onmogelijk wordt.

De veehandel op Java kenmerkte zich door geringe kooplust en lage prijzen. Hoewel het aanbod op de verschillende veepassars bijna geen verschil vertoonde met dat in het jaar

1930, werd toch aanmerkelijk minder vee verhandeld dan in vorige jaren.

De veebeweging op Java vanuit het westelijke gedeelte van Oost-Java (residentie Madioen) en vooral uit Midden-Java naar West-Java bleef vrij levendig. Zoo werden uit de ambtskringen Magelang en Poerwokerto 23647 runderen en 2970 buffels per trein uitgevoerd. Het aantal dieren, dat langs den openbaren weg van Midden- naar West-Java gedreven wordt, is niet bekend; toch worden zeker duizenden stuks vee op deze wijze vervoerd.

Op Sumatra is de invoer van slachtvee van uit de Kleine Soenda-eilanden in verband met de verminderde vraag sterk achteruit gegaan. Hij had alleen nog plaats in Zuid-Sumatra. De invoer van paarden, runderen en buffels uit West-Java in Zuid-Sumatra is eveneens aanmerkelijk verminderd. De uitvoer van varkens van Sumatra's Oostkust naar den overwal is zoo goed als verdwenen.

De vee prijzen zijn in de verschillende streken van Sumatra niet in gelijke mate gedaald. De hoogste prijzen werden in het gewest Palembang betaald, terwijl in de Padangsche Bovenlanden de waardedaling circa 40% bedroeg.

De **vleeschprijzen** zijn in verslagjaar belangrijk gedaald, echter lang niet in die mate als de vee prijzen.

De **prijzen van huiden** gingen eveneens belangrijk achteruit. Volgens opgave van huidenexporteurs bereikten de huidenprijzen een zóó laag peil, als in jaren niet gekend is. Zoo werden te Semarang voor runderhuiden (droog, 1e kwaliteit) slechts f 40.— tot f 71.— betaald, terwijl in 1929 dezelfde soort huiden nog f 192.50 per pikol opbracht.

Buitenzorg, November 1932.

*Het Hoofd van den Burgerlijken
Veeartsenijkundigen Dienst,*

J. KOK.

BIJLAGEN

DISPERPUSIP JATIM

Bijlage I.

Sterkte van den veestapel op Java

Ambtskringen	Residenties	Paarden	
		1930	1931
Pamekasan	West- en Oost-Madoera	12 289	11 440
Djember	Bondowoso en Djember	23 002	22 113
Malang	Malang, Pasoeroean en Probolinggo	24 312	24 736
Soerabaja	Soerabaja en Grisee	8 706	8 184
Kediri	Kediri, Modjokerto en Blitar	13 848	13 944
Madioen	Madioen, Bodjonegoro en Ponorogo	13 477	12 891
Soerakarta	Soerakarta en Blaten	22 022	21 787
Jogjakarta	Jogjakarta	5 348	5 424
Pati	Koedoes, Rembang en Blora	12 325	7 833
Semarang	Semarang	7 631	11 320
Magelang	Wonosobo, Kedoe en Bagelen	13 733	12 875
Poerwokerto	Noord- en Zuid-Banjoemas	8 124	9 074
Pekalongan	Pekalongan	6 087	5 620
Tegal	Tegal	4 271	4 401
Cheribon	Cheribon en Indramajoe	5 873	6 000
Bandoeng	Oost- en Midden-Priangan	23 989	25 810
Soekaboemi	West-Priangan	8 637	8 909
Buitenzorg	Buitenzorg en Krawang	11 943	11 840
Batavia	Batavia	15 560	16 974
Serang	Bantam	8 547	9 012
	Totaal	249 724	250 187

en Madoera ultimo 1931.

Runderen		Buffels		Toelichtingen
1930	1931	1930	1931	
657 818	673 517	16 776	17 787	
475 133	502 368	19 314	19 984	
536 195	526 489	9 206	7 446	
149 753	158 967	61 423	59 186	
352 396	360 685	115 299	113 043	
421 444	446 121	205 198	204 622	
292 143	304 935	171 846	172 583	
158 549	158 131	41 609	42 508	
213 575	192 357	279 626	176 937	
73 704	97 366	37 737	143 405	
133 186	111 901	92 074	70 889	
85 573	105 566	73 273	77 912	
16 290	15 751	87 601	86 042	
14 831	14 970	85 622	86 846	
1 910	2 512	146 122	170 283	
25 213	30 441	149 983	152 448	
1 605	1 620	62 016	75 910	
29 543	36 175	195 051	232 250	
13 343	14 811	123 820	154 062	
864	989	150 890	184 880	
3 653 068	3 755 672	2 124 486	2 258 022	

Bijlage II.

Sterkte van den Veestapel in

Ambtskringen	Gewesten	Paarden	
		1930	1931
Koepang	Timor en Onderh.	59 482	59 463
Roeteng		27 888	28 680
Waingapoe		29 336	29 204
Raba		37 699	38 171
Soembawabesar		38 626	39 999
Singaradja	Bali en Lombok	7 163	7 150
Mataram		16 159	16 304
Makassar		146 856	60 787
Watampone	Celebes en Onderh.	—	95 911
Manado	Manado	25 617	26 700
Bandjarmasin	Z. en O. afd. v. Borneo	831	614
	Westerafd. v. Borneo ...	118	75
Teloekbetoeng	Lampongsche Distr.	563	518
Benkoelen	Benkoelen	689	612
Padang	Sumatra's Westkust	6 552	6 044
Fort de Kock		7 407	7 335
Padang Sidempoean	Tapanoeli	3 227	2 732
Balige		14 639	14 717
Koetaradja	Atjeh en Onderh.	2 156	2 135
Medan	Sumatra's Oostkust	5 848	5 937
	Riouw en Onderh.	42	30
	Palembang	531	405
Palembang	Bangka en Onderh.	60	65
	Billiton	—	—
Djambi	Djambi	144	104
	Totaal	431 633	443 692

in de Buitengewesten ultimo 1931.

Runderen		Buffels		Opmerkingen
1930	1931	1930	1931	
7 323	7 580	89 003	84 535	
3 453	3 834	27 061	27 419	
10 207	11 693	22 685	23 895	
163	185	64 417	67 243	
1 390	1 524	58 282	55 101	
235 891	250 577	16 512	17 393	
120 861	120 000	63 237	63 576	
6 425	5 457	399 385	223 116	
—	1 943	—	202 844	
98 394	100 948	23 257	22 796	
12 865	13 251	34 801	32 661	
9 409	11 394	344	354	
9 236	6 486	10 759	12 670	
17 329	16 047	19 523	22 089	
60 720	61 411	20 582	31 184	
44 357	49 366	52 096	50 278	
28 603	30 328	34 145	33 888	
23 440	26 650	35 392	37 616	
156 133	143 728	80 413	86 631	
18 595	27 592	37 218	39 625	
3 225	2 927	2 629	2 506	
37 953	34 904	31 986	31 354	
1 435	1 232	530	522	
371	615	28	35	
4 134	4 041	19 158	19 420	
911 912	930 786	1 152 443	1 188 751	

Bijlage III.

Besmettelijke veeziekten gedurende 1931 (Stbl. 1912 No. 435, 1919 No. 12)

Ambtskringen	Pestis bovina					Anthrax			
	a.					b.			
	1930	1931				1930			
	(a)	R.	B.	G/S	V.	(a)	R.	B.	C
Pamekasan	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Djember	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malang	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soerabaja	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kediri	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Madioen	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Soerakarta	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jogjakarta	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pati	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Semarang	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magelang	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poerwokerto	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pekalongan	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tegal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cheribon	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Bandoeng	—	—	—	—	—	—	—	24	—
Soekaboemi	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Buitenzorg	—	—	—	—	—	108	7	36	—
Batavia	—	—	—	—	—	170	3	30	—
Serang	—	—	—	—	—	5	—	59	—
Totaal	—	—	—	—	—	286	10	150	—

(a) = alle vee.

R = runderen; B = buffels; G/S = geiten en schapen;

V = varkens; P = paarden.

120, 1915 No. 302, 1917 No. 45 en 1924 No. 384) op Java en Madoera.

				Septichaemia epizoötica pluriformis					Aphthae epizoöticae				
				c.					d.				
1931				1930	1931				1930	1931			
G/S	V.	P.	(a)		R.	B.	G/S	V.		(a)	R.	B.	G/S
—	—	—	—	—	—	—	—	—	329	2 422	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 005	1 031	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	172	—	612	2 041	8	—	—
—	—	—	—	29	—	—	—	1	137	3 952	110	—	46
—	—	—	—	—	—	—	—	—	705	2 361	199	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	647	1 063	229	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 465	441	53	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	951	5 388	96	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	255	1 243	722	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	333	150	349	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	159	228	11	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	40	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	—	1 173	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	69	—	—
—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—
—	—	1	—	5	—	13	—	—	2 176	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	201	—	—	37	—	—	—	—
1	—	5	—	138	21	225	—	4	439	1 659	270	—	248
—	—	—	—	109	—	7	—	131	1 208	—	—	—	—
—	—	4	—	136	—	162	—	—	39	—	—	—	—
1	—	10	—	420	21	709	—	309	10 606	22 046	3 296	—	294

Bijlage III.

Ambtskringen	Malleus		Saccharomy- cose		Scabiës			
	e.		f.		g.			
	1930	1931	1930	1931	1930	1931		
	P.		P.		(a)	R.	B.	G/S
Pamekasan	6	2	3	—	—	1	—	—
Djember	72	87	—	—	—	—	—	—
Malang	83	51	—	—	—	—	—	—
Soerabaja	91	96	141	146	3	—	2	—
Kediri	35	67	—	—	5	—	—	—
Madioen	4	1	—	—	—	—	—	—
Soerakarta	99	30	—	—	—	—	—	—
Jogjakarta	11	27	1	3	6	—	—	—
Pati	2	—	8	13	—	—	—	—
Semarang	5	3	60	82	—	—	—	—
Magelang	31	4	4	—	—	—	—	—
Poerwokerto	11	19	105	58	5	—	—	—
Pekalongan	53	33	108	86	—	—	—	—
Tegal	38	17	30	16	—	—	—	—
Cheribon	50	63	21	—	2	—	—	1
Bandoeng	115	71	3	—	—	—	—	—
Soekaboemi	15	40	—	—	1	—	—	—
Buitenzorg	61	41	12	115	—	—	19	76
Batavia	155	164	53	—	—	—	—	—
Serang	6	10	5	—	73	—	—	—
Totaal	943	826	557	520	95	1	21	77

(a) = alle vee.

R = runderen; B = buffels; G/S = geiten en schapen;

V = varkens; P = paarden.

		Surra <i>h.</i>							Dourine <i>i.</i>		Piroplasmose <i>j.</i>				
1931				1930	1931					1930	1931	1930	1931		
G/S	V.	P.	(a)	R.	B.	G/S	V.	P.	P.		(a)	R.	B.	G/S	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	8	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	3	7	—	—	—	1	—	—	46	—	—	—	
—	—	1	39	1	—	—	—	15	—	—	2	1	—	—	
—	—	—	11	47	47	—	—	4	—	—	—	—	—	—	
—	—	1	23	141	316	—	—	3	—	—	—	3	8	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	—	—	—	
—	—	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	18	1	117	—	—	52	—	—	2	3	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
—	—	—	34	81	806	—	—	6	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	4	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	9	—	—	
—	—	—	157	—	—	—	—	—	—	—	2	2	6	—	
—	—	—	12	9	—	—	—	—	—	—	22	3	4	—	
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
76	—	2	64	1	424	—	—	160	—	—	9	2	1	—	
—	—	—	82	—	—	—	—	—	—	—	9	316	1	—	
—	—	—	143	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	
77	—	4	627	289	1 715	—	—	240	—	—	126	339	23	—	

Bijlage III.

Ambtskringen	Tuberculose			Rabiës							V.
	k.			l.							
	1930	1931		1930	1931						
	(a)	R.	B.	(a)	Hon den	Kat ten	Apen	R.	B.	G/S	
Pamekasan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Djember	5	12	—	21	11	—	—	—	—	—	—
Malang	—	8	—	3	3	—	—	—	—	—	—
Soerabaja	58	16	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kediri	20	15	—	1	20	—	—	—	—	—	—
Madioen	—	2	—	12	21	—	—	—	—	—	—
Soerakarta	3	—	—	51	13	—	—	—	—	1	—
Jogjakarta	24	27	—	9	4	—	1	—	—	—	—
Pati	11	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Semarang	7	9	—	7	—	2	—	—	—	—	—
Magelang	30	39	—	6	5	—	—	—	—	—	—
Poerwokerto	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pekalongan	14	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tegal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cheribon	2	2	—	1	13	—	—	—	—	—	—
Bandoeng	2	2	—	58	25	2	1	—	—	—	—
Soekaboemi	1	1	—	8	8	1	—	—	—	—	—
Buitenzorg	—	—	—	14	11	—	—	—	—	—	—
Batavia	3	12	—	7	2	—	—	—	—	—	—
Serang	—	—	—	5	9	—	—	—	—	—	—
Totaal	182	170	—	204	146	5	2	—	—	1	—

(a) = alle vee.

R = runderen; B = buffels; G/S = geiten en schapen;

V = varkens; P = paarden.

[illegible]

Bijlage IV.

Besmettelijke veeziekten gedurende 1931 (Stbl. 1912
en 1924 No. 384) in

Ambtskringen	Pestis bovina					Anthrax		
	a.					b.		
	1930	1931				1930		
	(a)	R.	B.	G/S		(a)	R.	B.
Koepang	—	—	—	—		764	5	109
Roeteng	—	—	—	—		—	—	—
Waingapoe	—	—	—	—		6	—	6
Raba	—	—	—	—		168	—	46
Soembawabesar	—	—	—	—		—	—	112
Singaradja	—	—	—	—		—	—	—
Mataram	—	—	—	—		—	18	69
Makassar	—	—	—	—		2 507	2	513
Watampone	—	—	—	—			—	106
Manado	—	—	—	—		—	16	—
Bandjarmasin	—	—	—	—		—	—	—
Telokbetoeng	—	—	—	—		2	—	—
Benkoelen	—	—	—	—		3	18	2
Padang	—	—	—	—		—	—	—
Fort de Kock	—	—	—	—		2	—	—
Padang Siedempoean	—	—	—	—		1 647	—	25
Balige	—	—	—	—		2	—	—
Koetaradja	—	—	—	—		—	—	—
Medan	—	—	—	—		—	—	—
Palembang	—	—	—	—		231	1	101
Djambi	—	—	—	—		—	—	—
Totaal	—	—	—	—	—	5 332	60	1 089

(a) = alle vee.

R = runderen; B = buffels; G/S = geiten en schapen;

V = varkens; P = paarden.

1912
(3) inNo. 435, 1913 No. 210, 1915 No. 302, 1917 No. 45
de Buitengewesten.

B.				Septichaemia epizoötica pluriformis					Aphthae epizoöticae				
				c.					d.				
	1931			1930	1931				1930	1931			
	G/S	V.	P.		R.	B.	G/S.	V.		R.	R.	G/S.	V.
109	9	10	12	216	28	405	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	123	11	28	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	—	143	28	49	—	10	—	—	—	—	—
46	—	—	—	140	—	196	—	—	—	—	—	—	—
112	1	—	92	26	1	9	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
513	—	—	1	3 855	12	1 331	—	444	—	—	—	—	—
106	—	—	22		4	1 174	—	310	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	6	—	1	—
—	—	—	—	28	—	—	—	—	7	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 186	5	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	1 310	51	28	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	6	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	194	114	—	—
25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	10	—	1	18 000	1 608	235	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 873	811	8 511	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	385	—	—	—	—
101	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
089	11	10	127	4 533	84	3 202	—	765	30 066	2 686	8 888	1	—

Bijlage IV.

Ambtskringen	Mallens		Saccharo- mycose		Scabiës				
	e.		f.		g.				
	1930	1931	1930	1931	1930	1931			
	P.		P.		(a)	R.	B.	G/S.	V.
Koepang	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roeteng	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Waingapoe	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raba	22	15	—	—	—	—	—	—	—
Soembawabesar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Singaradja	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mataram	11	—	—	—	—	—	—	—	—
Makassar	203	0	—	5	—	—	—	61	—
Watampone	—	53	26	12	—	—	—	225	—
Manado	120	102	—	—	34	—	—	—	—
Bandjarmasin	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Telokbetoeng	1	—	—	3	—	—	—	2	—
Benkoelen	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Padang	27	30	—	—	18	—	—	15	—
Fort de Kock	14	8	—	—	—	—	—	—	—
Padang Sidenpoean	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Balige	—	—	—	—	24	—	21	—	—
Koetaradja	—	—	—	—	—	—	—	35	1
Medan	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Palembang	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Djambi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	414	277	26	20	76	—	21	338	1

(a) = alle vee.

R = runderen; B = buffels; G/S = geiten en schapen;

V = varkens; P = paarden.

	Surra <i>h.</i>						Dourine <i>f.</i>		Piroplasmose <i>f.</i>			
	1930	1931					1930	1931	1930	1931		
	P.	(a)	R.	B.	G/S.	V.	P.		(a)	R.	B.	G/S.
—		2	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—
—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—		19	—	2	—	—	28	—	—	—	—	—
—		91	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—		—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—
—		—	—	2	—	—	46	—	—	—	—	—
—		92	—	1	—	—	18	—	—	—	—	—
—		12	—	10	—	—	33	—	—	—	—	—
—		21	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—		12	1	13	—	—	—	—	2	—	—	—
—		39	2	10	—	—	5	—	2	—	—	—
—		28	20	65	—	—	4	—	6	—	—	—
—		469	17	7	—	—	23	—	1	1	—	—
—		74	—	29	—	—	42	—	—	—	—	—
—		289	8	240	—	—	14	—	1	—	—	—
3		112	18	58	—	—	33	—	—	—	—	—
—		21	15	17	—	—	2	—	3	—	—	—
—		15	—	97	—	—	—	—	76	—	—	—
—		—	—	496	—	—	—	—	—	—	—	—
3		1 296	85	1 048	—	—	264	—	91	1	—	—

Bijlage IV.

Ambtskringen	Tuberculose			Rabiës						
	<i>k.</i>			<i>l.</i>						
	1930	1931		1930	1931					
	(a)	R	B.	(a)	Hon- den	Kat- ten	Apes	R.	B.	G/S
Koepang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roeteng	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waingapoe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soembawabesar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Singaradja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mataram	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Makassar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Watampone	—	—	—	34	31	—	—	—	—	—
Manado	—	—	—	2	10	—	—	—	—	1
Bandjarmasin	5	—	—	5	7	—	—	—	—	—
Telokbetoeng	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Benkoelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Padang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fort de Kock	—	—	—	6	4	—	—	—	—	—
Padang Sidenreng	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—
Baligé	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koetaradja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koetaradja	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—
Medan	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Palembang	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Djambi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	5	6	—	53	59	—	—	1	—	1

(a) = alle vee.

R = runderen; B = buffels; G/S = geiten en schapen;

V = varkens; P = paarden.

Bijlage V.

Opgave van het aantal in 1931 door de Gouvernements- en Provinciale veeartsen verrichte malleïnaties en het bedrag der uitbetaalde schadeloosstelling (§ 5 van Staatsblad 1912 No. 435 sub II F).

Ambtskringen	Aantal verrichte malleïnaties	Reactie ¹⁾			Aantal geconstateerde malleïnatiegevallen	Aantal paarden waarvoor schadeloosstelling is uitbetaald	Uitbetaalde schadeloosstelling
		N.	D.	P.			
Koepang	—	—	—	—	—	—	—
Roefeng	1	—	—	—	—	—	—
Waingapoe	—	—	—	—	—	—	—
Raba	1 591	1 571	2	18	15	10	f 117.50
Soembawabesar	958	953	5	—	—	—	—
Singaradja	—	—	—	—	—	—	—
Mataram	146	145	—	1	3	3	" 42.50
Makassar	84	45	10	29	65	49	" 907.50
Watampone	11	10	1	—	53	36	" 272.50
Manado	879	844	163	72	102	86	" 2 016.—
Bandjarmasin	—	—	—	—	—	—	—
Pamekasan	—	—	—	—	2	—	—
Djember	—	—	—	—	87	—	—
Malang	—	—	—	—	51	—	—
Soerabaja	3 219	2 893	85	241	96	247	" 6 580.—
Kediri	—	—	—	—	67	—	—
Madioen	—	—	—	—	1	—	—
Soerakarta	548	443	71	34	30	24	" 202.—
Jogjakarta	175	164	3	8	27	16	" 475.—
Pati	—	—	—	—	—	—	—
Semarang	170	169	1	—	3	3	" 80.—
Magelang	207	206	1	—	4	2	" 55.—
Poerwokerto	17	13	2	2	19	17	" 310.—
Pekalongan	68	39	1	28	33	30	" 910.—
Tegal	26	16	—	10	17	5	" 160.—
Transporteeren....	8 100	7 311	345	444	676	528	f 12 128.—

¹⁾ N = negatief; D = dubieus; P = positief.

Ambtskringen	Aantal verrich- te mallesnates	Reactie ¹⁾			Aantal gecon- stateerde mal- leusgevallen	Aantal paarden waardoor schade- loosstelling is uitbetaald	Uitbetaalde schadeloos- stelling
		N.	D.	P.			
<i>Per transport...</i>	8 100	7 311	345	444	676	528	f 12 128.—
Cheribon	181	155	5	21	63	27	" 475.—
Bandoeng	290	200	26	64	71	51	" 1 292.50
Soekaboemi	689	655	11	23	40	34	" 925.—
Buitenzorg	507	480	6	21	41	30	" 530.—
Batavia	192	120	12	60	164	98	" 1 167.50
Serang	162	138	12	12	10	2	" 45.—
Telokbetoeng	1	1	—	—	—	—	—
Benkoelen	524	520	—	4	—	1	" 30.—
Padang	595	486	46	63	30	27	" 642.50
Fort de Kock	206	183	9	10	8	7	" 172.50
Padangsidempoean (Si- bolga)	—	—	—	—	—	—	—
Baligé	5	3	2	—	—	—	—
Koetaradja	2	2	—	—	—	—	—
Medan	57	54	3	—	—	—	—
Palembang	48	40	4	4	—	—	—
Djambi	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	11 559	10 348	481	726	1 103	805	f 17 408.—

¹⁾ N = negatief; D = dubieus; P = positief.

Bijlage VI.

Opgave van het aantal in 1931 door de Gouvernements- Provinciale- en Gemeente-veeartsen verrichte ophthalmotuberculinaties (§ 4 van Stbl. 1912 No. 435 sub II M, zooals deze § gewijzigd en aangevuld is bij Stbl. 1916 No. 715 en Stbl. 1921 No. 197).

Ambtskringen	Aantal verrichte tuberculinaties	Reactie ¹⁾			Aantal geconstateerde gevallen van tuberculose	Aantal door het Gouvernement of de Provincie overgenomen ziekte en verdachte runderen	Uitbetaalde schadevergoedingen	Opbrengst verkochte deelen
		N	D.	P.				
Koepang	—	—	—	—	—	—	—	—
Roeteng	—	—	—	—	—	—	—	—
Waingapoe	—	—	—	—	—	—	—	—
Raba	—	—	—	—	—	—	—	—
Soembawabesar	—	—	—	—	—	—	—	—
Singaradja	—	—	—	—	—	—	—	—
Mataram	—	—	—	—	—	—	—	—
Makassar	71	38	10	23	6	—	—	—
Watampone	62	62	—	—	—	—	—	—
Menado	—	—	—	—	—	—	—	—
Bandjarmasin	163	159	4	—	—	—	—	—
Famekasan	—	—	—	—	—	—	—	—
Djember	—	—	—	—	12	13	f 2 275.—	f 467.50
Malang	—	—	—	—	8	1	" 125.—	" 47.50
Soerabaja	5 272	5 062	133	77	16	8	" 750.—	" 200.—
Kediri	—	—	—	—	15	11	" 1 652.50	" 464.80
Madioen	—	—	—	—	2	1	" 187.50	" 33.—
Soerakarta	725	721	4	—	1	—	—	—
Jogjakarta	868	823	20	25	27	6	" 300.—	" 165.—
Pati	459	438	12	9	10	4	" 370.—	" 92.50
Semarang	2 054	2 042	8	4	9	2	" 270.—	" 96.—
Magelang	861	837	11	13	39	13	" 1 825.—	" 567.37
Poerwokerto	271	268	3	—	—	—	—	—
Transporteeren....	10 806	10 450	205	151	145	59	f 7 755.—	f 2 143.67

¹⁾ N = negatief; D = dubieus; P = positief.

Ambtskringen	Aantal verrichte tuberculinas	Reactie. ¹⁾			Aantal geconstateerde gevallen van tuberculose	Aantal door het Gouvernement of de Provincie overgenomen zieke en verdachte runderen	Uitbetaalde schadeloosstellingen	Opbrengst verkochte deelen
		N.	D.	P.				
<i>Per transport....</i>	10 806	10 450	205	151	145	59	f 7 755 —	f 2 143.67
Pekalongan	311	311	—	—	14	8	" 1 800.—	510.—
Tegal	207	207	—	—	—	—	—	—
Cheribon	149	142	2	5	2	—	—	—
Bandoeng	3 225	3 214	8	3	2	1	250.—	110.24
Soekaboemi	482	476	6	—	1	—	—	—
Buitenzorg	607	556	38	13	—	—	—	—
Batavia	2 050	2 047	3	—	²⁾ 12	—	—	—
Serang	97	94	3	—	—	—	—	—
Teloek-Betoeng ..	14	14	—	—	—	—	—	—
Benkoelen	—	—	—	—	—	—	—	—
Padang	1	1	—	—	—	—	—	—
Fort de Kock	122	122	—	—	—	—	—	—
Padangsidempoean (Sibolga) ..	4	4	—	—	—	—	—	—
Baligé	—	—	—	—	—	—	—	—
Koetaradja	—	—	—	—	—	—	—	—
Medan	—	—	—	—	—	—	—	—
Palembang	—	—	—	—	—	—	—	—
Djambi	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	18 075	17 638	265	172	176	68	f 9 805.—	f 2 753.91

¹⁾ N = negatief; D = dubieus; P = positief.

²⁾ 11 Australische slachtrunderen.

Bijlage VII.

Invoer van vee, honden en andere dieren over zee over het jaar 1931.

Gewesten, Veeartsenijkundige Ambtskringen of Eilanden.	Paarden			Buffels	Runderen			Schapen	Geiten	Varkens	Honden	Andere dieren
	H.	M.	C.		St.	K.	O.					
Serang		1		—	—	—	—	—	—	—	2	13
Batavin	1 609			683	3 103			60	135	26	128	115
Cheribon	64			—	—	—	—	—	—	—	3	—
Pekalongan	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tegal	103	—	—	33	785	160	—	—	—	—	—	—
Semarang	239	—	—	23	—	—	—	—	—	—	15	3
Pembang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Japara	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grissee	—	—	—	—	—	—	—	24	736	—	—	—
Soerabaja	2 063	1	2	119	34 770	366	1 544	590	2 511	15 912	47	—
Madoera	242	23	2	—	—	—	—	—	21	—	—	—
Paseroean	34	—	—	126	580	653	1	—	1	—	—	—
Probolinggo	5	—	—	8	2 162	589	3	1	22	63	—	—
Besoeki	328	1	—	448	6 165	618	2 933	35	1 641	2 077	—	—
Atjeh en Onderh.	2	—	2	37	625	381	5	1	51	587	14	7
Tapanoeli	17	1	—	—	3	1	—	3	41	1 011	9	21
Sum. Westkust ...	1	1	16	632	81	27	—	1	17	1 111	7	27
Benkoelen	7	1	—	10	—	560	—	—	—	5	—	—
Lamp. Distr.	19	3	—	1 574	29	1	302	341	5 265	1 292	1	—
Palembang	26	5	11	—	1	—	1 825	56	1 678	2 478	4	65
Riouw en Onderh.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oostk. v. Sum. ...	—	30	82	186	29	9	—	—	161	2 048	54	20
Banka en Onderh.	—	—	—	5	383	65	2 022	48	629	—	4	—
Billiton	—	—	—	—	52	19	857	4	159	24	1	—
Djambi	—	—	—	21	1	—	477	—	—	128	—	—
Z. en O. afd. v. B. ...	1	2	—	207	2 533	1 140	1 876	1 055	3 311	10 199	7	57
Westerafd. v. B. ...	—	—	—	—	557	63	1 538	30	664	4	—	—
Makassar	11	10	14	2 734	6	4	859	34	63	6 939	10	29
Watampone	5	—	—	691	1	5	—	—	30	—	—	—
Manado	28	1	—	1	98	25	103	9	343	419	3	26
Raba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	—	—
Soembawabesar ...	1	—	—	—	7	—	—	—	15	48	—	—
Lombok	—	—	—	—	7	184	408	—	35	6	—	—
Bali	2	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—
Eiland Timor	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
„ Savoe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Roti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Soemba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Flores	—	—	—	—	22	—	12	—	—	—	—	—

Bijlage VIII.

Uitvoer van vee, honden en andere dieren over zee over het jaar 1931.

Gewesten, Vee- artsenijkundige Ambtskringen of Eilanden.	Paarden.			Buffels	Runderen.			Schapen	Geiten.	Varkens.	Honden.	Andere dieren.
	H.	M.	C.		St.	K.	O.					
Serang		11		1 344	—	—	—	379	5 409	649	1	—
Batavia		62		135		413		14	1 936	593	60	143
Cheribon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Pekalongan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tegal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Semarang	13	6	—	—	24	1	—	21	14	—	3	4
Rembang	—	—	—	—	526	159	115	—	261	—	5	3
Japara	—	—	—	3	705	212	42	—	64	—	—	—
Bodjonegoro	—	—	—	—	78	34	12	—	102	—	—	—
Grissee	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soerabaja	130	4	2	—	109	104	—	123	140	103	—	—
Madoera	59	2	2	781	47 107	2 974	24	2 039	11 051	50	—	—
Pasoeroean	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Probolinggo	3	—	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—
Besoeki	51	8	—	—	—	22	—	10	—	193	—	7
Atjeh en Onderh.	1	—	3	751	334	380	5	1	110	512	17	7
Tapanoeli	5	—	—	—	3	1	—	2	59	1 922	11	5
Sum. Westkust	22	1	5	—	105	12	—	3	11	—	22	32
Benkoelen	—	1	12	—	—	—	—	—	—	—	2	8
Lamp. Distr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	45
Palembang	12	4	11	—	—	—	44	2	3	2	16	57
Riouw en Onderh.	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1 982	—	—
Oostk. v. Sumatra	9	21	87	106	40	—	6	—	187	6 601	21	1 652
Banka en Onderh.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Billiton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Djambi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Z. en O. afd. B.	—	—	—	28	3	4	24	45	154	492	2	2
Westerafd. v. B.	—	—	—	—	64	95	14	—	19	4	—	—
Makassar	12	11	10	2 721	8	—	469	25	1 195	445	6	23
Watampone	5	—	—	691	1	5	—	—	30	—	—	—
Manado	28	3	—	44	421	92	136	471	402	213	2	9
Raba	1 399	—	1	71	—	—	—	—	—	—	—	1
Soembawabesar	947	—	—	90	79	21	—	—	151	—	—	—
Lombok	9	—	—	115	2	—	5417	28	3	8 680	—	—
Bali	357	—	—	408	52	190	16 866	—	1	109 866	—	1
Eiland Timor	—	11	—	35	18	11	127	—	—	14	1	3
„ Savoe		156		—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Roti	—	—	—	—	—	—	—	207	38	—	—	—
„ Soemba	1 462	—	—	414	811	210	—	—	10	1	—	—
„ Flores	104	—	—	118	—	—	—	—	—	4	—	—

Bijlage IX.

Opgave geslacht vee, gewone slacht en noodslacht van Java en Madoera 1930
verstrekkt door het Departement van Financiën, die omtrent sch...

Gewesten.	Gewone slacht 1930 ¹⁾ .						N
	R.	B.	P.	V.	S.	G.	
Bantam	70	16 174	—	1 090	378	2 021	2
Batavia	22 354	12 537	—	50 318	1 561	57 423	
Buitenzorg	3 352	8 233	—	2 582	728	2 015	
Krawang	2 250	6 163	—	1 388	7 916	14 349	
Cheribon	1 607	5 403	62	3 951	22 372	28 634	
Indramajoe	103	1 552	18	883	13 018	15 922	
West-Priangan	3 520	14 902	95	3 496	7 131	7 961	
Midden-Priangan	18 396	15 038	472	12 180	—	—	
Oost-Priangan	1 821	11 619	165	1 820	11 832	11 295	
Pekalongan	1 854	10 701	41	1 602	5 867	53 885	
Tegal	1 720	4 573	6	1 450	402	13 249	
Semarang	19 968	20 628	25	9 285	7 380	36 889	
Koedoes	715	9 694	69	1 338	1 530	8 886	
Rembang	3 211	2 828	13	1 305	2 578	8 122	
Blora	1 142	771	1	759	1 236	11 116	
Noord-Banjoemas	5 025	4 472	8	1 518	8 823	6 422	
Zuid-Banjoemas	5 632	4 002	2	1 104	1 170	4 461	
Wonosobo	12 306	1 276	6	605	968	5 432	
Kedoe	12 337	4 378	24	1 436	16 080	22 381	
Bagelen	2 284	5 733	333	730	7 736	15 097	
Soerabaja	70 096	1 893	1	18 544	4 467	45 859	
Modjokerto	23 277	3 038	3	1 534	1 862	12 415	
Grissee	6 089	1 154	—	222	1 862	18 429	
Bodjonegoro	8 952	1 293	14	951	2 358	10 615	
Madioen	13 950	4 812	22	1 631	1 462	29 702	
Ponorogo	6 205	2 063	32	126	1 933	14 771	
Kediri	12 476	6 616	26	2 431	7 288	18 772	
Blitar	11 132	3 072	18	1 577	318	17 766	
Pasadenan	22 957	131	33	762	2 292	9 177	
Malang	29 504	298	35	2 967	1 592	7 153	
Probolinggo	27 737	399	4	1 406	4 040	8 573	
Bondowoso	22 791	57	1	1 001	—	—	
Djember	47 270	2 523	15	2 346	15 305	28 975	
West-Madoera	18 339	86	2	86	—	—	
Oost-Madoera	17 147	57	1	161	—	—	
Jogjakarta	19 594	—	20	1 707	—	—	
Soerakarta	19 538	17 065	259	3 974	—	—	
Totaal	705 586	—	1 876	140 329	163 485	547 651	

R. = Runderen; B. = Buffels; P. = Paarden.

V. = Varkens; S. = Schapen; G. = Geiten.

¹⁾ en ²⁾ = Verbeterde opgaven van het Departement van Financiën.

loera 30 en 1931. De opgaven van runderen, buffels, paarden en varkens zijn rent hapen en geiten door de Gouvernements- en Provinciale veeartsen.

Noodslacht 1930 ²⁾ .				Gewone slacht 1931.						Noodslacht 1931.		
Ren B	P.	V.		R.	B.	P.	V.	S.	G.	Ren B	P.	V.
21	223	—	46	8900	—	862	307	2 180	148	—	73	
23	1	—	—	23 231	13 477	—	52 094	1 386	72 768	2	—	
15	1	—	—	3 004	8 049	3	2 666	541	2 190	12	—	
19	19	—	—	2 271	6 261	24	1 415	5 814	15 522	32	—	
34	4	3	—	1 717	5 463	29	3 812	20 760	27 635	2	1	—
22	11	9	—	78	1 489	5	925	13 660	16 727	7	3	—
1	13	3	—	3 109	12 726	67	3 549	6 808	7 048	264	5	—
63	3	—	—	21 729	13 489	322	12 703	18 075	7 038	170	1	—
5	26	3	—	12 198	—	112	3 228	19 159	16 107	33	5	—
5	1	—	—	1 714	11 535	21	1 786	3 368	4 329	—	2	—
9	14	1	—	1 949	4 139	6	1 385	1 116	54 422	41	1	—
9	53	—	—	20 581	19 642	12	9 516	7 824	46 952	20	—	—
2	1	—	—	850	8 114	32	1 362	—	—	—	—	—
2	—	—	—	2 808	2 554	7	1 662	5 351	34 095	—	—	—
6	5	—	—	4 123	762	1	920	—	—	6	—	1
1	—	—	8	6 402	4 299	6	399	—	—	—	1	6
2	5	—	—	5 670	3 863	3	303	11 128	14 555	57	—	—
1	4	—	—	9 084	2 091	6	551	—	—	—	—	—
1	30	—	—	12 906	4 120	13	1 532	31 408	42 972	42	—	—
2	2	—	—	2 465	5 201	102	678	—	—	6	—	—
9	3	—	—	70 451	1 807	—	20 706	2 430	43 750	8	—	1
5	1	—	—	19 273	2 230	1	1 563	2 535	13 796	8	1	—
9	—	—	—	5 556	1 104	—	303	2 511	19 044	—	—	—
2	—	—	—	6 949	512	4	955	2 970	13 246	—	—	3
2	1	—	—	11 928	4 265	15	1 806	1 176	28 177	1	—	—
2	1	—	—	4 843	1 290	10	99	2 453	13 717	—	—	—
2	23	—	—	11 800	6 134	17	2 645	6 795	17 002	10	1	—
—	1	—	—	9 291	3 653	8	1 535	635	14 519	2	—	—
—	—	1	—	40 098	674	55	5 135	2 401	6 787	51	1	—
—	14	—	—	25 831	399	2	1 597	1 852	7 201	—	—	—
—	—	—	—	66 072	1 647	9	4 849	8 329	15 505	23	—	3
—	—	—	—	30 013	153	—	277	7 934	11 100	—	—	—
—	—	—	—	18 099	—	14	2 058	—	—	—	—	—
63	1	—	—	—	—	—	—	—	—	219	—	—
11	4	—	—	18 205	14 579	140	4 061	—	—	3	—	—
599	28	54	—	658 969	—	1 046	150 997	192 710	587 403	1 166	22	87

Bijlage X.

Opgave geslacht vee, gewone slacht en noodslacht van de Buitengewesten 1930 en 1931.
De opgaven van Runderen, Buffels, Paarden en Varkens zijn verstrekt door het Departement van Financiën, die omtrent Schapen en Geiten door de Gouvernements veeartsen.

Gewesten.	Gewone slacht 1930 ¹⁾ .						Noodslacht 1930 ²⁾ .			Gewone slacht 1931.						Noodslacht 1931.		
	R.	B.	P.	V.	S.	G.	R en B	P.	V.	R.	B.	P.	V.	S.	G.	R en B	P.	V.
Sumatra's Westkust ...	22 699	16 383	857	3 597	161	2 953	381	—	—	26 588	15 140	570	3 527	163	2 922	347	—	—
Tapanoeli	4 616	4 969	2 708	49 415	—	—	232	84	159	4 435	4 873	2 279	47 129	—	—	216	59	67
Benkoelen	2 369	906	—	804	7	—	262	—	—	2 195	1 269	—	809	6	125	237	—	6
Lampongsche Distr.	2 482	2 065	—	2 602	233	2 042	107	—	—	2 034	1 560	—	2 234	274	2 258	85	—	—
Palembang	8 646	2 135	—	13 568	680	2 960	294	—	—	6 817	2 114	—	11 444	197	2 711	467	—	152
Djambi	1 110	1 339	—	3 082	—	87	52	—	—	775	1 167	—	2 817	5	62	50	—	7
Oostkust v. Sumatra ...	19 203	6 833	—	99 353	245	13 601	600	—	332	15 450	7 177	—	104 953	84	12 726	697	—	319
Atjeh en Onderh.	11 127	1 763	—	8 871	472	3 582	126	—	—	9 988	1 585	—	9 113	416	3 937	114	—	5
Riouw en Onderh.	72	—	—	1 641	—	—	—	—	24	89	—	—	7 563	—	—	—	—	25
Bangka en Onderh.	2 673	87	—	18 750	—	21	—	—	—	2 803	62	—	18 581	—	18	—	—	—
Billiton	701	—	—	3 870	—	—	—	—	—	651	—	—	4 233	—	—	—	—	—
Westerafd. van Borneo	2 573	—	—	19 706	—	—	—	1	23	2 012	—	—	21 855	—	—	9	—	42
Z.- en O. afd. v. Borneo	11 371	—	—	10 348	501	2 025	37	—	10	8 971	—	—	11 512	533	2 086	61	—	8
Manado	3 961	117	284	21 508	1 663	9 830	144	4	20	3 511 ²⁾	—	223	19 633	1775	12 271	71	5	—
Celebes en Onderh. ...	753	12 002	300	9 054	—	—	—	—	—	675	9 436	218	8 228	311	5 294	—	—	—
Molukken	978	—	—	2 400	2 145	3 802	18	—	7	926	—	—	2 320	—	—	12	—	22
Timor en Onderh.	1 490	—	—	1 976	31	6 675	5	—	—	1 071	—	8	2 003	2 615	16 108	12	—	—
Bali en Lombok	16 730	5 453	40	77 785	192	2 660	131	—	17	13 879	4 149	14	90 509	63	1 412	213	—	26
Totaal	167 696	—	4 189	354 333	6 334	50 413	2 390	89	592	151 402	—	3 312	368 463	6 442	61 930	2 591	64	679

¹⁾ en ²⁾ Verbeterde opgaven v/h Departement van Financiën.

²⁾ Niet gespecificeerd opgegeven; gewone- en noodslacht.

Bijlage XIa.

Uitvoer van runder- en buffelhuiden van Java en Madoera over het jaar 1931 en van de Buitengewesten over het jaar 1930.

Bestemmingen.	Aantal stuks.	Gewicht in kg.	Waarde in guldens.
Buffelhuiden.			
<i>Java en Madoera 1931.</i>			
Nederland	121 667	1 370 402	1 158 400
Groot-Brittannië	1 250	13 004	10 988
Duitschland	1 450	14 389	12 157
Frankrijk	20 700	202 283	171 032
idem V. O.	600	6 822	5 321
België en Luxemburg	800	8 895	7 518
Italië	16 383	131 944	111 565
Spanje	7 650	97 624	82 571
Balkanstaten	14 652	116 636	98 586
Europeesch-Turkije	2 500	29 045	14 559
V. S. N. Amerika Atl. kust	1 050	17 572	14 849
Port Said V. O.	10 900	103 102	87 166
Totaal	199 602	2 111 218	1 774 712
Buffelhuiden.			
<i>Buitengewesten 1930.</i>			
Nederland	43 703	561 622	495 820
idem V. O.	832	8 836	7 630
Groot-Brittannië	753	10 063	8 932
Duitschland	300	2 895	2 436
idem V. O.	705	6 928	5 848
Frankrijk	3 600	37 810	33 395
idem V. O.	1 491	17 999	15 479
België en Luxemburg	100	1 494	1 258
Italië	1 450	14 611	12 418
Spanje	2 250	31 843	27 753
Balkanstaten	1 425	12 761	10 755
Europeesch-Turkije	1 750	22 129	19 011
Penang	291	4 092	3 618
Singapore	234	3 306	2 792
Hongkong	360	5 052	4 275
Totaal	59 244	741 441	651 420

Bestemmingen.	Aantal stuks.	Gewicht in k.g.	Waarde in guldens.
Runderhuiden.			
<i>Java en Madoera 1931.</i>			
Nederland	319 870	1 442 889	1 935 466
idem V. O.	5 981	32 925	44 201
Duitschland	34 600	221 368	296 784
Frankrijk	37 620	141 071	189 414
België en Luxemburg	5 120	20 014	26 879
Italië	33 020	219 300	294 619
idem V. O.	1 400	11 348	15 221
Spanje	1 500	4 921	6 574
V. S. N. Amerika Atl. kust	2 900	17 195	23 083
Totaal	442 011	2 111 021	2 832 241
Runderhuiden.			
<i>Buitengewesten 1930.</i>			
Nederland	3 291	17 563	22 080
Frankrijk	213	1 073	1 367
Singapore	6 352	50 590	64 625
Hongkong	450	3 400	3 520
Australië	100	849	1 105
Onbekend	141	851	1 128
Totaal	10 547	74 326	93 825
Andere dieren.			
<i>Java en Madoera 1931.</i>			
Duitschland	—	369	1 189
Hongkong	—	1 583	1 907
Australië	—	4 069	4 622
Totaal	—	6 021	7 718
Andere dieren.			
<i>Buitengewesten 1930.</i>			
Nederland	—	844	1 434
Duitschland	—	866	1 352
Singapore	—	19 670	8 261
Hongkong	—	18 890	3 780
Australië	—	2 107	5 502
Totaal	—	42 377	20 329

Bijlage XIb.

**Uitvoer van vellen van Java en Madoera over het jaar 1931
en van de Buitengewesten over 1930.**

Bestemmingen.	Aantal stuks.	Gewichten, in kg.	Waarde in guldens.
Geite- en bokkevellen.			
<i>Java en Madoera 1931.</i>			
Nederland	91 675	33 477	29 744
Groot-Brittannië	7 250	2 120	8 169
Frankrijk	156 000	53 626	208 251
België en Luxemburg	7 200	2 476	9 577
V. S. N. Amerika Atl. kust	2 378 746	862 975	2 341 630
Australië	47 948	14 524	55 918
Totaal	2 688 819	969 198	3 753 289
Geite- en bokkevellen.			
<i>Buitengewesten 1930.</i>			
Nederland	15 950	5 980	23 314
idem V. O.	4 520	1 672	6 550
Groot-Brittannië	19 538	7 057	27 580
idem V. O.	2 089	804	3 200
Totaal	42 097	15 513	60 644
Schapevellen.			
<i>Java en Madoera 1931.</i>			
Frankrijk	33 000	19 659	17 065
V. S. N. Amerika Atl. kust	371 400	216 255	187 631
Totaal	404 400	235 914	204 696

Bestemmingen.	Aantal stuks.	Gewichten in k.g.	Waarde in guldens.
Schapevellen.			
<i>Buitengewesten 1930</i>		Nihil	
Leguanevellen.			
<i>Java en Madoera 1931.</i>			
Nederland	112 887	10 749	135 120
Groot-Brittannië	40 681	5 282	77 169
Duitschland	49 950	4 057	58 758
Frankrijk	3 497	584	6 360
V. S. N. Amerika Atl. kust	41 012	4 776	78 917
Totaal	248 027	25 448	356 324
Leguanevellen.			
<i>Buitengewesten 1930.</i>			
Nederland	2 815	258	3 799
Groot-Brittannië	5 293	553	9 211
Duitschland	3 905	311	8 633
Frankrijk	1 500	110	3 500
V. S. N. Amerika Atl. kust	28 445	3 214	55 341
Totaal	41 958	4 446	80 484

Bijlage XII.

Castratie van vee op Java en Madoera van 1929 t/m 1931.

Ambtskringen	Runderen			Buffels			Paarden			Castratie bij andere diersoorten
	1929	1930	1931	1929	1930	1931	1929	1930	1931	
Pamekasan	6	—	—	—	—	—	—	—	—	
Djember	—	—	4	—	—	—	—	—	—	
Malang	34	—	16	—	—	—	—	—	—	
Soerabaja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kediri *)	5 244	5 042	5 888	1	1	2	—	—	—	*) 1930 382 bokken 193 rammen
Madioen	7 418	19 140	20 749	—	9	4	—	—	—	1931 87 bokken 34 rammen
Soerakarta	454	577	676	—	—	—	—	—	—	
Jogjakarta *) ..	9 390	6 879	4 821	1	472	28	—	—	—	*) 1929 242 bokken 90 rammen
Pati	—	445	6 473	—	3671	—	—	—	—	1930 11 bokken 1 ram
Semarang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1931 6 bokken
Magelang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Poerwokerto ..	780	401	206	—	—	—	—	—	—	
Pekalongan	—	335	338	—	—	—	—	—	—	
Tegal	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
Cheribon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bandoeng	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Soekaboemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Buitenzorg	20	174	93	—	3	7	—	—	—	
Batavia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Serang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totaal	23 346	32 994	39 264	3	4 156	41	—	—	—	

Bijlage XIII.

**Castratie van Runderen, Buffels en Paarden in
de Buitengewesten van 1929 t/m 1931.**

Ambtskringen	Runderen			Buffels			Paarden		
	1929	1930	1931	1929	1930	1931	1929	1930	1931
Koepang	340	413	245	7	—	6	—	—	—
Roeteng	59	118	3	—	—	—	—	—	—
Waingapoe	—	12	122	—	—	—	—	—	—
Raba	—	5	—	1 665	3 020	3 291	—	—	—
Soembawabesar	5	36	7	386	17	3 925	—	—	—
Singaradja	18 022	10 924	17 976	94	109	—	—	—	—
Mataram	1 601	2 657	2 805	3	2	1	—	—	—
Makassar	—	—	34	—	—	18	—	—	—
Watampone ..	249	—	47	—	—	—	—	—	1
Menado	118	246	356	—	—	—	2	—	1
Bandjarmasin .	17	9	1	—	—	—	5	—	—
Teloek Betoeng	501	256	205	174	80	67	—	—	—
Benkoelen	204	199	238	176	—	—	—	—	—
Padang	418	521	2	—	—	—	—	—	—
Fort de Kock	365	545	443	—	—	—	7	—	—
Padang Sidemp.	13	7	27	—	—	—	—	—	—
Balige	493	594	237	—	—	—	—	—	—
Koetaradja	42	25	53	—	5	2	2	—	—
Medan	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Palembang	1 294	1 041	768	—	—	1	—	—	1
Djambi	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	23 743	17 616	23 569	2 505	3 233	7 311	16	—	3

Bijlage XIV.

**Staat van dekstieren en fokkoeien op Java
en Madoera op ultimo 1931.**

Ambtskringen.	Dekstieren				Fokkoeien
	Ong.	Inl.	Holl.	Totaal	Ongole
Pamekasan	—	653	—	653	—
Djember	134	20	1	155	22
Malang	1	—	31	32	—
Soerabaja	—	—	3	3	—
Kediri	252	—	—	252	137
Madioen	287	—	4	291	91
Soerakarta	67	—	3	70	—
Jogjakarta	142	—	—	142	137
Pati	97	—	2	99	22
Semarang	120	—	9	129	—
Magelang	347	—	7	354	niet opgegeven
Poerwokerto	472	—	6	478	—
Pekalongan	111	—	3	114	114
Tegal	41	—	1	42	48
Cheribon	—	—	3	3	—
Bandoeng	15	—	12	27	38
Soekaboemi	—	—	6	6	—
Buitenzorg	36	—	2	38	—
Batavia	—	—	5	5	—
Serang	—	—	—	—	—
Totaal	2 122	673	98	2893	609

Bijlage XV.

Staat van het op de Veepassars

Ambtskringen.	Paarden				Runderen		
	M.	V.	C.	Totaal	M.	V.	C.
Koepang	—	—	—	—	—	—	—
Roeteng	—	—	—	—	—	—	—
Waingapoe	—	—	—	—	—	—	—
Raba	—	—	—	—	—	—	—
Soembawabesar	—	—	—	—	—	—	—
Singaradja	195	8	—	203	2 428	6 545	25 567
Mataram	555	356	—	911	2 317	7 846	12 218
Makassar	—	—	—	—	—	—	—
Watampone	—	—	—	—	—	—	—
Manado	318	305	—	623	1 071	930	1 090
Bandjarmasin	—	—	—	—	208	122	—
Pamekasan	—	—	—	—	199 102	181 423	—
Djember	4 899	4 322	—	9 221	136 160	129 952	5 188
Malang	757	792	4	1 553	81 537	80 752	8 004
Soerabaja	—	—	—	—	64 097	14 999	434
Kediri	142	119	—	261	56 076	52 685	4 382
Madioen	595	576	—	1 141	25 512	28 287	5 268
Soerakarta	1 223	1 358	—	2 581	54 323	40 888	523
Jogjakarta	—	13	—	13	—	29 469	—
Pati	9	9	—	18	17 201	19 433	2 193
Semarang	—	—	—	—	21 797	18 695	335
Magelang	—	1 530	—	1 530	—	59 915	—
Poerwokerto	—	—	—	—	43 566	32 496	612
Pekalongan	—	—	—	—	700	882	—
Tegal	—	—	—	—	12	13	—
Cheribon	—	—	—	—	—	—	—
Bandoeng	2 146	2 173	53	4 372	—	6	—
Soekaboemi	—	—	—	—	—	—	—
Buitenzorg	33	6	—	39	481	532	403
Batavia	—	—	—	—	997	1 204	1 257
Serang	—	—	—	—	—	—	—
Telokbetoeng	—	—	—	—	129	630	147
Benkoelen	—	—	—	—	—	—	—
Padang	390	339	—	729	7 416	4 797	—
Fort de Kock	1 179	1 645	—	2 824	14 423	14 555	—
Padangsidempoean	—	—	—	—	—	—	—
Balige	—	—	—	—	—	—	—
Koetaradja	62	10	—	72	10 440	6 371	—
Medan	991	3 835	—	4 826	1 839	158	—
Palembang	—	—	—	—	—	—	—
Djambi	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	—	30 917	—	30 917	—	1 546 047	—

1) In den vendustal van Rd. Avan te Petodjo Ilir zijn bovendien in 1931 verhandeld 1348 paarden, 17 runderen en 142 buffels.

Bijlage XVIa.

Ambtskringen.	Paarden		Runderen				
	Nadere aanduiding	Prijs	Nadere aanduiding	Dier	Vleesch		Toes
				Prijs	Eenheid	Prijs	
Batavia	Savoe	h. f 140.— g. " 122.50 l. " 103.—	slacht-rund	—	—	—	na
	Sandel	h. " 130.— g. " 110.— l. " 84.—	Bali-os 1 kg. lev. gewicht	h. f 0.22 l. " 0.20	1 kg met been	h. f 0.65 l. " 0.35	droog
	Bima	h. " 97.— g. " 78.— l. " 62.—	Mid.-Java vee per kg. lev. gewicht	h. " 0.23 l. " 0.20	kati zonder been	h. " 0.65 l. " 0.35	"
	Soembawa	h. " 82.— g. " 70.— l. " 57.—					"
	Javaansch	h. " 60.— g. " 45.— l. " 35.—					"
Bandoeng	Priangan	h. " 65.— g. " 40.— l. " 20.—	javaansch slachtvee	h. " 60.— g. " 40.— l. " 30.—	kg.	35 ct. tot 30 ct.	na
(Bandoeng en Tjimahi)	Sandel — Priangan	h. " 125.— g. " 80.— l. " 50.—	per kg. l.-g. 1 kg. lev. gew. Ongol. jav. vee ± 20 ct.	h. " 90.— g. " 72.50 l. " 35.—			droog
Semarang	import-paard	h. " 190.— g. " 120.— l. " 85.—	trekvee	h. " 100.— g. " 60.— l. " 40.—	kati	h. f 0.80 g. " 0.50 l. " 0.35	—
	draagpaard	h. " 125.— g. " 75.— l. " 40.—	slachtstier	h. " 50.— g. " 40.— l. " 20.—			
	jav. hengst	h. " 125.— g. " 75.— l. " 40.—		tot " 15.—			
	merrie	h. " 60.— g. " 40.— l. " 25.—	stierkalf kockalf	tot " 7.50 tot " 15.—			
Soerakarta	Andong-paard	h. " 100.— g. " 60.— l. " 30.—	trekvee	h. " 70.— g. " 50.— l. " 30.—	kati	h. f 0.40 l. " 0.25	droog
	trekpaard	h. " 50.— g. " 35.— l. " 25.—	slachtkoe	h. " 42.— g. " 25.— l. " 15.—			afgek nat
	draagpaard	h. " 40.— g. " 30.— l. " 15.—					
Soerabaja	Soemba-hengst	h. " 145.— g. " 120.— l. " 90.—	Madoereesch slachtvee	h. " 60.— g. " 40.— l. " 20.—	kati	h. f 0.50 l. " 0.35 l. " 0.25	droog nat
	Savoe-hengst	h. " 150.— l. " 120.—	Bali-slachtvee	h. " 80.— g. " 63.— l. " 54.—			

Prijzen van vee, vleesch en huiden op Java en Madoera in 1931.

				Buffels						
Huiden				Nadere aanduiding	Dier	Vleesch		Huiden		
Prijs	Toestand	Eenheid	Prijs		Prijs	Eenheid	Prijs	Toestand	Eenheid	Prijs
	nat	pic.	h. f 15.— g. „ 10.— l. „ 5.—	Java	h. f 65.— l. „ 30.—	1 kg.	h. f 0.50 l. „ 0.30	nat	pic.	h. f 6.50 g. „ 4.— l. „ 2.—
0.65	droog I	pic.	h. „ 65.— g. „ 45.— l. „ 35.—	Soemba	h. „ 105.— l. „ 70.—	1 kati	h. „ 0.60 l. „ 0.35	droog I	„	h. „ 35.— g. „ 22.— l. „ 15.—
0.35	„ II	pic.	h. „ 45.— g. „ 35.— l. „ 30.—	Soembawa	h. „ 80.— l. „ 50.—	zonder been		„ II	„	
0.65	„ III	pic.	h. „ 35.— g. „ 30.— l. „ 25.—					„ III	„	
0.35										
ct.	nat I	pic.	f 20.—	slachtbuffel	h. f 100.—	kati	25 tot	nat I	pic.	f 10.—
t.	„ II	„	15.—		g. „ 60.—		40 ct.	„ II	„	„ 8.—
ct.	„ III	„	11.—		l. „ 30.—			„ III	„	„ 6.—
	droog I	pic.	„ 50.—					droog I	pic.	„ 35.—
	„ II	„	„ 37.50					„ II	„	„ 25.—
	„ III	„	„ 25.—					„ III	„	„ 20.—
0.80	—	—	—	stier	f 25.—	kati	h. f 0.50	—	—	—
0.50				koe	tot „ 65.—		g. „ 0.40			
0.35				kalf	h. „ 25.— tot „ 70.— „ 10.— tot „ 17.50		l. „ 0.30			
0.40	droog I	pic.	h. f 57.50		h. f 50.—	kati	f 0.35	droog I	pic.	h. f 25.—
0.25	„ II	„	h. „ 42.50		g. „ 30.—			„ II	„	h. „ 20.—
	„ III	„	h. „ 25.—		l. „ 20.—			„ III	„	h. „ 17.50
	afgek.	„	„ 15.—					afgek.	„	„ 12.50
	nat	„	34 ⁹ / ₁₀ v/d droge					nat	„	34 ⁹ / ₁₀ v/d droge
0.50	droog I	pic.	f 50.—	buffel-	f 20.—	kati	l f 0.40	nat	kati	f 0.00
0.35	„ II	„	„ 45.—	stier	tot „ 45.—		II „ 0.35			tot „ 0.11
0.25	nat	kati	„ 0.09	buffel-	„ 15.—		III „ 0.27			
			tot 14 ct.	koe	tot „ 30.—					

Madoera in 1931.

Huiden			Varkens		Geiten				S	
			Dier	Vleesch	Dier	Vleesch	Vellen	Dier		
Toestand	Eenheid	Prijs	Prijs	Prijs per kati	Prijs	Eenheid	Prijs	Prijs	Prijs	Eenhe
nat	pic.	h. f. 6.50 g. „ 4.— l. „ 2.—	per kati lev. gew.	z. b. h. f. 0.70 l. „ 0.47	slachtgeit	kati	f. 0.35	l. f. 0.85	slacht- schaap	kati
droog I	„	h. „ 35.—	h. f. 0.34 l. „ 0.18	h. f. 8.— l. „ 5.—	exportgeit	—	—	—	h. f. 7.— l. „ 3.—	—
„ II	„	h. „ 22.—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ III	„	h. „ 15.—	—	—	h. f. 30.— l. „ 10.—	—	—	—	—	—
nat I	pic.	f. 10.—	Europ. slachtvarken	60 ct. tot	h. f. 6.— l. „ 3.—	kati	f. 0.30 tot	f. 0.30 tot	h. f. 6.— l. „ 3.—	kat
„ II	„	„ 8.—	f 24.— per pic.	f 1.—	—	—	„ 0.50	„ 0.50	—	—
„ III	„	„ 6.—	lev. gew. Chineesch	—	—	—	—	—	—	—
droog I	pic.	„ 35.—	f 19.— per pic. lev. gew.	—	—	—	—	—	—	—
„ II	„	„ 26.—	per pic.	f 0.45	f 2.— tot	—	—	—	f 2.— tot	—
„ III	„	„ 20.—	h. f. 25.— g. „ 18.— l. „ 16.—	0.70	„ 7.—	—	—	—	„ 7.—	—
droog I	pic.	h. f. 25.—	per pic.	f 0.40	slachtgeit	—	—	h. f. 1.05 l. „ 0.70	f 2.— tot	—
„ II	„	h. „ 20.—	lev. gew.	—	—	—	—	—	„ 2.50	—
„ III	„	h. „ 17.50	h. f. 17.— l. „ 15.—	—	f 2.50 tot	—	—	—	—	—
afgek. nat	„	12.50 34% v/d droge	—	—	„ 4.—	—	—	—	—	—
nat	kati	f 0.06 tot „ 0.11	pic. f 15.— tot	f 0.40	f 1.75 tot	kati	f 0.22 ^a tot	nat per stuk f 0.25 tot	f 3.— tot	k
			„ 16.—	—	„ 6.—	—	„ 0.45	„ 0.70	„ 7.50	—

		Schapen			
Vellen		Dier	Vleesch		Vellen
Prijs		Prijs	Eenheid	Prijs	Prijs
l f 0.85		slacht- schaap h. f 7.— l. „ 3.—	kati	f 0.35	l f 0.46
f 0.30 tot „ 0.50		h f 6.— l. „ 3.—	kati	f 0.30 tot „ 0.50	f 0.30 tot „ 0.50
—		f 2.— tot „ 7.—	—	—	f 0.30 à „ 0.65
h. f 1.05 l. „ 0.70		f 2.— tot „ 2.50	—	—	h. f 0.40 l. „ 0.30
nat per stuk f 0.25 tot „ 0.70		f 3.— tot „ 7.50	kati	f 0.20 tot „ 0.50	nat per stuk f 0.10 tot „ 0.40

Varkens		Geiten				Schapen			
	Vleesch	Dier	Vleesch		Vellen	Dier	Vleesch		Vellen
	Prijs per kati	Prijs	Eenheid	Prijs	Prijs	Prijs	Eenheid	Prijs	Prijs
h. „ 0.50		h. „ 7.—	kati	f 0.30	f 0.40	h. „ 4.—	kati	f 0.35	per stuk
g. „ 0.40		g. „ 4.—		tot 0.40	tot 1.—	tot 10.—		tot 0.45	h. f 0.60
l. „ 0.35		l. „ 2.50							g. „ 0.35
									l. „ 0.10

DISPERPUSIR JATIM

andere duiding	Buffels						Varkens			
	Dier	Vleesch		Huiden			Dier	Vleesch	Dier	
	Prijs	Eenheid	Prijs	Toestand	Eenheid	Prijs	Prijs	Prijs per kati	Prijs	Een
	h. f 70.— g. " 50.— l. " 30.— g. " 30.—	kati	f 0.25 tot " 0.35	nat droog	pic. "	f 8 35.—	h. f 25.— g. " 22.— l. " 20.—	h. " 0.50 g. " 0.40 l. " 0.35	h. " 7.— g. " 4.— l. " 2.50	kat

DISPERPUSIP JATIM

Runderen														
re ding	Dier		Vleesch		Huiden			Nadere aanduiding	Bulle					
	Prijs	Eenheid	Prijs	Toestand	Eenheid	Prijs	Prijs		Eenheid	Prijs				
	h. f	75.—												
	g. "	45.—												
	l. "	22.—												
e)	h. "	35.—												
	g. "	20.—												
	l. "	12.50												
er)	h. "	45.—												
	g. "	35.—												
	l. "	20.—												
	h. "	20.—												
	g. "	16.—												
	l. "	12.—												
	g. "	60.—	kati	h. f	0.60	nat I	pic.	f	15.—	stier	h. f	70.—	kati	f
	h. "	35.—		g. "	0.40	" II	"	"	12.—		g. "	50.—		tot "
	g. "	20.—		l. "	0.25	" III	"	"	8.—		l. "	30.—		
ch)	l. "	12.—				droog I	pic.	tot	10.—	koe	g. "	30.—		
	h. "	70.—				" II	"	"	60.—					
	g. "	35.—				" III	"	"	50.—					
ch)	l. "	20.—					"	"	33.—					
	h. "	35.—												
	g. "	20.—												
	l. "	15.—												

DISPERPUSIP JATIM

Ambtskringen.	Paarden		Runderen				
	Nadere aanduiding	Prijs	Nadere aanduiding	Dier	Vleesch		Toestand
				Prijs	Eenheid	Prijs	
Soerabaja	Soembawa-	h. f 85.—	Trekvee	h. f 75.—			
(vervolg)	hengst	g. " 65.—		g. " 45.—			
		l. " 45.—		l. " 22.—			
	Bima-	h. " 90.—	Inl. koe	h. " 35.—			
	hengst	g. " 80.—	(slachtkoe)	g. " 20.—			
		l. " 65.—		l. " 12.50			
	Jav. hengst	h. " 50.—	Inl. stier	h. " 45.—			
		g. " 40.—	(slachtstier)	g. " 35.—			
		l. " 25.—		l. " 20.—			
			Inl. stier-	h. " 20.—			
			kalf.	g. " 16.—			
				l. " 12.—			
Djember	Sandel	h. f 250.—	trekos	g. " 60.—	kati	h. f 0.60	nat I
		g. " 175.—	koe	h. " 35.—		g. " 0.40	" II
		l. " 100.—		g. " 20.—		l. " 0.25	" III
	Bima	h. " 90.—		l. " 12.—			
		g. " 80.—	Madoereesch	h. " 70.—			droog I
		l. " 70.—	slachtstier	g. " 35.—			" II
	Java	h. " 45.—		l. " 20.—			" III
		g. " 35.—	Madoereesch	h. " 35.—			
		l. " 25.—	slachtkoe	g. " 20.—			
				l. " 15.—			

Bijlage XVIb.

Ambtskringen.	Paarden		Runderen				
	Nadere aanduiding	Prijs	Nadere aanduiding	Dier	Vleesch		Toesta
				Prijs	Eenheid	Prijs	
KOEPANG (Koepang)	hengst	h. f 20.— g. " 10.— l. " 8.—	stier os	h. f 28.— g. " 20.— l. " 18.—	kati	f 0.35	nat
	merrie	h. " 10.— g. " 7.— l. " 5.—	koe	h. " 25.— g. " 18.— l. " 15.—			
SINGARADJA (Boeteleng)	rijpaard hengst trekpaard	h. " 60.— g. " 25.— l. " 10.—	ossen per kg. lev. gew. Jan. — Juni 250-300 = 17c. 310-350 = 18c. 350-400 = 19c. 400-450 = 21c. 450-500 = 22c. — 24c. Juli — Dec. 250-300 = 8c. 300-350 = 9c. 350-400 = 10c. 400-450 = 11c. 450-500 = 12c. koe	h. f 65.— g. " 25.— l. " 7.50	kati Jan. — I Juni — II Juli — III Dec. — I	I " 0.50 II " 0.35 III " 0.25 I " 0.30 II " 0.25 III " 0.20	droog nat
MAKASSAR (Makassar)	dogcarpaard rijpaard	tot " 20.— " 40.— " 75.— tot " 100.—	Bali-os van Z.-Celebes Bali-os van Ampenan	tot " 25.— " 35.— f 0.20 per kg. lev. gew.	pond	f 0.50 tot " 0.65	droog I " II
FORT DE KOCK	bendymerrie bendyhengst race-paard	h. " 80.— g. " 55.— l. " 30.— h. " 75.— g. " 50.— l. " 25.— g. " 175.— h. " 900.—	stier koe stier-kalf	h. f 90.— g. " 60.— l. " 30.— h. " 50.— g. " 35.— l. " 20.— h. " 30.— g. " 20.— l. " 10.—	Kg.	I " 0.70 II " 0.60 III " 0.50	nat droog I " II nat p
MEDAN	rijpaard hengst	g. " 110.— h. " 130.— g. " 90.— l. " 45.—	Bengaalsche stier koe	g. " 165.— g. " 150.—	kati	I " 0.56 II " 0.39	nat droog
	merrie	h. " 90.— g. " 60.— l. " 25.—	stierkalf Atjeh-stier	g. " 95.—			
PALEMBANG	paard	h. " 150.— l. " 50.—	trekos Bali — slachtvee	g. " 60.— h. " 80.— h. " 130.— l. " 100.—	kati	I " 0.80 II " 0.50	nat droog I " II " III

Prijzen van vee, vleesch en huiden in de Buitengewesten 1931.

Huiden				Buffels							
Toestand	Eenheid	Prijs	Nadere aanduiding	Dier	Vleesch		Huiden				
				Prijs	Eenheid	Prijs	Toestand	Eenheid	Prijs		
35 nat	kati	f 0.04	stier	h. f 20.—	kati	f 0.14	nat	kati	f 0.04	h.	
			os	g. " 15.—						g.	
			koe	h. " 10.—						l.	
				h. " 15.—							
				g. " 12.50							
				l. " 10.—							
50 droog	pic.		stier	h. " 120.—	Het vleesch wordt gedroogd en dending ervan gemaakt. Kroepoek per kg. 0.80					casta	
35 Jan. —				g. " 35.—						pi	
25 Juni —	g. " 50.—			l. " 12.50						ge	
30 pic.			koe	h. " 100.—						h.	
25 Juli —	g. " 35.—			g. " 30.—						g.	
20 Dec. —				l. " 10.—						l.	
nat	pic.	g. " 10.—									
DISPERPUSIP JATIM											
0 droog I	pic.	f 20.—	slachtbuffel	f 20.—	kati	f 0.22 ^b	droog I	pic.	f 10.—	f	
5 " II	"	" 15.—	tot "	35.—			" II	"	" 7.—	per	
0 nat	pic.	" 5.—	bedriestier	h. " 100.—	kati	I " 0.35	nat	pic.	" 4.50	pic	
0 droog I	"	" 30.—		g. " 70.—	II	" 0.25	droog I	"	" 25.—	gev	
" II	"	" 25.—		l. " 40.—			" II	"	" 15.—		
nat	per stuk	" 1.25					" III	"	" 10.—		
nat	pic.	" 9.—	stier	g. " 115.—	kati	I " 0.48	nat	kati	" 0.06	± 150	
droog	"	" 32.—	koe	g. " 85.—	II	" 0.39	droog	"	" 0.20	gew.	
nat	kg.	" 0.15	stier	h. " 100.—	kati	I " 1.—	nat	kg.	" 0.07		
droog I	pic	" 30.—		l. " 50.—	II	" 0.70	droog	pic.	" 10.—		
" II	"	" 20.—	koe	h. " 180.—	III	" 0.50					
" III	"	" 10.—		l. " 140.—							

engewesten 1931.

Huiden			Varkens		Geiten				S	
stand	Eenheid	Prijs	Dier	Vleesch	Dier	Vleesch	Vellen	Dier	Dier	V
			Prijs	Prijs per kati	Prijs	Eenheid	Prijs	Prijs	Prijs	Eenheid
at	kati	f 0.04	h. f 14.— g. „ 8.— l. „ 2.50	f 0.25	h. f 3.— g. „ 2.— l. „ 1.50	kati	f 0.20	f 0.10	—	—
gd en l. 0	—	—	castraten per pic. lev. gewicht h. f 24.— g. „ 12.— l. „ 8.50	h. „ 0.50 g. „ 0.35 l. „ 0.25	h. „ 12.50 g. „ 7.— l. „ 4.—	In den vorm van sale verkocht.		per vel f 0.40 tot f 0.50	—	In den v v
g I II	pic. „	f 10.— „ 7.—	f 20.— per pic. lev. gewicht.	pond f 0.50 tot f 0.80	f 2.— tot f 3.—	pond	f 0.50	per pic. f 5.—	Dongala schaap f 8.— tot f 9.—	—
t g I II III	pic. „ „ „	„ 4.50 „ 25.— „ 15.— „ 10.—	pic. lev. gewicht. f 20.—	„ 0.70	slachtgeit h. f 5.— g. „ 3.50 l. „ 2.— gekr. Etawah f 10.—	kati	„ 0.35	h. „ 0.45 g. „ 0.35 l. „ 0.20	—	—
g	kati •	„ 0.06 „ 0.20	± 150 k. lev. gew. f 30.—	„ 0.51	slachtgeit h. f 9.— g. „ 6.— l. „ 2.50	kati	„ 0.42	per stuk f 0.25	h. f 11.— g. „ 6.— l. „ 2.50	kati
g	kg. pic.	„ 0.07 „ 10.—	f 25.—	l. „ 0.80 h. „ 0.60 III „ 0.40	h. „ 35.— l. „ 10.—	kati	I „ 0.90 II „ 0.75 III „ 0.50	—	h. „ 30.— l. „ 10.—	kati

Schapen				
	Dier	Vleesch		Vellen
	Prijs	Eenheid	Prijs	Prijs
0.10	—	—	—	—
0.40	—	In den vorm van saté verkocht.		per vel g. f 0.15
0.50	—	—	—	—
0.45	—	—	—	—
0.35	—	—	—	—
0.20	—	—	—	—
0.35	Dongala schaap f 8.— tot f 9.—	—	—	per pic. f 5.—
0.45	—	—	—	—
0.35	—	—	—	—
0.20	—	—	—	—
0.25	h. f 11.— g. " 6.— l. " 2.50	kati	f 0.42	per stuk f 0.25
0.25	h. " 30.— l. " 10.—	kati	I. " 0.90 II. " 0.80 III. " 0.50	per stuk f 0.20

Bijlage XVII.

Opgave van het aantal runderen op 31 December 1931 gehouden

Ambtskringen.	Koeien			Vaarzen			Totaal aantal koeien
	Volbloed of waardevol gekruist		Ander gekruist (Beng., Inl. enz.)	Volbloed of waardevol gekruist		Ander gekruist (Beng., Inl. enz.)	
	Hol-landsch	Austra-lisch		Hol-landsch	Austra-lisch		
Pamekasan	—	30	161	—	—	1	192
Djember	172	30	21	12	—	2	237
Malang	1 009	132	126	170	3	13	1 453
Soerabaja	109	1 024	—	3	83	—	1 220
Kediri	269	320	54	40	55	12	750
Madioen	93	86	32	27	14	18	320
Soerakarta	222	125	139	71	39	36	632
Jogjakarta	215	50	122	10	1	33	431
Pati	82	136	77	23	32	33	403
Semarang	410	249	641	46	24	99	1 469
Magelang	365	108	54	31	4	—	562
Poerwokerto	196	6	46	49	—	4	301
Pekalongan	137	8	48	41	3	27	264
Tegal	96	40	—	15	2	16	169
Cheribon	166	53	46	57	12	16	350
Bandoeng	1 775	1	6	680	—	—	2 462
Soekaboemi	284	57	14	56	20	7	438
Buitenzorg	436	9	57	82	—	1	585
Batavia	401	—	1 146	—	—	—	1 547
Serang	—	10	66	—	1	13	90
Totaal Java en Madoera	6 437	2 494	2 907	1 413	293	331	13 875
Keopang	25	1	—	—	—	—	26
Roeteng	74	5	32	28	7	—	146
Waingapoe	—	—	11	—	—	—	11
Makassar	70	—	1	23	—	—	94
Manado	6	5	7	1	1	—	20
Bandjarmasin	29	19	46	13	12	14	133
Teloekbetoeng	9	4	—	3	—	—	16
Padang	77	69	208	7	38	47	446
Koetaradja	—	1	394	—	—	157	552
Medan	97	—	3 244	—	23	1 225	4 589
Totaal Buitengewesten	387	104	3 943	75	81	1 443	6 033

in melkerijen op Java en Madoera en in de Buitengewesten.

Stieren			Totaal aantal stieren	Stierkalveren			Koekalveren			Totaal aantal kalveren.
Volbloed of waardevol gekruist		Ander gekruist (Beng., Inl. enz.)		Volbloed of waardevol gekruist		Ander gekruist (Beng., Inl. enz.)	Volbloed of waardevol gekruist		Ander gekruist (Beng., Inl. enz.)	
Hol-landsch	Austra-lisch			Hol-landsch	Austra-lisch		Hol-landsch	Austra-lisch		
—	—	4	4	—	3	55	—	6	70	143
14	—	3	17	38	5	8	72	7	7	137
63	3	1	67	149	20	26	387	41	27	650
11	56	—	67	9	87	—	29	79	—	304
33	9	2	44	39	70	22	88	57	27	333
12	3	8	23	21	3	39	49	14	40	163
18	4	14	36	21	15	31	76	32	47	222
18	—	4	22	35	3	48	49	6	84	225
15	15	8	38	24	32	39	43	68	55	251
43	4	38	85	43	20	196	88	15	238	601
40	—	3	43	82	34	35	71	31	34	287
13	1	4	18	27	—	24	89	—	25	165
11	—	5	16	26	—	29	19	1	27	103
9	—	2	11	9	—	9	22	—	37	77
15	5	4	24	31	25	22	51	18	20	167
102	—	—	102	94	—	—	532	—	3	629
24	2	5	31	24	—	7	70	2	6	109
9	30	1	40	47	—	—	122	—	—	169
25	—	10	35	14	—	394	90	—	377	875
—	1	1	2	—	—	47	—	—	42	89
475	133	117	725	733	318	1 032	1 937	504	1 175	5 699
—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5
17	1	24	42	10	—	9	40	1	11	71
—	—	—	—	—	—	6	—	—	6	12
3	—	—	3	2	—	—	23	—	—	25
1	1	—	2	1	6	—	—	2	10	19
3	2	13	18	8	—	15	11	7	10	51
1	—	—	1	2	—	—	1	—	—	3
4	7	4	15	3	21	83	21	30	79	237
—	—	33	33	—	—	149	—	—	175	324
2	3	943	948	8	4	986	9	30	1 448	2 485
31	14	1 017	1 062	34	31	1 248	110	70	1 739	3 232